

בסיועה דשמייא

חג השבעות

בהלכה ובאגדה

חיברתו וערבתו בחסד ה' עלי

הצעיר באלפי ישראל

דוד שלום נקי ס"ט

שנת: "עַתָּה יִדְעַתִּי בַּי הֹשִׁיעַ הָמֶשִׁיחּוֹ" (תהלים כ ז)

אייר תשפ"א לפ"ק

החוּבָרִות שְׁיַעַן לְאוֹר בְּסִיעַתָּא דְשְׁמֵיאָ - בְּהַלְכָה וּבְאַנְדָה:

השבת: הלוּכות שבת המעשיות, בערוּף דברי אגדה להבנת יקורתה וחשיבותה של שבת קורטנו. הטהרה: הלוּכות בלשון ברורה, אף למתחלים. שאלות אקטואליות ועוד. פומט צבעוני מרהייב עין. סדר היום: השכמת הבוקר, עציצית ותפילין, תפילה ועוד, בערוּף דברי אגדה נועימים ומחוקים. להיות את: חוברת נרחבת לאשה בנותאים: עוזמת נשימ, צניעות, האשה במוגלי החוּם ועוד. חובה לכל אשחן הנישואין: גיל הנישואין, טידוכים, אירוסין, חופה, כתובה, מהלך השמחה, שבע ברוכות, הנחות הבית ועוד. האבלות: דיני ימי השבעה, התשליטים, השנה ועוד. וכן ענייני עליוי נשמה, דברי נהמה, אגדה והזק מורתקים. בבוד אב ואם: הלוּכות המעשיות דבר יום עם מדרשי חז"ל וסיפוריים מורתקים ומוחזקים. ראש חדש ברכת הלבנה וברכת החמה: בערוּף חיזושים נפלאים על המאורות ופלאי הבריאה. הסעודה: נטילת ידיים, הפסק באכילה, הנחות הטסודה, מאה ברוכות, ברכת המזון ועוד. ודברי אגדה מורתקים. בשורת המטבח: בש רחלם, הכשרות כלים, תולעים, מליה, פת גווים, טבילה כלים ועוד. ודברי אגדה מורתקים. ראש השנה ויום הכהפורים: הלוּכות ודברי אגדה מוחזקים למים אלו. כולל סדר הסלחונות והתרת נדרים. חג הסוכות: ניסי ישראל במדבר, חג הסוכות בירושלים, טהרת בית השואבה, האושפיזין, ועוד. ימי החנוכה: הלוּכות הנוכה לפטריהם, עם סיפור נס חנוכה מדרשי חז"ל וממקורות היסטוריים, מורתק במיוחד. ט"ז בשבט: מהות היום ומנהיגו, שכח ארץ ישראל ופירוטה, ענייני ברכות ועוד. סדר לשלחן ט"ז שבט עבעוני. ימי הפורים: הלוּכות פורים, וסיפורו המגילה בהרבה על פי מדרשי חז"ל, מורתק במיויחד! כולל מגילת אסתר. חג הפסח: הלוּכות הפסח, וסיפור יציאת מצרים וקריעת ים סוף, ועוד. כולל הגדה של פסח עם פריט קער ומתק. ימי העומר: ספירת העומר, לג בעומר, פסח שני ועוד. עם הרוחה מורתקת על מהות הימים בעבר ובזהו. חג השבעות: דיני הגג ויום טוב, סיפורו מורתק של מתן תורה. מגילת רות משולבת בספריו המגילה. שובה לב. ארבע התעניתות ובין המאריבים: פרטי הלוּכות, וסיפורו החורבן בהרחה, הגאולה, בית המשיח ועוד. נוגע לב. פרקי אבות: עם פריטי אבות עיניים להבנת פשת המשנה ופירוש שמחת הלב מדרשים, סיפוריים ומחוקים מורתקים. מעוזות האוֹז: הלוּכות שמיטה, חלה, כלאים, ערלה, תרומות ומעשרות, ישוב ארץ ישראל, ודברי אגדה מורתקים. הרפואה: הלוּכות שמירת הגוף והנפש, מוצעות ביקור חולמים, סייעוד הורים זקנים ועוד, ודברי אגדה מורתקים. ברית מולגה: דברי אגדה מורתקים, וPsipsi הלהלכות ליזולדת, לרבקה, בחרות שם ונועה. עם סדר הלימוד לברית יוחק. מון הרב עובדייה: הנחות, מעשים, דרכי לימוד והשכפה על מון רבנו עובדייה יוסוף זוקעל, מזויות אישית. תבורך מנשימים יעל: קיום לוממותה של הרבנית, מזכה הרבנים, אצילת הנפש וברכת האמונה, מורת יעל נקי ע"ה. השבת | סדר היום - מחולק ליום וומי: מארז כי חלקים פורטם כיס. בלילה 3 דקוט מסיטים כל הלוּכות בשנה.

מחידי החוברות:

שבת, טהרה, סדר היום, להיות את, נישואין, אבלות, פרקי אבות, ברית מילה - 5.5.5 ש.

יתר החוברות - 3.5 ש. **מחיד כל חסדרה** [25] חוברות - 106 ש.

מארז השבת | סדר היום - לימוד יומי בהלקים - 8.5 ש.

חוברות מקוצרות [טהרה, שבת, להיות את - 3 ש. ברכישה מעל 100 חוברות מקוצרות - 1 ש לחוברת].
אפשרות להטבעת זהב על כל החוברות [עלות 70 אגורות לחוברת + מחיר המשלוח, החל מ-100 חוברות זהות] - 02-58023398.

©

כל הוצאות שמורות לעומות אפיקי מים ע.ר.

580540094

ניתן בשמה לצלם קטעים לצורך לימוד בבית הספר, שיעורי תורה, עלונים וכדומה. לא למטרות מסחר.

אפיקי מים איך עי' איזה עזוי!

היא עיגן בתקינה - קאג' קאג' איזוי! להשתתפות בזיכוי הרבנים ובחולקות חוברות לאחינו בית ישראל
קיבל טופסホ"ק: 6410995@okmail.co.il. ⇔ חשבו בبنק הדואר 8413671 סניף 01 - עומות אפיקי מים

↑ תרומה באשראי בקהלות - 073-2757000 16563 שולחה.

ניתן לשולח מייל לקבלת העלוּן השבועי "ותתעגע בדשן" - משה וממן הלבתי בדרכו של מון.

๙ תוכן העניינים כה

שער האנזה

6.....	מבוא לחג השבעות	מאתו
7.....	מתן תורה בהר סיני	סיני
19.....	משה אמת ותורתו אמת	אמת
22.....	הקדמה למגילת רות	רות
24.....	מגילת רות משלבת בסיפור המגילה עפ"י מדרשי חז"ל	חז"ל
52.....	דוד המלך	מלך
62.....	ספר התהילים	תהלים
66.....	מאמריהם לחג השבעות	שבועות

שער הלהבה

135.....	הלכות יום טוב	87.....
136.....	כפיים וריקודים ביום טוב	91.....
138.....	הלכות עירוב תשילין	95
141.....	מדיני אבלות בחג	חג השבעות שחל במצואי שבת
144.....	הלכות תלמוד תורה	99.....
144.....	חשיבות על כל יהודי	סדר הלימוד בלילה שבעות
153.....	סגולות התורה	101.....
159.....	מעלות התורה	107.....
162.....	הדרך לتورה	סדר הבוקר
174.....	קביעת עיתים לتورה	111.....
179.....	לימוד ההלכה	סדר יום שבעות
197.....	לימוד גמרא	113.....
200.....	לימוד המוסר	הלכות יום טוב
202.....	חינוך הבנים	128.....
222.....	חינוך הבנות	תפילות יום טוב
225.....	מוסדות התורה	128.....
231.....	זיכוי הרבים	בישול ביום טוב
		כליית בשר ביום טוב
		שאר מלאכות ביום טוב
		מקאה ביום טוב

لتועלת המעינים:

העמודים המסומנים בחוברת הלכות ב- 1) הם לפני הספר חזון עובדיה הלכות יום טוב.

דברי האגדה והמאמרם שנכתבו בס"ד, הינם על פי דברי רבוינו במדרשים ובפרשנים
ומהספרים מעם לווע, שער בת רבין, התודעה, ועוד.

יש לציין שההכלות שבחוברת הן לכל הדעת, גם לבני אשכנז וגם לבני ספרד. בלבד
מההכלות שבארנו בהם במפורש, שיש חילוק בין בני אשכנז לבני ספרד.

ראש חודש אדר ה'תשפ"א

הסכם

הובא לפנוי הקונטראס היקר "חג השבעות בהלכה ובאגדה" עם הלכות "תלמוד תורה", עורך בטוב טעם ודעתי ובסדר נכון, דבר דבר על אופני, תפוחי זהב במשכיות כסף, שאפק וקובץ כעמי גורנה, הרוב היקר מאד, שוקד באוהלה של תורה,ليلת כיוםYEAR כחשכה כאורה, ריאת ה' היא אוצרו, ועליו יצץ נזרו, שמן תורך שלו, טumo ונימוקו עמו, אשורי יולדתו, צינה וסוחרה אמרתו, מרביין תורה ברבים ומורה הוראה, הרב הגאון רבי דוד שלום נקי שליט"א, מתלמידיו המובהקים של מאן אמרו"ר פוסק הדור רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל, והולך בדרך ההלכתית, לא זו מפסקיו ימין או שמאל, בין להקל ובין להחמיר.

בחיבוריו היקרים ברוך ה', הוא מסכם במחצית ובכיוור את הדברים באופן נכון, ובשפה ברורה השווה לכל נפש, זריז ונשכר, לאסוקי שמעתאת אליבא דהילכתא, והביא הלכות מאשר עלה בספרי "ילקוט יוסף", וכן מספרי של מאן אמרו"ר עטרת ראשנו רבנן של כל בני הגולה רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל, זיע"א, והדבר הוא לתועלת מורה ההן לציבור האברלים, והן לציבור בעלי הבהירם, ולפעלא טבא אמינה, אישר חיליה לאורייתא.

כמו כן צירף דברי אגדה בענייני מגילת רות ומארמים לחג השבעות, דברים מתקיים מדבר ונופת צופים, מדרשי חז"ל מזוהב ומפנינים יקרים, והכל בטוב טעם ודעתי, בלשון צחה וכברורה, למשך הלכבות לתועלת וזכות הרבים.

משנה שמחה יש בלבבי בשומע', כי אף אנשים ונשים הרוחקים מתחווה ומצאות, קובעים סדר לימוד בחבורות אלו הנכתבות בשפה קלה ונעים, ואת מתחקרים לצורך מחשבתם, וכן שיעורים רבים לציבור הרחוב קובעים בהן, זוכות הרבים גדורלה היא עד מאד. וכן כן, רבינו עורכים מבחנים לציבור הרחב ובכתי הספר לחולמים מתוך החובות הללו, עם חלוקת מלגות ותעודות הוקרה, ואין ספק שדבר זה מדרבן את הלומדים מאד, ונותן להם חשק ורצון להתחזק בלימוד ההלכה למען.

מה גדרה שמחתי בשומע' שכמה בחורוים שלמדו בחבורות זו בהלכות תלמוד תורה, ועקב כך קיבלו חشك ואהבת התורה, וכן להיכנס ללימוד בישיבות קדושות, אשורי חליקם ומה נעים גורלם, כבר אמרו חז"ל (אבות פ"ז מ"ג) גדורלה תורה שהיא נוחנת חיים לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא.

ברכתי להרב המחבר שליט"א שיזכה לבורך על המוגמר ולהזכיר עוד היבורים יקרים טובים ומוסיפים, לזכות את הרבים בדבר ה' זו הלכה, ועוד יפיצו מעיניהם חוצה להגדיל תורה ולהאדירה, ולהרבות חילימ ל תורה ותועדה. ויהי רצון שזכות זיכוי הרבים יגן בעדם ובעד בניהם אלף המגן, ולא תמוש תורה מפיהם ומפי זרעם ומפי זרעם עד עולם, לאורך ימים ושנות חיים בטוב ובנעימים. "זה יהיה כען שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו, ועליהם לא יוביל וכל אשר יעשה יצליח". Amen.

ברכת התורה בהערכה ובאהבה רכה

יצחק יוסף
הראשון לציון והרב הראשי לישראל

הగאון הרב משה מרדיי קארפ שליט"א

מחבר סדרת הספרים "הלכות חגħġag" ועוז

דברי ברכה

הו ידידי היקר הרב הגאון המובהק רבי דוד שלום נקי שליט"א, זכה להסתופף בצלו של גאון ישראל ומגדולי מזכי הربים, ומקיים עולה של תורה, הראשו לציוו הגאון רבנו עובדיה יוסף צץ', אשר כל רז לא אניס ליה, וזוכה את הربים באור תורה ובספריו הربים ובשיחות חזוק, שהיה מכתת רגליו מעיר לעיר לדרש עלם שבשדות, וזוכה להחזר עטרה ליושנה ליהדות ספרד, והגאון רבי דוד שלום נקי שליט"א אשר הוא מתלמידיו, יצחק מים אף על ידי בנו הראשו לציוו הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א בעל הילקוט יוסף", וזוכה לחבר חיבורים רבים "בהלפה ובאגדה" לחיזוק הربים, והכל בשפה קלה וברורה אך ורק על פי פסקי רשותיו הנ"ל, ושילב בהם הרבה דברי חכמה ומוסר והטעורות לעבודת השם יתרץך, ותהייה להשם יתברך התקבלו החוברות לאלפיهما ורבותיהם בתפוצות ישראל.

והנני לברכו שימשיך לזכות את הربים בחיבוריהם הקדושים של תורה ומוסר, ולהשיב רבים מעוועו, עדי נזכה במהרה ל"זמלאה הארץ" דעה את ה".

בעתירת ידידו הדורש שלומו וטובתו

משה מרדיי קראפ

זמייר כהן

הगאון הרב זמיר כהן שליט"א ז'ר ארגון "היזדרות"

מכתב ברכה

הנני בזה בשבח הסדרה הנפלאה שהוברה על ידי ידיך נשוי המאור גדול, גריס באורייתא תדירה ויראת ה' היא אוצרו, מרביין תורה ברבים בפה מפיק מרגליות, הרה"ג הרב דוד שלום נקי שליט"א, אשר בהן אסף איש טהור וכותב בלשון בהירה את ההלכה העוסקת בחיי היום יום ומועד ישראל, בדברים שכלי יהודי צרך ללימודם היטב, לדעת את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשה, שהרוי "לא עם הארץ חסיד", ולא ידיעת ההלכה אי אפשר לקיים את המצוות כראוי, גם כשהוא ירא שמים החפש בכל נפשו ומאודו להתקרב לבוראו ולעשות רצונו בלב שלם.

ומה גם שהוסיף הרב שליט"א דברי מוסר ומאמרי מדורי חוץ' בדברים המאיירים את המצוות ומחזקים ומעוררים להבין את מהות המצוות והחגיגים, בשפה השווה לכל נפש, וכבר פשטה סדרה זו בכל רחבי העולם היהודי באין ספור עותקים, ורבים מעמידים כי היא שעמדה להם לשמר מצוות כראוי לאחר שקבעו לימודם בו בשבתם בביתם ובכלכתם בדרך.

אשר על כן מצוה רבה לסייע ולפעול להדפסת והפצת סדרה חמוצה זו, למען יגיעו לכל תפוצות ישראל בארץ ובעולם, להגדיל תורה ולהאדירה. ולא נצרכה אלא לברכה להרב המחבר שליט"א שיזכה להמשיך להרבץ תורה ברבים בתורה שכתב ובטורה שבעל פה, וזוכה את הربים בערו חיבוריהם רבים טובים וموעילים, מתוך הרחבות הדעת ושפע רב ברוחניות ובגשימות.

"והיה כע' שתול על פלגי מים אשר יתנו פריו בעתו ועלהו לא יוביל וכל אשר יעשה יצלח", אמן.

זמיר כהן

ং **מבוא** ৪

חג השבעות, يوم השישי בסיוון, יום מתן תורהינו - כמה ציפתה הבריאה ליום הנשגב והמיוחד הזה! זהו היום שלמענו נברא העולם, היום שבו נהייה עם ישראל לעם, ממלכת כהנים וגוי קדוש. ביום זה בשנת 2448 לבריאת העולם הופיע הקב"ה בהר סיני לעיני כל ישראל, ונתן לנו את המתנה היקירה, חמדה גנואה, תורהנו הקדושה.

ומאותה שנה, בכל שנה ושנה מחדש ביום זה חלה אותה הארה מיוחדת של קבלת התורה בלבו של כל אחד ואחד מעם ישראל, ועל כך היא שמחתנו. מסופר בגמרה (מסכת פסחים דף סה) על רבי יוסף, שהיה מרבה במירוח באכילה ובשמחה ביום זהה, אמר: "אי לאו הא יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא" - אם לא זה היום שגרם לי להגיע למה שאני - כמו "יוסף" יש בשוק... וגם אני הייתי אחד מהם. היום הזה - יום מתן תורהינו, הוא שעשה אותנו נבדלים, מרים ומונשאים מכל העמים. אשרנו, מה טוב חלכנו, ומה נעים גורלנו!!!

יום זה - מלבד היוטו יום מתן תורהנו, יש לו מעלות ומאפיינים נוספים, הבאים לידי ביתוי בשמותיו השונים:

חג הקציר - כמו שנאמר (שםות כג טז): "זֶה גֵּג הַקְצִיר בְּפֹזְרִים מְעֻשֵּׁיךְ אֲשֶׁר תָּזַרְעַ בְּשָׁדָה...". בתקופה זו מסתיימת עונת הקצר, ובזמן שבית המקדש היה קיים היו מבאים מן החיטים החדשניים שקבעו "מנחה חדשה", ועשיהם חג בבית ה'.

חג הבכורים - כמו שנאמר (במדבר כה כ): "וְבָיּוֹם הַבְּכָרִים בְּהַקְרִיבָם מִנְחָה חֲדָשָׁה...". החל מיום זה מתחילה עונת הבכורים: כל אדם שיש לו מטע של פירות משבעת המינימں שנשתבחה בהם ארץ ישראל, לוקה מון הפירות הראשונים הגדלים בעז, שהם אותם בטנה, ומביא אותם אל בית ה' בשירה ובזמרה ובחודיה לה' יתברך.

חג השבעות - כמו שנאמר (דברים טז): "זֶה עַשְׂيָּת חַג שְׁבֻעוֹת לְה' אֱלֹהֵיךְ". ביום זה מסתיימת "ספרת העומר", שבה סופר כל אחד ואחד מעם ישראל שבעה שבועות החל ממוצאי היום טוב הראשון של פסח, מתוך ציפייה והכנה לקבלת התורה, כפי שעם ישראל ספרו את הימים כאשר יצאו ממצרים וציפו והתכוינו לקבלת התורה.

עצרת - שם זה אינו מן התורה, אלא כך כינו אותו חז"ל. שם שב חג הסוכות יש "שミニ עצרת" - שמחת תורה, כך לחג הפסח יש يوم שミニ - עצרת, שהוא חג השבעות, המהווה המשך ישיר לחג הפסח מבחינת המשמעות, כי ליציאתנו ממצרים מעבדות לחירות בחג הפסח, אין כל משמעות ללא קבלת התורה.

**"ברוך אלקינו שבראנו ללבנו והבדילנו מן הטעums
ונתן לנו תורה אמת וחיה עולם נטע לנצחנו!!!"**

๙ שער האגדה

๙- מתן תורה בהר סיני

מתן תורה

לפני למעלה שלושת אלפיים ושלוש מאות שנה, ביום שבת קודש בשעה לחודש סיון, שנת אלףים ארבע מאות ארבעים ושמונה לבריאת העולם, רעש העולם והזעיע, כאשר הופיע בורא עולם בהר סיני ונתן את התורה לעמו ישראאל. מעמד זה נחקר באומה הישראלית לא כAIROU היסטורי מרשימים שהפך לנחלת העבר, אלא כAIROU מרכזיו שעלייו מתבססים כל חיננו בעבר, בהווה ובעתיד. וכך כתוב בורא עולם בתורה הקדושה ודברים פרק ד פסוקים ט - ז:

"רק השמר לך וישמר נפשך מאייך פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסרו
מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבנייך ולבני בניך: يوم אשר עמךת לפני ה' אלהיך בחורב
באמור ה' אלǐ הקהל לי את העם ואשמעם את דברי אשר ילמדו לך ראה אתי כל
הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם ילמדו".

חמדה גנוזה

אמרו חז"ל: תשע מאות שבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם, ישב הקב"ה ודרש וחקר ובחן וצרף את כל התורה כולה. וכל דבר ודברי התורה בדק וחקר אותו מאתיים ארבעים ושמונה פעמיים, כנגד מאתיים ארבעים ושמונה אברים שבאדם, ולאחר כך הוציאו מפיו וקבעו בתורה.

וכאשר ברא הקב"ה את העולם, הייתה מטרתו אך ורק למען התורה, שעם ישראל יקבלו את התורה למדوها ויקיימו. ולכן תכנן הקב"ה כל פרט ופרט בעולם באופן המתאים ליותר לקיום התורה. למשל: נצטוינו על מצות מילה ביום השmini לילדת הבן, שכן הטבע הקב"ה בעולם "טבע" שמערכת קריית הדם אצל התינוקות, מגיעה לבשלות מוחלטת ביום השmini לילדתו. כמו כן נצטוינו על השביטה מלאכה ביום השבת, שכן יצר הקב"ה את כוחות הנפש והגוף שבאדם, באופן שהוא זוקק ליום מנוחה שבועי. כד תכנן כל פרט ב"טבע" לפי התורה - התורה היא ה'תוכנית האדריכלית' של העולם, כאמור הוזהר הקדוש: "איסתכל באורייתא, וברא עלמא" דהיינו הסתכל הקב"ה בתורה, ולפי התורה ברא את העולם.

אולם לא מיד לאחר בראות העולם נתן הקב"ה את התורה, אלא המתוין עוד עשרים וששה דורות, [שהם: אדם הראשון, שת, אنسות, קינו, מהלאל, ירד, חנו, מתושלת, למך, נה, שם, ארפסחד, שלח, עבר, פלא, רעה, שרומ, נחורה, תרת, אברהם, יצחק, יעקב, לוי, קחת, עמרם, משה רבנו] עד שמצא את הדור הרואוי ביותר, דור יוצאי מצרים, שעבר מבחני אמונה

רבים במצרים, ראה ניסים והתנסה בניסיונות. דור שראה עין בעין את השגחתו של בורא עולם, עשר המוכות, יציאת מצרים, קריית ים סוף ועוד, בו ראה הקב"ה את הדור המתאים ביותר לקבלה התורה. נמצא שבסך הכל המתינו הקב"ה אלף דורות מיצירת התורה עד לנtinyתנה לנו עם ישראל, כמו שנאמר: "זיכרו לעולם בריתו, דבר ציווה לאלף דור" - שניתנו הקב"ה את התורה, שהיא הברית ביןינו, לאחר אלף דור.

תקופת הבראה

הוציא הקב"ה את ישראל מצרים באותות ובמופתים גדולים, במטרה לקיים מה שהבטיח למשה רבנו: "בזהויאך את העם מצרים תעבדון את האלוהים על ההר זהה". לא נאמר תעבדו אלא תעבדו רמז לו הקב"ה למשה, כי לא מיד בנסיבות מצרים יקבלו את התורה, אלא רק לאחר חמישים יום של הכנה, יקבלו את התורה על ההר הזה - הר סיני.

אומר המדרש, مثل למה הדבר דומה? לבן המלך שהיה חולה, ואושפז חודשים ארוכים בבית החולים עקב מחלתו הקשה. כאשר סוף סוף הבראה וחזר לארכונו המלך, פנו הרומים ואמרו למלך: זמו רב בילה וניד היקר בבית החולים, עכשו הגיע הזמן לשלווה אותו ללימודים אקדמיים, כדי שירכוש השכללה גבוהה כיאות לבנו של מלך. אמר המלך: בודאי שאשלח אותו ללמידה, אבל עכשו אין זה הזמן המתאים, עדין חלש הוא ולא התואוש מספיק ממהלתו.antu לו לנוח בארכונו עוד חמישים שלושה, בהם יוכל מאכלים בריאים ומזינים, יצבור כח וישוב לאיתו, ורק אז אשלח אותו ללמידה.

כך עם ישראל - היו מעוניים ומיזינים למצרים, עובדים קשה בחומר ובלבנים, ונחלשו בגופם ובנפשם, למדו מתחשבות מצרים עד שהיו שוקעים בארבעים ותשעה שעריו טומאה. אך תכף כשיצאו מצרים אמרו המלכים להקב"ה: רבונו של עולם, הנה הגיעו הזמן לחתם להם את התורה. אמר להם הקב"ה: קודם ינחו מון העמל הגדול של גלות מצרים, ויאכלו את המכון שהוא המזון הרוחני הנוצר מון השמים [ולכן ברכו עליו 'המושcia לחם מון השמים'], וישתו מים מבארה של מרים, ויאכלו שלו, כדי שייתחזק גופם. ויתחזקו עוד ברוחניות על ידי שיראו בעיניהם את קריית ים סוף ומלחמות עמלק, ורק אחר כך אנתם להם את התורה.

ספרית העומר

ואכן במשך חמישים יום מיציאת מצרים ועד מתן תורה, התעללו ישראל וישאו מארבעים ותשעה שעריו טומאה שהיו שוקעים בהם, ונכנסו לארבעים ותשעה שעריו קדשה, שאז כבר היו די ראויים לקבל את התורה. ואמנם ישראל, מרוב חיבתם לTORAH היו מונים בכל יום ואומרם: הרי עבר יום אחד, הרי עברו שני ימים, הרי עברו שלושה וכן הלאה, והנה אנו מתקרבים אל היום הנכصف. לכך נקבעה ספריה זו לדורות, כי בכל שנה ומנה בימים אלו, חלה אותה האריה מיוחדת של התעלות רוחנית, עם הכנה וציפייה לקבלה התורה.

ריב החרים

אהיה הוא המקום אשר יזכה בזכות הגדולה הזאת, שבו תינתן התורה? אומר המדרש: בשעה שבא הקב"ה לנתת את התורה בהר סיני, היו ההרים רצים ומתקדינים אלו עם אלו. הר תבור בא מבית אלים וחיר כרמל הגיע מאספמיה. אמר הר תבור: עלי תינתן התורה! ואילו הר כרמל טען: עלי תינתן התורה! אמר הקדוש ברוך הוא: "למה תרצדו הריס גבוניות?" לא עליכם את התורה אלא על הר סיני, כיון שאתה בעלי גאות וקוטטה, אבל הר סיני הוא נמוך וצנווע מככם. למדנו שאת התורה נתנו להשיג מתווד ענוה, ולא על ידי גאות ומריבות.

סיבה נוספת לכך שה תורה לא ניתנה על הר תבור והר כרמל, משום שהיו הגויים עובדים עליהם עבודה זרה, ואין ראוי שתשכו השכינה במקום זהה. לעומת זאת הר סיני, בגלל היותו נמוך, לא החשיבו הגויים ולא עבדו עליו מעולם ע"ז.

"ויסעו מרפידים"

בראש חודש סיון, יום שני, בשנת 2448 לבריאת העולם - יצא עם ישראל מרפידים ו באו למדבר סיני. כאשר היו עם ישראל **מרפידים**, נלחמו בהם מלך, כיון שרפו יהיהם מן התורה. וכך גם היה בהם גם פרוד לבבות. אך עכשו - "ויסעו מרפידים", הסיעו והריכחו את עצם מרפינו ידים ומפרוד הלבבות. ואז זכו למה שנאמר: "ויחן שם ישראל נגד ההר" - כאשר אחד בלב אחד, מוכנים בחשך ובהתלהבות, באהבה ואחותה. לקבלת התורה.

משה והמלכים

בשני לחודש סיון, يوم שלישי בבוקר, עלה משה אל ההר.

אמרו חז"ל: בשעה שעלה משה למרום לקבל את התורה, אמרו מלאכי השרת לפניו הקב"ה: רבונו של עולם, מה לילוד אשה בינוינו! אמר להם הקב"ה: לקבל את התורה בא. אמרו לו: חמדה גנואה יש לך בבית גניך, השמורה לך 974 דורות קודם שנברא העולם, ואתה בא לחת אותה לבשר ודם!! תשאיר את התורה לנו המלכים, שאיננו חוטאים לעולם! אמר לו הקב"ה למשה: החזר להם תשובה. אמר משה: רבונו של עולם, ירא אני שמא ישרפוני בהבל שבפיים. אמר לו: אל תפחד, אחוזו בכסה כבודי והחזר להם תשובה! אז נתעטף משה בזיו השכינה, לבש עוז ואמר: התורה ש' רוצה לחת לנו - מה כתוב בה? "אנכי ה' אליהך אשר הוציאתיך מארץ מצרים", האם אתם ירודתם למצרים והשתעבדתם לפרטעה!! ועוד נאמר בה: "כבד את אביך ואת אמך", וכי אתם יש לכם אב ואם!! ועוד נאמרו בה אזהרות: "לא תרצח", "לא תנאף", "לא תגונב" - האם קנאה יש בינויכם? האם יוצר הרע יש בינויכם שאולי יפתחת אתכם לרוץ או לגונב? אז הוזו כל המלכים למשה שהוא צודק, ומגיע לו לקחת את התורה, וכל מלך ומלאך מסר לו מותנה מסוימות התורה וכל מני סגולות ורפואות, שנאמר ותהלים פרק סח פסוק יט: "**עלית לפניהם שבי שבי לקחת מותנות באדים**". גם מלאך המות

מסר לו מתנה - את סוד מעשה הקטורתה שהוא עני גדוֹל המסוגל לעזרך מגפה בעולם [וכמו שבאמת אהרו הכהן השתמש בסגולה זו ועזר בה את המגפה שהיתה לאחר מעשה של קורתה, כאמור בפרשת קורה (במדבר פרק יז פסוקים ו' – טו)].

הקדמה לנtinyת התורה

ומשה עליה אל האללים ויקרא אליו ה' מנו החר לאמר, מה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל: אַתָּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרָיִם וְאֵשָׁא אַתֶּכָם עַל בְּנֵי נְשָׁרִים וְאֵבָא אַתֶּכָם אֱלֹהִים וְעַתָּה אַם שָׁמֹעַ תִּשְׁמַעַ בְּקָלִי וְשִׁמְרָתָם אֶת בְּרִיתִי וְהִיָּתָם לִי סְגָלָה מֶלֶךְ הָעָם בְּיַיְלָה בָּلְהָאָרֶץ: וְאַתָּם תְּהִיוּ לִי מִמְלָכָת כְּהָנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֱלֹהִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שםוטה יט פסוקים ג' – ו').

אמרו חז"ל: מה תאמר לבית יעקב – אלו הנשים. ותגיד לבני ישראל – אלו האנשים. אמר הקב"ה למשה שידבר תחלה עם הנשים, ומודיע ידע בורא עולם, כי כה גדוֹל טമון בנשים להטאות את לב העם לכואן או לכואן. אמר הקב"ה: כאשר בראתך את העולם, נתגלותי ודברתי רק אל אדם ולא אל חווה, וחווה בכח השפעתה פיתחה את האדם שלא לשם קול ה' וקללה את העולם. הפעם אקרא לנשים תחילת, כדי שלא יבטלו את התורה, אלא יחזקו את ידי בעליך בתורה, ויחנכו את בניהם בדרך הישר.

תשובה עם ישראל

ואז: וַיַּעֲנוּ כָל הָעָם יְחִדּוּ וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר דָבַר ה' נָעָשָׂה.

בשלישי לחודש סיון, יום רביעי בבוקר, עולה שוב משה אל ההר: וַיֵּשֶׁב משה אֶת דְּבָרַי הָעָם אֶל ה'.

רצון ה' לדבר עם משה לפני כולם

או שוב אומר לו הקב"ה למשה: וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הַנֶּה אַנְכִּי בָּא אֶלְיךָ בַּעֲבָרְךָ וַיְשֻׁמַּע הָעָם בְּדָבְרַי עַמְקָה וְגַם בְּדָיְמַנְיוֹ לְעוֹלָם" – אומנם עם ישראל כבר מאמינים בכך שאתה שליחי, על ידי האותות והמופתים שעשית להם, כמו שנאמר לאחר קריית ים סוף: "וַיַּאֲמִינוּ בָּה" ובמשה עבדו, אך עדין לא די בכך. אמונה זאת עלולה להשכח ולהחלש במשך הזמן. עם ישראל יוכל טועון: אולי היה משה רבנו מכשף גדול והצליח לעשות מופתים גדולים, אך אין הוא שליח ה' וכך יעזבו כליל את התורה והמצוות, שנאמרו להם על ידי משה בשם ה'. لكن אני רוצה שמדובר עיניו כיצד אני מדבר אותך, כדי שגם אם במשך הדורות יCOME פתואם איזה אדם שניסה לשכנעם על ידי מופתים, ויאמר להם שהקב"ה נגלה אליו ואמיר לו לשנות את התורה, הם לא יאמינו לו, אלא יוכל לומר לך: כל עוד שלא ראיתי בעינינו את הקב"ה מדבר אותך, לא נאמין לך שאתה שליח ה', שהרי את משה רבנו ראיינו שמדובר עמו ה'.

תשובה עם ישראל – התנגדות מוחלטת

עם ישראל מגלים התנגדות מוחלטת להצעה זו, ואומרים למשה כי איןם רוצחים לקבל את התורה על ידי שליח, שהרי איןנו דומה שому דברים מפי שליח המלך, לשומע דברים מפי המלך בכבודו ובעצמו. וمبוקשים הם – "רצוננו לראות את מלכנו" רוצחים הם לשמעו את עשרה הדברים אך ורק מפי הקב"ה בכבודו ובעצמו, ולהזות ביזוי השכינה.

ברבייעי לחודש סיון, يوم חמישי בבוקר, עולה שוב משה אל ההר, "ויאגד משה את דבריו העם אל ה'".

שלושת ימי ההגבלה

אומר הקב"ה למשה: אם זהו רצונם של עם ישראל, שדבר עמהם ישירות, עליהם להתקדש בקדושה יתרה, לזכך את גופם שייהיו ראויים לדורגה כה גבורה, ולכך:

"לְךָ אֶל הָעָם וַקְדְּשֵׁתָם הַיּוֹם וּמִחרְ וּכְבָסְיוֹ שָׁמְלָתָם: וְהִי נְכֻנִים לַיּוֹם הַשְׁלִישִׁי כִּי בַּיּוֹם הַשְׁלִישִׁי יַרְדֵּן ה' לְעִינֵי כָל הָעָם עַל הַר סִינְיָה וְהַגְּבָלָת אֲתָה הָעָם סְבִיב לְאמֹר, הַשְׁמָרֵו לְכֶם עַלוֹת בָּהָר וַגָּעֵב בְּקָצָחוֹ כֹּל הַגְּגָע בָּהָר מוֹת יוֹמָת".

ירד משה באותו יום לעם ישראל ואמר להם את דבריו ה'. ואכן בכך שלושה ימים – ד', ה' ו' לחודש סיון, המכונים "שלושת ימי ההגבלה" – קידשו עם ישראל את עצםם, פרשו מנשותיהם, טבלו וכבשו בגדייהם. באותו יום לא עסקו כלל בענייני העולם הזה, אלא ישבו לפני החכמים ושמעו דברי מוסר ויראת שמים, כדי שתתבהה כל מחשבתם בעניינים רוחניים בלי שום מחשבה זרה, והוא מוכנים לקבל את התורה מתוך קדושה וטהרה.

כמו כן באותו תקdash הר סיני לקרה תפkickו הגدول, ונאסר על העם להתקרב ולגוע בו. ומחשש שמא משא חתקרב מודאי להר, עשה משה רבנו גדר גבול מסביב להר במרקח של אלףים אמה [960 מטר] מן ההר. ונהעה נס פלא פלאות, שהגבול עצמו היה מדבר ואומר: "הַשְׁמָרֵו לְכֶם עַלוֹת בָּהָר וַגָּעֵב בְּקָצָחוֹ כֹּל הַגְּגָע בָּהָר מוֹת יוֹמָת". אמנים בקשתם לראות את השכינה, כמו שהעם רואה את מלכו בשור וודם. אולם יש הבדל בין זה לזו: כשהמלך עובר לפני עמו, כולם מצוטפים ודוחקים זה את זה, כדי לראות את המלך ברור מקרוב. אבל כאן אין כבוד השכינה בכך, ולכך "כל הנוגע בהר מוות יומת".

"ספר הברית"

בימים רביעי לחודש סיון, לימד משה רבנו לעם ישראל את שבע מצוות בני נח, בלבד מכונות שבת, פרה אדומה, דיןין ויכבוד הורים, שאמר להם כבר בהיותם באחת המסעות – ב'مراה'. ואז כתוב את "ספר הברית" שהוא חלק מספר התורה – כל פרשיות התורה שמתחילה ספר בראשית ועד פרשת מתן תורה.

שנים עשר מזבחות

ביום חמישי לחודש סיון, יום שישי, השכימים משה בבוקר ובנה מזבח לרגלי הר סיני, ובנה גם 12 מצבאות, שעלייהם הקריבו בכורוי ישראל קרבנות לה'. וירד מלאך מן השמיים וḥילק את הדם של הקורבנות לשני חלקים שווים בדיקוק. לך משה רבנו חצי מהדם ושם בכלים מיוחדים הנקראים 'אגנות', ואת חצי הדם הנותר זرك על המזבח.

קריאת התורה

באוטו יום קרא משה לפניו העם את מה שכטב אתמול ב'ספר הברית'. שמעו ישראל את כל מאורעות העולם מאז ששת ימי בראשית, שמעו על הדורות שחתאו ונענשו כמו: דור הפלגה, דור הפלגה, אנשי סדום ועמורה. ומайдך שמעו גם על הצדיקים שעשו את רצון ה' באמות וזכו לקשר הדוק מיוחד ותמידי עם בורא עולם, כמו אברהם אבינו, יצחק אבינו, יעקב אבינו, שנים עשר שבטי יה, ושאר הצדיקים. ועל ידי זה התעווררו אהבת ה' ויראת שמיים.

הודעה מרראש

כמו כן הודיעו משה מרראש עם ישראל, את כל העונשים והקללות הכתובים בתורה, כדי שלא יאמרו: אילו היינו יודעים שהעונשים כל כך חמורים, לא היינו רוצחים לקבל את התורה. אבל עם ישראל שמעו את הדברים ובכל זאת תגובתם היא: "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע".

כריתת הברית

כששמעו משה מפי עם ישראל את הסכמתם לקבל את התורה ולהתחייב בעשיית המצוות, על אף שעדיין לא שמעו מהן המצוות,לקח מהדים שב'אגנות', והיזה עליהם ואמרה: "הנה דם הברית אשר ברת ה' עפכם על כל הדברים האלה". עכשו נכרתה ברית ביןיכם לבין הקב"ה ונקשרתם להקב"ה בקשר הדוק ומיוחד. ומחר בעוזרת ה' קיבלו את התורה עם כל שאר המצוות. אותו כתם של דם שנעשה על בגדייהם, היה יקר בעיניהם כתכשיט מיוחד, שעל ידו נכנסו בברית עם הקב"ה.

כǐ אני ה' רופאך

כשיצאו ישראל ממצרים, היו רובם בעלי מומים: זה עיוור, זה חרש, זה צולע וזה גידם. זאת מושם שבמצרים היו כל היום עובדים בעבודות פרך, עושים טיט ולבנים, ולא פעם ניזוקו מ'תאות עבודה' - פעמים רבות נפלו אבניים מן הבניין ושברו את ידיהם או רגליהם, או שנדקרו מן העצים ונעקרו עיניהם, וכדומה. אמר הקדוש ברוך הוא, אין זה מכובד התורה שאTONו אותה לב的日子里 מומים. מיד רמז הקב"ה למלאכי השרת וירדו ורפאו את כל אחד ואחד. וכך כל העיוורים נעשו פקחים וחלו לראות, כמו שנאמר: "וכל העם וואים את הקולות". וכל החרסים החלו לשמע, שנאמר: "נעשה ונשמע". וכל החיגרים החלו ללקת ברגלייהם, כמו שנאמר: "ויתיצבו בתחתית ההר". וכך לא היה ביןיהם לא מצורע ולא חיגר, לא אילם ולא חרש, לא טיפש ולא שוטה, אלא

כלם היו חכמים ומוסלמים בכל גופם. זה שאומר הכתוב: "قولך יפה רעייתי [עם ישראל], ומום אין לך".

אומות העולם והתורה

בשעה שרצה הקב"ה לתת את התורה לישראל - נתגלה תחילת למלacci אומות העולם (כידוע) - לכל אומה יש שר למעלה בשמי הממונה עליו), ושאל אותם אם ברצונם לקבל את התורה. זאת כדי שלא יהיה להם פתחון מה בעתייך למקום ולומר: "אילו הייתה מציע לנו את התורה, אף אנו היינו מוכנים לקבלה, ולמה הגיע שכר מיוחד דזוקא לעם ישראל?"

בתחילת הופיע לפני שריו של אדום בני עשו, אמר לו: האם רוצים עדך לקבל את התורה? שאל אותו: מה כתוב בה? אמר לו: "לא תרצה". אמר שריו של עשו: הלווא כל הרכוש של עשו הוא הרציחה, ואף יצחק ברך אותו ואמר לו "על חרבך תחיה", לא נוכל לקבל את התורה! הלא הקב"ה אל השר של עמו ומוֹאָב, אמר לו: האם ברצונכם לקבל את התורה? שאל השר: מה כתוב בה? ענה לו הקב"ה: "לא תנאף". מיד השיב השר ואמר: hari כל ביאתנו לעולם הייתה על ידי מעשה זימה של לוט ובנותיו, ולכן התורה אינה מתאימה לנו הלא הקב"ה אצל השר של העربים בני ישמעאל, ואמר לו: האם ברצונכם לקבל את התורה? שאל אותו: מה כתוב בה? אמר לו הקב"ה: "לא תנאוף". ענה השר ואמר: אין זה מתאים לנו שהרי על ישמעאל נאמר "ידו בכל", ואין לנו יכולם להסתדר בלי גנוב. וכך הלא הקב"ה ועריך סבב אצל כל העמים והלשונות... אך אף אומה ולשון לא רצו לקבל את התורה!

רוסיה טענה: איך אוכל לקיים "אנוכי ה' אלוהיך..." לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני! הלווא חונכו מקטנותנו כי "סטאלין אבינו ורוסיה אמנו". **האנגלים** טענו: כיבוד הורים זה ממש לא בשביבנו, העולם נועד לצעריהם. אנו מוכנים להקדיש אולי יום אחד בשנה עבור האם, נקרה לו "יום האם", נשלח לאמא זר פרחים וובוגנירות. אבל נטל של כבוד יומיומי איינו בא בכלל בחשבון! **הגרמנים** טענו: להיות בלי לרצוחן! אלו הם אינם חיים. ואל תשכח, בורא עולם, שיש לנו כבר ותק ודיפלומה במלחמות. אנו הובלנו את העולם לשתי מלחמות עולם!

האמריקאים לעומתם טענו כי הדרשة של התורה: "לא תחמוד בית רעך..." וכל אשר לרעך" - הינה ממש מוזמת. hari הדשא של השכן תמיד ירוק, והמכונית שלו הרבה יותר נוצצת. ובכלל, הידע הבא שלנו בחים זה לבנות וילה שתוציאה לשכנים את העניים. **לזרפתים** דזוקא היה קשה יותר עם האיסור "לא תנאף". מה זאת אומרת? הם התקוממו, האם אתה בא לומר לנו, בורא עולם, כי עליינו להתלבש ולנהוג ב"贊美"?! hari כל רשות האופנה החדשנית הונתיצרתנו, והכל הידוע אומר: כמו שייותר פרוץ, זה יותר יפה וייתר מודרני!

נעשה ונשמע

לאחר שכל העמים לא רצו לקבל עליהם את התורה, נעשה רעש נдол בעולם. הארץ הzdועזה ופחדה שמא גם עם ישראל לא ירצו לקבל את התורה, ואז היא תחרב, שהרי תנאי מפורש התנה הקב"ה עם מעשה בראשית, אם ישראל יקבלו את התורה - מה טוב, ואם לא - תחזר הארץ לתוהו ובוהו, כמו שנאמר: "אם לא בריתי [שיזו התורה] יומם ולילה - חוקות שמים וארץ לא שמתי".

ומה באמת הייתה תוגבטים של עם ישראל, כאשר שאל אותם הקב"ה אם ברצונכם לקבל את התורה? כולם ענו מיד ואמרו פה אחד: "נעשה ונשמע". קודם כל אנחנו מקבלים על עצמנו לעשות כל מה שתאמר לנו, ולאחר כך נשמע מה כתוב בהן או אז שקטה הארץ.

אמר רבי אלעזר בן ערד: בשעה שנגלה הקב"ה לישראל לחתם להם את התורה, ירדו עמו ששים רבו - 600,000 - מלאכים, והכתירו את כל אחד ואחד מישראל בשני כתרים ששמ המפורש כתוב בהם. כתר אחד כנגד מה שאמרו "נעשה" וכתר שני כנגד מה שאמרו "נשמע". והגיעו עם ישראל באותו שעה בדרגה גבוהה יותר מן המלאכים!

היום הנadol מגיע

והנה הגיע היום השישי בסיוון, יום שבת קודש, היום המיחל והמצופה, היום שלמענו נברא כל העולם. היום שההתורה מצפה לו כבר אלף דורות.

"ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קלת וברקים וענו בבד על החר וקל שפר חזק מאד ויתירד כל העם אשר בפמchnerה: וויצא משה את העם לקראות האלים מנו הפמchner וויתיצב בתקנת החר: והר סיני עשו כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו בעשנו הכבשנו ויתירד כל החר מאד: ויהי קול המשפר הולך ותקזק מאד משה ידבר והאלים יעננו בקוז: וירד ה' על הר סיני אל ראש החר ויקרא ה' למשה אל ראש החר ויעל משה".

אותו יום מעוננו היה, וירד שם כל כמו שנאמרו: "גם שמים נתפו, גם עבים נתפו מים". על ההר ירד ענו כבד, חזק וערפל, כדי שבני ישראל יוכל יותר להתרכז בדיורו של ה' (כי בידוע, שנחלש כוח של חוש הראה, מיל כוחו של חוש השמעה יותר). הרעמים רעמו והברקים הברקו. ברקים ורעמים אלו, לא היו כמו שאנו רגילים לראות ולשמעו בחורף, אלא היו קולות חזקים במיניהם, עד שכל מי ששמע אותם אחז אותו חיל ורעדה. אל קולות אלו התלו קולות המלאכים, שהיו משוררים להקב"ה, כפי שהם משוררים בכל יום. וזכו בני ישראל ביום זה לשמעו את קולם.

"וקול שופר חזק מאד" - פתאים נשמע קול חזק של שופר, והקול הולך ומתרחב, הולך ומתחזק. ניכר כי זה אינו קול אנושי, אשר מטבעו הולך ונחלש, אלא קול אלקי. היה זה קול שופר מקרןנו של האיל שהעלתה אותו אברהם אבינו לעולה במקומו יצחק בנו.

תקיעה זו באה לעורר את ליבם של ישראל לעברות ה' ולהרחק מחשבות זרות והרהורים של הבלי העלים הזה, כמו שנאמר: "היתקע שופר בעיר, והעם לא יחרדו!"

ליל טוב

והיכן היו ישראל באותו זמם? באותו לילה, שהיה ליל שבת, היו ישראל שמחים וטובי לב, שנתמס ערבה להם מאד, ומכוון שהלילות בתקופה זו קצרים מאד, ישנו עוד שעתיים לאחר השahir היום. בשעה שהופיע הקב"ה על הר סיני בקולות וברקים, עדיין עם ישראל היו ישנים. היה משה מהלך בכל מhana ישראל ומעוררם ואומר להם: כבר הגיעה שעת הכנסת הכהלה לחופה. והקב"ה בענותנותו כביכול יצא לקברים והלך לפניהם, כמו שנאמר: "ה' בצתך לפני עמד". אך יחד עם זאת הייתה כאן הקפדה על עם ישראל, על כך שלא כמו השכים בבוקר, וכתיקו לכך אנו נהניםibus לעשות "תיקו ליל שבועות", שנשארים ערים כל הלילה ועוסקים בתורה, כפי שיבואר להלן בשער ההלכה.

שמעו ישראל את קולות הרעמים, את קולות המלאכים, ומעל הכל את קול השופר, הזדעזעו וחרדו, ולא רצו לצאת מאוהלייהם. אמנם הם עצmessם ביקשו לפני יומיים ממשה רבינו: 'רצוננו לראות את מלכנו', אך עכשו התחרטו ולא רצו לווז מקומם. הוציאם משה בכח והעמיד תחת הר סיני, ועדד אותם והכנס בלבם אומץ ורצו לשמע את דבר ה'.

אש ותמרות עשן

הדלק הקב"ה את הר סיני כלו באש. הייתה זו אש מיוחדת של קדושה, והמטר שירד עליה לא כיבתה אותה.

אמר רבינו שמעוון בן לקיש: ביום מתן תורה היה הכל של אש: התורה עצמה הייתה כתובה באותיות של אש שחורה על גבי אש לבנה. משה ربנו היה כמו שלחתת אש שנTieriorao ישראל לגשת אליו. כל המלאכים היו של אש. הר סיני היה בוער באש. וירד הקב"ה לעם ישראל באש הנזולות, ודבריו נשמעו מתוך האש. היה זה מראה נורא ומחיד. ולמה ניתנה התורה מתוך האש והחוש? למדנו שכל אדם המשתדל לעסוק בתורה ולקיימה, ניצול מן האש של גהינם ומחשכת הגלות.

הת מלא הר סיני כלו עשן. אך הפלא הוא שהעשן לא יצא מן האש עצמה אלא מן ההר, ולא התפזר העשן לצדדים אלא עלה ישר. והוא בו כל ה:rightות הטובים של גן עדן, המשיבים את הנפש. על עשו זה אמר שלמה המלך בשיר השירים: "מקורת מורה ולבונה".

העולם מזדעע

בשעה זו הזדעזע ההר יותר מאשר ברuidת אדמה. וברגע שהזדעזע הר סיני, הזדעזעו

ונרעוו כל ההרים שבעולם, והיו עולמים ווורדים. הימים והנהרות ברחו ממוקומם, הירדן נסוב לאחרו, וכל האילנות והסלעים רעשו. יצאה בת קול ואמרה: "מה לך ים כי תנוס, הירדן תסוב לאחרו, ההרים תתקדו כאילים, גבעות בני צאן?" והם ענו ואמרו: מלפני אדון חולין ארץ מ לפני אלה יעקבי!".

ואמרו חז"ל, בשעה שחפר דוד המלך את היסודות של בית המקדש, הגיע לעומק של חמישים אמה [25 מטר], ומצא חרס אחד תקוע באדמה. רצה להוציאו אותו ולזרקו. אמר לו החרס: אין אתה יכול עלי, משים שאני סותם את התהום. שאל אותו דוד המלך: כמה זמן אתה נמצא כאן? אמר לו: משעה שהקב"ה השמע את קולו על הר סיני ואמר "אנכי ה' אלוקיך" נזעעה הארץ ועמדת לטבوع. אז שלח אותו הקב"ה לכאן לסתום את התהום שלא יעלה ויציף את הארץ. ובשעה שראוים אותו הימים, ששם המפורש כתוב עלי, מיד הם חוזרים לאחוריהם).

חופה עם קדושין

הר סיני היה נוצץ כמווןaben יקרה הנקראת 'בודולח'. ועקר אותו הקב"ה ממוקומו, והגביה אותו מעל ראשי בני ישראל, וכך נשאר ההר תלוי באוויר, כמוון חופה שבה קידש הקב"ה את ישראל להיות לו לעם. העדים שאמורים להיות בחופה - היו הם השמנים והארץ, והכטובה הייתה התורה. יחד עם זאת היה ההר תלוי באוויר, גורם מרתקע. אמר הקב"ה לישראל: אם מקבלים אתם את התורה - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם, כי אין קיום לעולם ללא התורה.

אומנו אמרו עם ישראל 'נעשה ונשמע' וחפצו לקבל את התורה מרצון הטוב, אך לבני התורה שבעל פה, המלאה בפרטים רבים, חשו שלא יוכל לעמוד בכל זה, ולא חפזו לקבלה. ועל זה כפה עליהם את ההר כיגית. אך האמת שלבסוף גם את התורה שבעל פה, קיבלו עם ישראל מרצון, בזמן של מרדכי היהודי לאחר שהחצילים הקב"ה מגורתו של המן הרשע, כמבואר בחוברת ימי הפורים בהלכה ובאנגדה.

קול דממה דקה

עומדים כולם בתחום ההר, מוכנים ומוזמנים לקבלת התורה. מאחר שרצתה הקב"ה להינגולות שם ולתת את התורה לישראל, נשתנק כל העולם: שום עוף לא פרת, לא הייתה שום פרה גועה, ושום בריה לא פצתה את פיה להשמעי קו. ואפילו המלאכים פסקו משירותם ודממו. היה העולם דומה כאילו הוא ריקן מבריות. ואז כפף הקב"ה את השמים על הר סיני, ומם השמים הופיע לישראל, כמו שנאמר: "אתם ראיים כי מם השמי דברתי עמכם".

קול ה'

мотוך האש הגדולה שהיתה על הר סיני, יצא קול חזק מאוד והשמעו את עשרה הדברים, כמו שנאמר: **מִן הַשָּׁמִים הַשְׁמִיעֵת אֶת קֹל לִיְשָׁךְ וְעַל הָאָרֶץ הַרְאֵד אֶת אֲשֶׁר הַגְּדוֹלָה וְדָבְרוֹ שְׁמִיעֵת מִתּוֹךְ הָאֵשׁ**: היה זה קול פלא. רבוי יותנן אומר: כל קול נחلك לשבעה קולות, כדי שכל אחד ישמע כפי יכולתו: **מָשָׁה רַבְנָנוּ לְפִי כָּבוֹד, הַגְּבָרִים לְפִי**

כהם, הנשים לפי כוון, הנערים, הילדים, התינוקות, והזקנים. ואולם שבעה קולות נחלקו לשבעים שפות כדיןiscal 70 האומות ישמעו ויבינו.

יהי הקול מكيف את העולם כולו. שמעו ישראל את הקול יוצאה מצד דרום, והוא הולכים לשם לשמעו את הקול, אך לפטע שמעו את הקול בא מן הצפון. הלכו לצד צפון ובא הקול מזרחה, הלכו למזרח ובא הקול למערב. וכשבאו ישראל לצד מערב בא הקול מן השמים. נשאו עינייהם למעלה והנה יוצאה הקול מן הארץ. אז למדו עם ישראל כי "מלוא כל הארץ כבודו", ישתחבשמו לעד.

"וכל העם רואים את הקולות" - עם ישראל לא רק שמעו, אלא גם ראו את הקולות. דעתם נעשתה כל כך מזוכפת, עד שהיו בדרגת המלאכים, והוא מסוגלים לראות את הקולות שהם מציאות רוחנית. כל אותו דור - קטנים וגדולים - הגיעו למעלת הנבואה ושמעו את דברי ה', ובכך התמלאה בקשותם של ישראל רצוננו לראות את מלכנו, כמו שנאמר: "פניהם בפנים דבר ה' עמכם", וראו ישראל מה שלא השיגו ולא ישיגו לראות נביאים אחרים עד ביאת המשיח.

גט הגויים הווד'

בבירות הקול הולך מסוף העולם ועד סופו, רעם כל העולם, ואחזקה רעדת גדולה את כל מלכי אומות העולם בהיותם יושבים בארמונותיהם. התאספו כולם והלכו אל בלעם שהיה הנביא שלהם. אמרו לו: מה הקול הזה שהוא שמעו? האם רוצח הקב"ה להביא מבול ולהחריב את העולם? אמר להם: שוטים שכמותכם, כבר נשבע הקב"ה שלא יביא עוד מבול לעלם, אלא חמדה גנואה יש להקב"ה בשמות, והוא בא לתת אותה לבני. מיד הודיעו כולם ואמרו: "ה' עוז לעמו יתנו, ה' יברך את עמו בשлом".

ازיה בושות

באotta שעה נתנו הקב"ה כח לכל העבודות הרורות שבועלם לבוא ולהשתחוות מול השכינה. וכן נעשה נס שנתמלאו פיותיהם מים והוא יורקים על הברית ומביעים ומbezים אותם ואומרים להם: עזבתם את אדון העולם שברא את השמים ואת הארץ, והלכתם לעבד לנו הפסלים, אשר פה להם ולא ידברו!

חיל ורעדת אחוזון

בני ישראל, ששמעו את קול ה', פנים אל פנים, לא היו מסוגלים לשאת את גודל הקדושה. ושליש קבוצות היו בהם:

הקבוצה האחת - המון העם, פרחה נשמהם בכל דבר ודבר שיצא מפי הקב"ה, כמו שנאמר: "נפשי יצאה בדברו". ועלתה הנשמה עד כסא הכהן. אמרה התורה לפני הקב"ה: רבונו של עולם, לחינם בראת אotti 974 דורות לפני בראת העולם! וכי יש מלך שבעה משמיא את בתו [התורה] - הורג את בני ביתו! מיד החזירה התורה את

נשומות של ישראל כל אחת למקומה, כמו שנאמר: "תורת ה' תמיינה משיבת נפש".

הקבוצה השנייה - הייתה בדרجة גבולה יותר, הם היו מוסוגים יותר לשאת את גודל הקדושה, ולא פרחה נשומות. אך יחד עם זאת, בכל דיבור ודיבור שאמר הקב"ה היו מזדעים למשמע הקול הנורא והחזק, עד שלא היו יכולים לעמוד במקומם ונרתעו לאחוריהם למרחק של שנים עשר מייל [כשנים עשר ק"מ]. שנאמר: "ירא העם וינועו ויעמוד מרוחק". באotta שעיה אמר הקב"ה למלacci השרת, רדו וסיעו לאחיהם. ומיד באו המלאכים ועזרו לישראל, כדרך שאוחזים ביד התינוק לסייע לו ללכת בעצמו.

הקבוצה השלישי - המרומים והנעילים שבעם ישראל, נשארו לעמוד במקומם, אך בכל זאת נחלשו מאוד בשוםעם את קול ה'. מה עשה הקב"ה? בכל דיבור ודיבור שאמר, מילא את העולם כלו בשמותים. זאת כדי לחזק ולהסביר את נפשם שנחלשה מלחמת הפחד. ולאחר הדיבור, נשבה רוח ופיירה את הבשימים לגן עדן, ובdíbor הבא שוב התמלא העולם כלו בשמותים.

סדר הדיבור

בדיבור הראשון אמר הקב"ה את כל عشرת הדיברות בדיבור אחד, מה שאין להיפה יכול לדבר, ואין האוזן יכולה לשמועו. ולאחר מכן התחיל הקב"ה לומר כל דברה ודברה לחוד, כדי שיוכלי ישראל להבין בפרטות, ומה חזור על דברי ה' וymbair אותם. ונתנו הקב"ה למשה קול חזק מאוד, ששמעו אותו בכל מחנה ישראל - מלויוני אנשים עד למרחק של 12 מייל [כשנים עשר ק"מ]. ומעלת משה רבנו הייתה גדולה מאוד, שאיפלו המלאכים הגדולים מיכאל וגבריאל היו חוששים להסתכל בפניו. רגליו עמדו על הר סיני, אבל כל גופו היה ברקיעים.

ואל ידבר עמו אלוקים פן נמות

לאחר שאמר הקב"ה את שתי הדיברות הראשונות: "אנוכי ה' אלוקיך..." ו"לא יהיה לך אלוהים אחרים...", חשו בני ישראל כי אין בהם כח יותר לשמעו מפני ה' את כל عشرת הדיברות. ואז: "ייאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה דָבָר אַתָּה עָמֵנוּ וְנִשְׁמַעֲה וְאֶל יְדַבֵּר עָפָנוּ אֱלֹהִים פָּנִים".

תשובה משה

"ויאמַר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אֶל תִּרְאֻוּ כִּי לְבַעֲבוּר גִּסְוֹת אֶתְכֶם בָּאֱלֹהִים וּבַעֲבוּר תְּהִיה יְרָאָתָו עַל פְּנֵיכֶם לְבָלְתִּי תִּתְחַטְּאוּ". זכות נדולה היא לכם לשמע את קולו של ה' דיבורו של הקב"ה מכנים בלב חד ויראת שמיים! וכל מי שיש לו יראת שמיים ובושת פנים, אף על פי שלפעמים היצר הרע מפתחה אותו לדבר עברית, לא בהירה הוא חוטא. לעומת זאת מי שאין לו בושת פנים, סימנו שלא קיבלו אבותינו את התורה בהר סיני, ומסוגל לחטא מהר יותר.

הכטיבה בלוחות

בכל זאת נעה ה' לבקשת עם ישראל. ומהדברה השלישיית תחילת הקב"ה לדבר עם משה לבודו, ומה שדבריו את הדברים לעם. כשיצא הדיבור מפיו של הקב"ה היה הדיבור עצמו מסתובב בכל מחנה ישראל, ואחר שכל עם ישראל הסכימו עליו, היה אותו דבר נתקע ונחרת בלוחות, עד שהושלמו בלוחות כל עשרת הדברים.

במעמד הר סיני עמדו כל הנפשות שהיו עתידות לבוא לעולם הזה עד סוף כל הדורות, וכל נשמה קיבלה שם את חלקה בתורת ה'.

๙๖

← משה אמת ותורתו אמת →

על פי האמור, נעשה מעמד הר סיני בפרסום גדול מאוד. נוכחו בו כל עם ישראל - למעלה שלושה מיליון אנשים, נשים וטף. וכל העולם ידע והרגיש את קיומו. הקב"ה לא נתן את התורה למשה בלבד, שהוא עבר את התורה לעם ישראל, אלא התגלה בעצםו לעניי כל ישראל. ומדוע?

אומר ספר החינוך: "האמת הברורה במין האנושי, היא מה שהסכמה עליו דעת רוב בני אדם שבעולם. וכבר הסכמה דעת כולם להאמין עדות אנשים. וברבות המיעדים על הדבר שיעידו עליו, אז יתאמת העניין יותר בעניין שומעיו. ובהיות המיעדים מועטים, יכול קצת ספק בדבר לפיקחים... כל שכן כשהרצה האלוקים לחתת תורה לעמו ישראל, נתנה להם לעניין שיש מאות אלפי אנשים גודלים, מלבד טף ונשים רבים, להיות כולם עדים נאמנים על הדברים.... נמצאת תורהינו בידינו תורה אמת, מפני שיש מאות אלפי עדים נאמנים!"

ונרحب את הדברים:

כל אחד יודע שקיימת יבשת אמריקה! גם אם הוא לא ביקר בה מעולם ולא ראה אותה, הוא יודע בברור שהיא קיימת, שכן אנשים רבים מעמידים על הדבר. אין זה נקרא שהוא "מאמין" שיש יבשת אמריקה, אלא "יודע", אף על פי שלא ראה בעניין. כמו כן אין ספק בכך שהתרחש בצרפת לפני כמאתיים שנה "המהפכה הצרפתי". אף על פי שלא רأינו אותה בעניינו, מכל מקום אנו יודעים נאמנה על התרחשותה. ומדוע נחשב שהוא יודעם, על אף שעינינו לא ראו?

כל סיפור ההיסטורי המסתמך על מספר גדול של אנשים, כ - 50,000 איש או יותר,

שהשתתפו באירוע מסוימים או ראו אותו, יהפך בלי ספק לעובדה ההיסטורית שאין עליה עוררין, מפני שככל אותם אנשים שהיו עדים לסתיפור, יעדיפו על התறחות האירוע וגם יספרו להלאה לילדיהם. כך נוצרה למעשה ההיסטוריה בעולם: נשיאותו של הנשיא הראשון של ארצות הברית ג'ורג' וושינגטון, תולדות חייו של יוליוס קיסר, הקרב על המרטון וכו' וכו'.

לא נבוא ונאמר: אולי ההיסטוריונים המציאו ובדו מלבם את המהפהча החרפתית, בעוד שהיא כלל וכלל לא התרחשה במציאות, שכן באותו רגע שבו היו קמים ההיסטוריונים כאלה, מיד היה העולם בא וממחיש אותם. שום היסטוריון לא יכול跣 לעשנה מיילארדי בני אדם להאמין לסיפור המוני שלא היה. אפשר לנסות לזיהה "ההשתיל" בהיסטוריה סיפורים בדויים שככל התרחשו לפני מספר מצומצם של אנשים, אך בשום אופן לא ניתן להשתיל בהיסטוריה אירופאים המוניים או דמויות ציבוריות שלא היו, כי לא ניתן לשכנע אףו בני אדם להאמין שהם עצם היו עדים לאירוע שלא התרחש כלל. לכן אנו מקבילים כ"עובדת" שהיה מלך בשם "אלכסנדר מוקדון" והוא פרעונים במצרים. הכלל הוא: **תופעה שמעידים עליה מיליוני אנשים – הרי היא עובדה!!**

המסורת ההיסטורית שלנו, עם ישראל, בנזיה באופן חזק ומוצק הרבה יותר: היא אינה עדות של אדם אחד, ולא של 50,000 איש, אלא עדות על אירועים שהתרחשו לעניין אומה שלימיה – 3 מיליון איש!

הדור הבא ידע שהדברים אכן התרחשו, מפני שהרווי היו עדי ראייה ישירים וסיפורו לו, והם יספרו לבניהם, וכן עוברת המסורת היהודית להלאה מדור לדור. אין אנו מאמינים באמונה עיוורת שהיה מעמד הר סיני, אלא יודעים זאת בברור. גם בהיסטוריה העולמית אין הכחשה למעט זה, אלא אדרבה, "מן תורה לישראל" היא העובודה המקובלת ביותר בכל הדתות המערביות, דתות המקיפות ציבור של כמיליARDS, והמהווה את עיקרו של העולם התרבותי. אפילו הנצרות והאיסלאם לא ערערו על מעמד זה, אלא אדרבה, הסתמכו עליו בתור הגilio המשכנע ביותר להמצאות ה', ולהשגתנו על העולם. התנ"ך הינו מסמך המקובל בכל העולם כולו, בקרוב כל העמים, ומהויה יסוד לדתות רבות. הוא מכונה "ספר הספרים", ומדובר לא כמ סופר או היסטוריון שנייה להכחיש את אמינותו.

לעומת זאת, להבדיל בין הטהור לטמא, שאר הדתות מבוססות על עדות ראייה של אדם אחד! כגון: דת האיסלם בונה את אמונהה על כך, שבheitות מוחמד יחידי ללא עדים, פוגש בדבר את המלאך גבריאל, אשר ציווה לו לשנות את הדת - חוקי העולם הקדומים, ולהנaging חוקים חדשים. דת זו נפוצה זמן רב לאחר תקופתו של מוחמד, על ידי שחשידיו יצאו בכח חזוען, והרנו כל מי שלא קיבל את דתם. איש לא ראה את מוחמד פוגש את המלאך גבריאל. זהה אמונה עיוורת! לך תאמין לסיפור של אייזה אדם אחד שאולי הוא מטורף, ואולי שקרן, ואולי צבן, ואולי רמאי, ואולי בראוי, ואולי

נוכל... "אמונה" כזו היא השערת בלבד, אותו מאמין משער שהמספר הוא לא מטורף, ולא שקרים, ולא צובן, ולא רמאי, ולא בדי וללא נוכל. גם מציאות של מיליון נוצרים בעולם, המאמינים בדתם, אינה דבר בעל משקל, כי אינה מוכיחה שההתאמת להם הדבר, אלא רק שהם קבלו על עצם "להאמין" למספר מועט של אנשים שהתחילה את אותה הדת. סוף סוף, איש לא ראה את מייסד הנצרות מקבל שליחות כלשהי מלוקיט!

אולם היהדות - להבדיל - שונה לחלותו. אין צורך ב"אמונה עיוורת" כדי לקבל את אמונותה. ההתגלות לעם ישראל בסיני הוא אירוע הניתן לאימוט יותר מכל אירוע גDOI בדברי ימות. וראה את הדברים בהרחבה עם הוכחות רבים והיבטים נוספים, פנים ומשמעותיים בספר "مسילות אל האמונה".

וכך אומרת התורה (דברים פרק ד פסוקים לב - לה):

"**כִּי שָׁאַלְתָּא לִבְנֵים רָאשָׁנִים אֲשֶׁר הִי כִּפְעַיר לְפָנֵינוּ כִּיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם עַל הָאָרֶץ וְלִמְצָאתָה נִשְׁמָנִים וְעַד קָצָה נִשְׁמָנִים נִגְהִיה כִּדְבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה אוֹ הַנִּשְׁבֹּוע בְּבוֹהִי הַשְׁבֹּוע עַם קוֹל אֱלֹהִים בְּנוֹרֶב מִתּוֹךְ הָאָש כִּאשֶׁר שְׁמֻעָת אַתָּה וַיֹּוֹ?... אַתָּה הָרָאָת קָלְדָעַת בַּי הַזֶּה הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְּבָדוֹ: מִן הַשְׁמָנִים הַשְׁמִיעָה אֶת קָלו לִסְרָךְ וְעַל הָאָרֶץ הָרָאָת אֶת אֲשֶׁר הַדּוֹלָה וְדַבְּרוֹ שְׁמֻעָת מִתּוֹךְ הָאָש".**

תורת אמת נתן לנו, ברוך אשר בחר בנו!

מגילת רות ⇔ הקדמה ⇔

הקדמה ⇔

דוד ומיליה

בתקופת מלכותו של שאול המלך, אשר היה המלך הראשון של עם ישראל, קמו הפליטים להלחם בישראל. הם שלחו ברינו בשם "גלית", אשר הכריז לעומת מחנה ישראל, שישלחו גיבור שילחם נגדו, ועל ידי מאבקם יוכרע הצד המנצח. אולם מכל מחנה ישראל לא נמצא איש אשר העז להלחם מול גלית הפלישתי. עד שכעבור ארבעים ימים שמע עלייך דוד, קינא קנאת ה', ויצא להלחם בגלית. רוח גבורת ניסכה עלייך מאה ה', ולא מדין וללא כלי צו הרג דוד את גלית וערף את ראשו. בכך הביא תשועה גדולה לעם ישראל, כפי שיסופר להלן בעזרת ה'.

כאשר ראה שאול את דוד, כשבידו ראוו של גלית, הבין כי נער זה אינו נער פשוט, אלא נועד לגודלות. וכך הוא פונה לשניו ושאל אותו: בן מי זה הנער? אומנם הוא כבר הכיר את דוד היטב, כי היה דוד בא ומנגן לפני שאול בכל עת אשר הייתה רוחו ענומה עלייך. אלא שעכשיו התענינו שאול לדעת, מהו ייחוסו המדויק של דוד. אמרו: אם בא דוד ממשפחה פרץ בנו של יהודה בן יעקב אבינו, הרי הוא ראוי למלוכה, ואם בא דוד ממשפחה זורת אחיו התאום של פרץ, הרי הוא ראוי להיות שופט.

מוabi ולא מוabi

קצת דוג האדומי, אחד משרי המלך, ואמר: עד שאתה בודק אותו אם הוא ראוי למילוכה או לגודלה אחרת, תבדוק אם בכלל ראוי הוא לבוא בקהל ה', להיות חלק מעם ישראל, שכן דוד הוא מבני בניה של רות המואבייה, והרי כתוב במפורש בתורה: "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם: על דבר אשר לא קדמו אתקם בלחם ובפيم בךך בצאתכם ממצרים..."

נענה אבנر, שר צבא שאול, ואמר: שמעתי מפיו של שמואל הנביא הלהקה שקיבלה משה רבינו בסיני, וuberה מדור לדור: "לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה'" - "עמוני ולא עמונית, מוabi ולא מוabiת". זאת אומרת, שדוווקה עמוניים ומואבים גברים שהתגירו, אסור להם להתחנות עם אשא יהודיה, אבל עמוניות ומואניות שהתגירו, מותרות לבוא בקהל ולהנסה ליהודי.

דועג לא קיבל את דברי אבנר וניסה להפריך אותם. אמר שאול לאבנר: לך שאל את שמואל הנביא ובית דינו, מה ההלכה. הלכו ושאלו את שמואל, אמר להם: אכו, עמוני ולא עמונית, מוabi ולא מוabiת, כי כל הסיבה שדוחתה התורה את עמוני ומואב מלובא בקהל ה', משום שכאשר עם ישראל בצדדים ממצרים היו במדבר, היו צריכים לעبور דרך ארצם, ולא קידמו אותם העמוניים והמואים בלחם ומים, וזה מראה על מידותיהם הגרועות שאיןם גומלי חסדים, ולכן איןם ראויים להכנס בקהל ה'. ואילו על הנשים

אין תביעה על כך שהרי "כל כבודה בת מלך פנימה", ואין דרך של הנשים לצאת החוצה כדי לקדם בלחם ומים. עד כאן דברי שמואל הנביא. באotta שעיה קם עמשא, משרי הצבא, חגר חרבו ואמר: כל מי שאינו שומע הלה זה, יזכיר בחרבי!

ידע שמואל הנביא כי עתיד דוד למלך על ישראל, וכדי שלא יהיה פתחוון זה לאנשים בעtid לערער על ייחוסו של דוד המלך ולפושלו, החליט שמואל לכתוב את "מגילת רות", שבה מובה בפרוט ייחסו של דוד המלך, והסיפור שמתלווה אליו על התגוייתה של רות המואביה ונישואיה לבועז.

מוסר השפל

ומדוע הארך שמואל הנביא בכתיבת המגילה? הרי אם המטרה היא רק לכתוב על ייחסו של דוד, אין צורך באריכות כה גדולה? אלא אמר רבינו זירא: "רות אין בה לא דיני טומאה ולא טהרה, לא איסור ולא היתר, ולמה נכתבת מפני החסד, להודיעך כמה שכר טוב נתן ה' לגומלי חסדים".

המגילה גם מלמדת אותנו השגחת ה' על יצורי, שמשיב לאדם כפועלו וכפרי מעലיו, כפי שאירע לאylimלך שיצא מארץ ישראל לחוץ הארץ, כדי להשתמט מלפרנס את העניים, ולבסוף איבד את כל ממונו ובניו. לעומת זאת רות שבחרה בחיה עוני בארץ ישראל על פני חי עוזר וכבוד במואב, זכתה שיצאה ממנה מלכות בית דוד.

מדוע קוראים מגילת רות בחג השבעות?

מספר טעמיים לדבר:

↳ דוד המלך נולד ונפטר בחג השבעות, לכן קוראים מגילה שבה מסופר ייחסו.

↳ סיפורו המגילה התרחש בתחלת קציר שעורדים - בתקופת חג השבעות, חג הקציר. רצוי חכמים לזרז את העם במצבות הקשורות לקצירת התבואה - לקט, שכחה ופאה. לכן תיקנו לקרוא במגילת רות, שבה רואים עד כמה חשובות מצוות אלו, ומה הרבה נחיצותן לעניים.

↳ למדנו מה גדולה ויקירה המתנה שהעניק לנו בורא עולם ביום זה - התורה הקדושה. עד שאף הגויים מכירים ברוממותה, עוזבים את הבליל העולם הזה, ובאים להתענג על ה' ולחשות באור תורהנו.

↳ למדנו שאף אדם שלא גדול על ברכי התורה בימי יולדתו, ובילה את חייו בהבל וריק, יכול על ידי רצון חזק לפתח פרק חדש בחיו, ולהידבק בתורה הקדשה, כשם שעשתה רות שדבקה בתורה בהיותה בגיל ארבעים.

↳ למד את הנשים, שאף על פי שפטורות הן מלימוד התורה, בכל זאת רבה מעלהן, יכולות הן על ידי צניעות, יראת שמיים ומידות טובות, להגיע לדרגות גבשות מארוד, כמו שזכתה רות להיות אם המלכות.

פרק א'

א וַיְהִי בִּימֵי שֻׁפְטִים וַיְהִי רָעֵב בָּאָרֶץ וַיַּלְךְ אִישׁ מִבֵּית לְחֵם יְהוּדָה לֹגֶор בְּשָׂדֵי מוֹאָב הָוָא וְאַשְׁתּוֹ וְשָׁנִי בְּנֵיו: ב וְשָׁם הָאִישׁ אֲלִימָלֵךְ וְשָׁם אַשְׁתּוֹ נָעָמִי וְשָׁם שָׁנִי בְּנֵיו מְחַלּוֹן וּכְלִיּוֹן אֲפָרְתִּים מִבֵּית לְחֵם יְהוּדָה

תקופת השופטים

לאחר שנפטר יהושע בן נון, שהיה מנהיגם של עם ישראל מכוניסתם לארץ, הגיעו תקופת השופטים. השופטים הם שהנחיו את העם, אולם לא הייתה להם סמכות של מלך, ולכן פעמים ומצבים של ישראל היה מעורער ולא יציב, הן מבחינה רוחנית והן מבחינה מדינית.

היו האנשים מזוללים בשופטים ולא מקבלים את דבריהם. אם היה השופט אומר לאדם: "טל Kisim מבין עיניך", ככלומר, מתכוון חטא מסויים שיש בכך, היה עונה לו אותו אדם: "טל קורה מבין עיניך", ככלומר לפני שאתה אומר לי לתקן את עצמי, תתקן אתה את עצמך תחילת – לך יש חטא חמוץ וגדול הרבה יותר, כמו קורה עבה. כך שפט הדור את שופטיו, ולא קיבל את סמכותם. לכן היו אנשי המעללה שבדור מנעים מהליהות שופטים, כי אמרו מה לנו ולצרה זו את, כשהתוצאות כמותו שח. כתוצאה לכך התמננו לעיתנים שופטים שאינם הגונים, שלא היו שופטים את העם ראוי. וכשהיו באים אצלם להתדיין, הם לא היו משבדרים לעשות פשרה בין בעלי הדין, ונרגמו לכך שהתרבו המריבות והיחסים.

כשיש שלום בעולם – יש שובע, כמו שנאמר: "השם גובלך שלום – חלב חיטים ישבעך". אך כאשר יש מריבות ומלחוקות, אין ויתורים ואין פשרות, מגיע רעב. כמו שאמרו חז"ל: "בעונו עניינו הדיין ועיונות הדיין וקלקל הדין – חרב באה לעולם, ובצורת באה, ובני אדם אוכלים ואינם שבעים". וכיון שבדור זה הדיין היה מעוות, ואיש הישר בעינו עשה, לכן בא רעב.

אלימלך ומשפחהו

באוטו דור היה איש חשוב, ושמו אלימלך. אלימלך היה תושב ותיק בעיר בית לחם, אדם גדול בתורה, עשיר ומכובד, מבניו של נחשו בן עמיינדב משבט יהודה. אשתו הייתה נעמי – אשה צדיקה, נאה, ונעימה במעשים. היא הייתה מאספפת צדקה לעניים ומדברת אליהם דברי פisos ונועם. שני בניים היו להם – מחלון וכליון, אשר היו אף הם חשובים וגדולים בתורה.

למה נקרא שמו אלימלך? שהיה אומר: אני תבוא המלווה. שהרי היה משבט יהודה ומשפחת נחשו בן עמיינדב נשיא השבט, ולכן היה סבור שמדובר ומזענו יצאו מלכחים. אך הוא לא זכה לכך, מפני שלא דאג לישראל במצבם הקשה. הוא לא ידע כי עיקר

ויבאו שדי מוֹאָב וַיְהִי שָׁם: ג וַיָּמָת אֶלְיָמָלֵךְ אִישׁ נָעָם וַתִּשְׂאַר הִיא וְשָׁנִי

המלכות תלויה במידה הצדקה והרחמים כלפי העם, כמו שראינו בזוד המלך, שנאמר בו: "זיבחר בזוד עבדו, ויקחחו ממכלאות צאן... לרעות בעקב עמו ובישראל נחלתו", שזכה להיות מלך מפני שידע להתנהג כראוי לגדיים, בחסד וברחמים, וכל שכן שנוג בرحמים כלפי עם ישראל.

הלך זריזר אצל עירוב

שהגינו שנות הרעב, אמר אלימלך: אם ביום רגילים היו תמיד ויכוחים ומריבות, והיה הדור שופט את שופטו, אם כן עכשו - ביום רעב ומצוקה, מה יהיה? ודאי תימלא הארץ חמס, שודדים ונגבים, וממי יאמר להם מה תעשה ומה תפעל? עוד חשב אלימלך בלבו: עכשו יתחלו כל ישראל לבוא אליו לבקש נדבות, מוטב שאוזוב את הארץ, ואברך מכל זה.

אכן עז אלימלך בחשי את ארץ ישראל, והלך עם משפחתו לארץ מוואב. אמרו חז"ל: לא לחינם הלך זריזר אצל עירוב, אלא מפני שהוא מינו. כלומר: לא לחינם הלך אלימלך למוואב, שאף המואבים הם צרי עין, שאכן מסיבה זו נאסרו לבוא בקהל ה' - שלא קידמו את ישראל בלחם ובמים בעורם דרך ארצם בצדתם מצרים.

מידת הדין מקטורת

הגע אלימלך עם משפחתו אל ארץ מוואב, ורצה תחילה להתיישב בעיר הגדולה. כנראה שם היו אפשרויות המסחר טובות יותר. אולם הוא ראה שהערים הגדלות פרוצות בגילוי עריות וחוסר צניעות, ולכן מיד עזב את המקום ועבר לאחת העיירות הקטנות. גם בהיותם בארץ נוכריה לא שינו אלימלך ובני משפחתו את שמותם, ולא עשו כדרך אנשים רבים שמתבבשים בשם היהודי בהיותם בגלות, אלא נשאו בגאון את יהדותם.

אולם כל צידוקתו של אלימלך, לא עמדה לו להינצל מפני מידת הדין שקטרגה עליו. אמרו חז"ל: באותו שעה היה הקב"ה דין את העולם, והוא בית דין של מעלה ניצבים לפניו. הסתיר הקב"ה את אלימלך ונגנו עליו מפני מידת הדין, משום שהיא צדיק. עד שבאה מידת הדין והזכירה אותו, ומיד נגזה מיתה עליו ועל בניו.

ולמה נגע אלימלך? מפני שהפיל את ליבם של ישראל עליהם, ולא תמק בהם בתקופה הקשה. היה עליו לדאוג לעני עירו, לפרנסם ולעוזם, ולא לברות, שהבורח מראה שהוא מחוסר בטחונו בה' יתברך, המפרנס בכל מקום, ומערער גם את הבטחון בה' של שאר בני אדם. כמו כן הייתה עליו הקפדה על כך שעזב את ארץ ישראל, הארץ הקדושה אשר תמיד ענייה בה, ויצא אל ארץ נוכריה, מלאה תועבות של עבודה זרה וגילוי עריות.

ואכן זמו קצר לאחר בואם, מת אבימלך. אולם מחלתו וכליונו נותרו עדין בחיים, מפני

בניהם: ד' וישאו להם נשים מאוביות שם האחת ערפה ושם השנייה רות וישבו שם בעשר שנים: ה' וימתו גם שנייהם מחלון וכליון ותשאר האשה משני ילדיה וממאיישה: ותקס היא וכלהיה ותשב משדי מוֹאָב כי שמעה

שהקב"ה הארייך אףו והמתין אולי הם יחוירו בתשובה וישבו לארץ ישראל. לעומתם, עונשו של אבימלך היה מיידי, מפני שהוא גרם צער גדול לעם ישראל.

עורפה ורות

לאחר שמת אלימלך, נשאו בניו נשים מוואביות. כי כל עוד הייתה בחיים, לא העיזו לעשות מעשה כזו. אולם לאחר שמת ונשאה נעמי לבדה, לא היתה יכולה נעמי למחות בידם. למדנו שאם אדם דר בין האומות, סופו שמתבולל בהם. אפילו צדיקים גדולים, כמו מחלון וכליון, אינם יכולים לומר: אנו חזקים באמונתנו, נשמר על עצמנו ולא נושפע מנו הסביבה, כי אל תאמי בעצמך עד יום מותך!

כיוון שהיו מחלון וכליון אנשים חשובים ומפורסמים, לקחו להם בניית חשובות ובעלויות מעמד – את בנותו של עגלון מלך מוֹאָב. מחלון נשא את רות (asher sheh mokrihi heh gilit), וכליון נשא את עורפה. למורת היותו נוראיות, היו רות ועורפה בעליות מידות טובות, ובמשך תקופה נישואהיהם למדו את אורחות היהודות, אם כי לא התגינו עדים.

מיתת מחלון וכליון

עשר שנים השתקעו מחלון וכליון בארץ מוֹאָב. תחילתה חשבו לבוא לתקופה קצרה, אולם, כدرיכם של אנשים העוזבים את הארץ, התארכה התקופה ונמשכה עוד ועוד. כל אותן הימים היה הקב"ה מצפה וממתין אולי יחוירו בתשובה וישבו לארץ ישראל. הקב"ה אף שלח להם סימנים ואיתוטים. בתחילת מתו סוסיהם, לאחר מכן מתו חמורייהם וגמליהם, אך מחלון וכליון לא השכילו לקבל את המסר, וכעבור עשר שנים מתו הם עצמם.

הגמר אומרת ומסכת בבא בתרא דף צא עמוד ב, כי שמותם האמתיים של מחלון וכליון, היו 'יוואש' ו'שרף', כמו שמזכיר בספר דברי הימים. ולמה נקרא שמות מחלון וכליון? כיוון שנמחו וככלו מן העולם. אפילו ילדים לא הותירו אחריהם, וכך אבד זכרם. אולם כפי שנראה בהמשך, זכה מחלון שהוקם שמו על נחלתנו על ידי אשתו רות. וזה רמז בשמו: מחלון מלשון מחליה, שנמחלו לו עוננותיו, ונותר לו זכר.

חשבון נפש

אבלות ודוחיות נותרו נעמי, רות ועורפה לבדן, ללא משען וללא תמיכה כלכלית. כבב במיוחד היה אבלה של נעמי, אשר פטירת בניה بلا שהותירו אחריהם ילדים, העיטה בליביה מחדש את כאב הפטירה של בעלה אלימלך, אשר עכשו Caino מת מחדש, כיוון

בשדיַה מוֹאָב פִּי פְּקֻד יְהוָה אֶת עַמּוֹ לְתַת לְחָם: וַתֵּצֶא מִן הַפְּקוּדָה אֲשֶׁר הָיָה שָׁמֶה וְשָׂתֵּה בְּלֹתִיה עָמָה וְתַלְבִּנָה בְּדָרֶך לְשׁוֹב אֶל אָרֶץ יְהוּדָה:

שלא יותר לו שום זכר ושארית בעולם. היה צערה גדול כאילו מתו כלום ביום אחד. בכך ימי האבל עשתה נעמי חשבונו נפש לעצמה, והתחריטה על כך שעזבה את ארץ ישראל. היא הצדקה עלייה את מידת הדין, והחלטה שמיד בתום השבעה היא חוזרת לארץ ישראל.

ואנו מיד בתום שבעת ימי האבל, הזדרזה נעמי למצווה. היא קמה השכם בבוקר, ועוד לפני שאנשים מתעוררים משנתם, והתכוונה ללכת. היה לא רצחה להשאר אפילו רגע אחד נוספת, מחשש שמא יבואו שכנותיה ויפצירו בה להשאר שם עוד יום או יומיים, עד שיוכינו לה צידה לדרך ויעשו עמה חסד ל佗תה, כי הייתה אשה חסובה. כשהראו אותה כלותיה קמה וחולכת, הזדרזו אף הם למקום עמה. הן לא רצחו להותיר אותה גלוודה ובודדה, וגם גדויל היה חשken להידבק בתורת ה', אשר אותה זכו להכיר מקרוב בתקופת נישואיהם, ולעמוד על יקרת מצוותיה, נעם דרכיה, ואmittat דבריה.

טם הרעב

שמעה נעמי "פי פקד ה' את עמו לחת לחים", טם הרעב בארץ ישראל. וממי שמעה את הבשורות? היה ראתה רוכלים, שבאו מארץ ישראל, ומסתובבים בעיירות למכור תכשיטים, בשמיים ומיני סודקיות. הבינה נעמי שאם אנשים מרשימים לעצםם להסתחרר בדברים כאלו, סימנו שתם הרעב. כי כל עוד הייתה רעב, לא נתנו איש דעתו לקנות תכשיטים ושבמיים, שהרי כלום דאגו לפת לחם. וعصיו שבאו רוכלים, הבינה כי פקד ה' את עמו.

ובתרגם יונתן נאמר, ששמעה זאת מפי מלאך ה', שנגלה אליה בשדי ובישר לה כי פקד ה' את עמו. אמרה נעמי: "בשלומם יהיה לי שלום, ובכללים אטברך". היה ליבנה סמוך ובטוח שיעזר לה ה' לבוא אל ארץ מולדתה בשלום ובמנוחה, ולכנן לא חיכתה שכינו לה צידה לדרך.

יוצאים לדרכ

יצאת נעמי בדרך עם כלותיה. יציאתה מני העיר עשתה ראש על העיר, שהצדיק הוא הודה והדרה של העיר - הוא מיישר את היושבים שם להטיב דרכיהם ומעשיהם, כדי ליהנות מזיו השכינה לעולם הבא. בזכות הצדיק זוכה המקום גם לשבח גשמי, ברכת הארץ והtaboa. ואכן כל זמן שהיתה נעמי בעיר, השפעה עליהם, שהתרחקו מני העריות והפריצות, וعصיו שהלהקה - שבו לסורים ולמעשייהם המוקולקלים.

הלו נעמי וכלהו בדרכ, כשהן מחוסרות כל. אפילו מנעלים לא היו לרגלייה, והלכו יchapot. הם הלכו בלי לנוח אף לרגע, כי עז היה חפוץ להגיע אל ארץ ישראל. למורות שטבע האדם להתביס לשוב לעיר מולדתו לאחר שנפל וירד, בכל זאת ראתה בזה

ח ותאמר נעמי לשתי בלתייה לבנה שבנה אשה לבית אופה יعش יהוה עפכם חסד באשר עשיתם עם המתים ועמדו ט יתנו יהוה לכם וממצאה מנוחה אשה בית אישת ותשך להן ותשאננה קולו ותבפינה: ותאמרנה לה פי אתך נושא בעמדך: يا ותאמר נעמי שבנה בנתני למה תלכנה עמי

נעמי ככפרה על כך שיצאה מארץ ישראל, וקיבלה יסורים אלו באהבה. היא וכלהותיה אפלו לא המתו עד שיזדמנו שיירות שלכו עימנה, אלא הלכו בודדות בדרך, מרוב חשון לשוב אל ארץ יהודה.

פרשת דרכיהם

כך הילכו והלכו, עד שהגיעו לפרשת דרכיהם, המובילת אל ארץ יהודה. כאן פנתה נעמי אל כלותיה ואמרה להן: "לכנה שבנה אשה לבית אופה. יعش ה' עפכם חסד באשר עשיתם עם המתים ועמדו". הוכחתן את מסירותכן לפני מעל ומעבר. עשיתן חסד עם בעלייכם המתים - שטיפתם בתכרכחים ובקבורותם. ואף עמדינו עשיתן חסד - שוייתרתו על סכום הכספי שמנגע לכם بعد כתובתכם, והשתתפותם בצערי, וטרחתן ללוות אותן. פעמים רבות אלה מכבדת את חמונת מהני אהבת בעלה וכבודו, אבל אתנו הוכחתן שאtan דואגות לי ועובדות עמי חסד, אף אחרי מות בעלייכם.

החסד שעשיתנו עמי, הוא כמו החסד שעושים עם המתים - "חסד של אמת", שכשם שהמתים אינם יכולים להחזיר לך תמורה על חסידיכן, כך אני אין יכול להסביר לך גמולוכן הטוב, כיון שאני מחוסרת כל. לא נותר לי אלא ברך אתך: "יעש ה' עמכם חסד", ה' ישלים לך שכר פעולהך. והחסד של ה' הוא חסד מושלם, לא כמו חסד שלבשר ודם, שמתנתנו מועטה וחסרתו רבה, אלא יתנו ה' לך מידות המלאה הרחבה והפתוחה.

ועתה בנותי לבנה לדרכן, תינשאנה שוב, ותבנינה את היין מחדש, חבל לך ללבת עמי ולהרשות בך את עתידיכן.

אתך נושא בעמדך

רות ועורפה שומעות את דבריה ומתרפרצות ברכי. עורפה בכתה בעיקר בגלל עצם הפרידה מחמותה, שקשחה עליה בגלל היחסים הקרובים והחמיימים שביניהן, ואילו רות בכתה כיון שרצתה באממת בכל ליבה להיזבק בה ובתורת ה'.

"זת אמרינה לה פי אתך נושא בעמדך". אמרו לה: אל תצטערין שנשארת בודדה ולגמודה, אלא אתך נושא בעמדך, לא נעזוב אותך לבדך. אנו גם רוצות להיות בחברתך, כדי שתדריכי אותנו ביראת שמיים וbihdotot, כי רק אתך נוכל לשוב בעמדך ולהתגיגיר, ולבדינו איננו יודעות כיצד לעשות זאת.

העוד לי בנים במעי והיו להם לבנים לאנשים: יב שְׁבָנָה בְּנִתִּי לְכָנָה פִּי זְקִנְתִּי מְהֻיוֹת לְאִישׁ כִּי אַמְرָתִי יָשׁ לִי תְּקוֹה גַּם הַיִּתְיָה הַלִּילָה לְאִישׁ וְגַם יְלִדְתִּי בְּנִים: יג הַלְּהוּ תְּשִׁבְרֵנָה עַד אֲשֶׁר יָגַדְלוּ הַלְּהוּ תְּעִגְנֵה לְבָלְתִּי הַיּוֹת לְאִישׁ אֶל בְּנִתִּי כִּי מֵרַלְיָה מְאַז מְכַס כִּי יָצָא בִּי יָד יְהֹוָה: יד וְתְּשֵׁנָה קְוָלוֹ וְתְּבִפְנֵיהֶן עוֹד וְתְּשַׁק עַרְפָּה לְחַמּוֹתָה וְרוֹתָה דְּבָקָה בָּה: טו וְתְּאִמְרָה הַפָּה שְׁבָה

בוחן ליבות וכליות ידע, כי רות אמרה את הדברים בכל ליבה, ואילו עורפה אמרה זאת מון השפה ולחוץ.

העוד לי בנים במעי!!

פנתה אליהו נעמי ואמרה: לשט מה תבאוו איתי האם יש לי בנים נוספים שתתחתחנו עסמי!! ואולי רצחות אתן להחות שאנsea ואлад ילדים נוספים? הלא כבר זקנתי מהלינsha! ואיפלו אם הייתה צערה לימי והיתה לי עוד תקופה לדודת, אולי אלד דוקא בנות ולא בנים? וגם אם אלד בנים - האם בגללם תישארנה עגונות תקופה כל כך ארוכה? ובסיום התקופה, לאחר שיגדלו הבנים, יתרן שלא ירצה כלל להינsha לכון בהיותך נשים מושבות. אף שמו הדין אתן מותרות, עם כל זה אפשר שלא ירצה לסמוד על כך. ועוד שיאמרו שענתן עקרות, שהייתן עשר שנים עם מחלון וכליון ולא יلدתנו. ושם לא ירצה בכך בהיותך גדולות בשנים, כמעט זקנות.

ואולי תאמרו, לא נישא איש לכבוד בעליינו הנפטרים ולכבד חמותנו. בזה לא תעשו לי שום טוביה! אם תעשו כן, יותר משאתן תצטערו ותתרמו את חייכן, תגרמו לי צער וכאב, בראותי עד כמה סובבות אתן בגללי, ושום תועלת לא תצמה לי מכך. לכנה בנותי לדרcken, כי כבר סבלתו די עמוני, והתתרמו חייכן אצל. יודעת אני כי עונוני גרמו למיתת בני, ולא בכך האשמה.

קרה לך נעמי "בנותי" ולא "כלותי", לרמז לך שהיא מרחתה עליהם כאשר המרחתת על בנותיה, ואני רוצה שתשתארנה עגונות. ולא כחמות המקפידה בלביה על כלתה, כשחוורת ונישאת לאיש אחר שנתאלמנה מבנה.

כוחן של דמעות

כשותמעות רות ועורפה דברים אלו, היוצאים מלב חם ואוהב, ועומדות על יקרת נפשה ומוניקות דבריה ומידותיה הטובות של חמותון, הן מגבירות את בכיותו, עד שתחש כוחו מרובה בכיה.

אמרו חז"ל: בזכות ארבע דמעות שהוריידה עורפה, זכתה שייצאו ממנה ארבעה גיבורים גדולים, והם: ספר, מדין, גלית וישבי.

יבמתקד אל עמה ואל אלהיה שובי אחריו יבמתקד: טז ותאמ' רות אל תפוגעי כי לעזבך לשוב מהחריך כי אל אשר תלכי אלקך ובאשר תליני אלין עפק עפי ואלהיך אלהין יז באשר תפוגוי אמות ושם אקבר בה

נתפרדה החבילה

"וַתִּשְׁקַע עֲרָפָה לְחֻמוֹתֶה וָרוֹת דְּבָקָה בָּה" - כאן נפרדות דרכי הכלות.عروפה נשקה לחומותה והלכה לדרך, פנתה עורף. ואילו רות - ראתה את דברי חומותה, והחלטה בכל ליבה להדבק בתורתה ה'. היא קבלה על עצמה להוסיף עוד רות' (606) מצוות על שבע מצוות בני נח (קובלה עלייה כל תרי"ג מצוות – 613 מצוות). וזאת מפני שהיה לה רתת ואימה מפני הקב"ה.

עורפה נולד גלית הרשע, אשר חרף וגידף מערכות אלוקים חיים (כפי שיסופר להלן), ואילו מרות יצא דוד מלך ישראל, אשר הפיל את גלית וחרג אותו, והביא תשועה גדולה לעם ישראל. על כך אמרו חז"ל: "יבאוו בני הנשוכה ועורפה שנשקה את חומותה, ויפלו ביד בני הדבוקה ורות שדבקה בתורתה".

פנתה נעמי ואמרה לרות: אומנם את מפצירה בי שאת רוצה להישאר עמי, אך אולי את עשו כו מפני שאת מתבונת ממני. עכשו אין לך מה להתבונש, הנה אחוטך כבר חוזה, שובי גם את. אחוטך עכשו בודאי תינsha לאדם חשוב ותבנה את חייה מחדש, וכי אף את בעקבותיה.

רצון ברזל

אמרה רות לנעמי: דבריך פוגעים بي כחיצים, לא דיברתי אחד בפה ואחד בלב כדי שתא שעת סבורה, אלא החלטתי כבר באופן ברור ואני כי בראוני להתגיר ולהסתופף בנחלת ה' בכל מחיר. מבקשת אני מכך שתסכים לי להתלוות אליו, כדי שתדריכי אותי בתורה ובמצוות.

שמאל דוחה

ראתה נעמי כי כנים דברי רות, והחלה לספר לה על התורה והמצוות, על פרטי הדינים המרובים, ועל העונשים הקשים הכתובים בתורה לעוברים על מצוות ה'. נעמי רצתה שרות תדע את הדברים הללו מראש, כדי שלפיהם תשקל את החלטתה מחדש. זאת ועוד, נהגה נעמי כפי ההלכה האומרת, שאם בא גור להתגיר, דוחים אותו כמה פעמים, ומודיעים לו מקטת עונשים, כדי שם ירצה לחזור בו - יחוור. ואם בכל זאת הוא מתאם להדבק בה, לא דוחים אותו יותר.

ספרה לה נעמי תחילת על מצוות השבת, כיון שזויה מצויה בסיסית מאוד ביהדות, המביעה את האמונה בה, אחדותנו ויכולתו, שברא את העולם יש מאין. וכן הוסיפה לבאר לה עוד פרטי דין רבים, ורות הביעה נכונות כנה לעמוד בכולם.

יעשה יהוה לי וככה יסיף ביה מנות יפריד ביןינו ובינך: יה ותרא ביה מתאמצת היא ללכט אתה ותחדל לדבר אליה: יט ותלכנה שתיהם עד בזאניה בית

אמרה נעמי: דען לך בבית, כי אין דרכנו של בנות ישראל ללקט לבתי תיאטראות ולบทי קרקסאות, לכל מיני סרטים ומועדונים, כפי שהורגלת בבית אביך. אמרה לה רות: **"באשר תלכי לך!"**

אמרה נעמי: אין דרכם של ישראל ללון בבית שאין בו מזווה. אמרה לה: **"באשר תלני לך!"**

אמרה נעמי: מצוים אנו על תרי"ג מצוות ענתה רות ואמרה: אני מקבלת עלי את כל המצוות בחפצך לב - **"עמך עמי!"**

עוד הוסיפה נעמי ואמרה: אסור לנו לעבוד עבודת כוכבים, כפי שהורגלת. אמרה רות: **"אלוהיך אלהי!"**

לבסוף אמרה לה נעמי: דען לך כי יש בתורה ארבע מיתות בית דין, שהם מיתות קשות מאוד, הבאות על העוברים על מצוות ה' חihilול שבת ועוד. אמרה רות: **"באשר תמומי/amotai!"** ויהי רצון שלא אכשל בחטא אלא אמות מיתה טبيعית.

הбиעה רות אף את רצוניה לזכות להකבר בארץ ישראל ואמרה, **"יושם אקבר!"** שככל הקבור בארץ ישראל כאילו קבור ונחת המזבח.

ימין מקרבת

ראתה נעמי שיכל שהיא מדברת אליה, כך היא מוסיפה לעמוד על דבריה, ולא מרכיבת את דעתה כדרך הבריות. אמרה: עכשוו, כאשר רות מקבלת עלייה את הגנות בלב שלם, היא זוקה ליותר כוחות נפשיים, ולכן יש לחזקה ולעוודדה. ומכאן ואילך נהגה עמה בימין מקרבת, והודיעה לה על השכר לעולם הבא הצפוני לצדיקים.

מעתה משווה הכתוב את רות לנעמי - **"ויתלכנה שתיהם"** - להראות כמה חביבים ואהובים הגרים לפני הקב"ה.

בדרך לבית לחם

מכשicot נעמי ורות בדרכן. נעמי מבוגרת ורות צעירה, ובכל זאת התאמצה רות להדיבק את קצב ההליכה של נעמי, מפני שתחש כוחה של רות כאשר קיבלה עלייה על תורה ומצוות. כשהן עוזרו בדרך, הגיעו יום טוב הראשון של פשת. אולם נעמי ורות לא שוכבות מהליכתן אף ביום זה, מפני שהיא كانوا חשש של פיקוח נשפי ורוחני. גשמי - משומס שלא הייתה להן פת לחם, והיה עליהם למהר להגיע לארץ יהודה להחחות את נשפן. ורוחני - כיון שהיא חשש שהוא שליחים מבית המלוכה ויאלו

לחם ויהי בבראה בית לחם ותהום כל העיר עליוון ותאמנה הזאת נעמי: כ ותאמר אליהם אל תקראנא לי נעמי קראאנא לי מרא כי המר שדי לי מאד: **כא אני מלאה הלבתי וריקם השיבני יהוה למה תקראנא לי נעמי ויהוה ענה بي ושדי הרע לי: כב ותשב נעמי ורות המואביה כלתה עמה**

את רות לשוב לארצה. כך המשיכו בהליכתו בלי הפסק, ושמר עליהם הקב"ה, שלא פגעו בהם אנשים בדרך, עד שבאו לבית לחם.

ותהום כל העיר

בימים ט"ז בניסן, לאחרת יום טוב ראשון של פסח, הגיעו נעמי ורות לבית לחם. "מצוה גוררת מצוה" - בזכות זריזותן לקים מצות ישיבת ארץ ישראל, שלא התהממה אף לרגע, זכו עכשו לחיות שותפות במצוה נוספת - מצות קצירת העומר, שחלה בדיקון ביום זה. מצוה זו הייתה נעשית "בעסק גדול", וכל העיירות הסמכות התקבצו ובאו לבית לחם להשתתף במצוה.

באוטו יום נפטרה אשתו של בועז. בוועז, בן אחיו של אלימלך, היה אחד מגדיoli הדור. ומכיון שנפטרה אשתו, הלכו כולם לגמול עמה חסד של אמת וללוותה.

וכך הייתה העיר בית לחם הומה מאנשים כאשר הגיעו לשם נעמי ורות. ומכיון שהיתה נעמי אשה חשובה וਮוכרת מאוד, התקבצו כל נשות העיר לקבל את פניה.

הזאת נעמי!!

"ותאמנה הזאת נעמי" - הנשים, שדרכו להסתכל על חברותיהן, הסתכלו בפליאה על נעמי, ולא האמינו למראה עיניהן. האס זאת נעמי שהכרנו בעבר! הלוא בעבר הייתה מהלכת בענליים מוזהבות, ועכשו - יחפה. בעבר הייתה לובשת בגדי רקמה ומשי, ועכשו מתכסה בבבלי סחבות. בעבר היו פניה אדומות מרוב מאכל ומשתה, ועכשו פניה מוריקות מו הרעבו.

ענתה להן נעמי ואמרה: הנה מדרך העולם - אדם שהתרחק בבנים וuousר, ואבד לו העושר, מתנחם הוא לכל הפחות בבניו. ואם אבדו לו בניו, והוא לכל הפחות בריא, הרי יש לו כח לסייע את צערו. אבל אם גם בריאותו רופפת, הרי הוא כבר kali. ולכן אל תקראנא לי נעמי, לשון נעימות, אלא קראאנא לי "מרה", לשון מרירות וסבל.

צדוק הדין

אולם אתה נעמי שיש בדברי הנשים כעין תרעומת ותמייה על הקב"ה חס ושלום, כיצד אשה צדקה ונעימה במעשהיה סובלת כלכך, כאילו אין דין ואין דין חיללה. ולכן אמרה להן: "**כא אני מלאה הלבתי וריקם השיבני ה', למה תקראנא לי נעמי וה' ענה بي ושדי הרע לי.**".

השֶׁבָה מִשְׁדֵּי מוֹאָב וַהֲמָה בָּאוּ בֵּית לְחֵם בְּתִחְלַת קָצִיר שֻׁעָרִים:

פרק ב'

**א וְלֹנְעָמִי מָזְדָע לְאִישָׁה אִישׁ גָּבָור חַיִל מִפְּשָׁחָת אֶלְיָמָלֵךְ וְשַׁמוֹ בָּעֵז : ב
וְתַאֲמָרָ רֹות הַמּוֹאָבִיהָ אֶל נְעָמִי אֶלְכָה נָא הַשְׂדָה וְאֶלְקָטָה בְּשָׁבְלִים אַחֲרָ**

משל למה הדבר דומה? לאדם שהיתה לו פרה סוררת וסרבנית, שלא רצתה לעבוד בשדה. החוץ בעל הפרה להכות אותה כדי שתעבדו - בלי מכות היא לא הייתה עובדת. במשך הזמן, נמאס לו לאוטו אדם מן הפרה הסוררת, והחליט למכור אותה. הוא הוביל אותה אל השוק, והכריז: פרה זו חרוצה עד מאד, חורשת היא בזריזות, ועושה מלאתה באמונה. באו אנשים, בדקו את הפרה, והנה כולה חבולה ומוכחה. פנו אל בעליה ואמרו לו: אם חורשת טוב היא - מכות אלו לשם מה הם!!

כך פנתה נעמי ואמרה לבנות עירה: אם אתו רואות אותי שאני חבולה ומיסורה, סימנו הוא שאין מעשי נאים ונעים כפי שאתם סבורים. העובدة שה' המר לי וויסר אותי מעידה על פגס במעשי, ולכן אין ראוי לי השם נעמי, אלא "מריה", שמריתני את פי'ה.

מדגישה נעמי ואומרת: "ה' ענה בי". ה' - מבטא את מידת החסד והرحمות של הקב"ה. הקב"ה מצד רחמיו "ענה בי" - כל עניינו לא היה אלא בי, למען ולבותי. כל הטובות והרעות המקיפות את האדם הן רק בדמיונו, אדם וחושב שהקב"ה עושה לו רע חס ושלום, אבל לעתיד יתברר לנו שהוא הרע הזה צמח טבות גדולות, הכל למעןנו ולטובתנו. בדברי הפסוק: "לְמַעַן עֲנַתְךָ וְלִמְעַן נִשְׁתָּךָ לְהִיטְבָּךְ בְּאַחֲרִינְךָ".

בָּעֵז – שופט ישראל

למשפחותו של אלימלך יש קרובי משפחה בשם בועז. היה בועז גדול הדור, אשר שפט והנהייג את ישראל מבחן רוחנית ו מבחינה מדינית. שמו המקורני היה "אבצן", שהיה אב צאן קדושים, הם עם ישראל. אולט כינו אותו בועז"רמז על אישיותו המרוממת: בועז – בָּעֵז ותעצומות, שהיה גיבור הכבש את יצרו, כפי שהפסוק מעיד עליו: "איש גיבור חיל", ואיזהו גיבור – הכבש את יצרו. גם לرمז, בָּעֵז – שׁעַזב את יצרו. כמו כן נרמז בשמו עוזוז ומעלהו, שמןנו יצא מלכות דוד.

אומרים חז"ל: אלימלך, שלמוני [- אביו של בועז], טוב [שם אדם שיוצר בהמשך], ואביה של נעמי – כולם אחיהם היו, בניו של נחשון בן עמיינדר משבט יהודה. ואם כן בועז הוא בן אחיו של אלימלך, וגם בן דוד של נעמי.

متנות עניינים

נעמי הצדקה יכולת הייתה לבקש מbowעז תמיכה כלכלית, ובועז בודאי היה נותן לה ביד

אשר אמצע חן בעינויו ותאמיר לה לכי בתין ג ותלך ותבוא ותלקט בשדה

רחביה, אולם היא לא רצחה ליהנות ממנתנות בשר ודם, ולכן היפשה דרך להתרנס בעצמה. כיצד?

בתוקפה בה הגיעו נעמי ורות, החלה תקופת הקציר, בה קוצרים את התבואה מן השדות. הקב"ה, שרחמיו על כל מעשיו, ציווה בתורתנו על הקוצרים שלוש מצוות המכוניות: "מתנות עניים", והן: לקט, שכחה ופהה.

לקט - אם בשעת הקצירנה נופלת שיבולת אחת או שניים, אין הקוצר רשאי לאוספן, אלא עליו להשאירו בשדה, והענינים מלקטים אותו לעצם, כמו שנאמר: "ולקַט קָצִירך לא תְּלַקֵּט" (ויקרא יט, ט). אולם אם נפלו שלשה שבולים או יותר, רשאי הקוצר לאוספן.

שכח - אם שכח הקוצר עומר (חביתה שבולים) בשדה, אין הוא יכול ללחתו, אלא עליו להשאירו לעניים. שנאמר: "בַּי תִּקְצַר קָצִירך בְּשָׂדֶךָ וְשִׁכְחַת עֹמֶר בְּשָׂדֶךָ לֹא תִּשׁוּב לְקַחְתָּו, לְגַם לִתְּזֹום וְלֹא לְמִנְהָה יִהְיֶה לְפָעוֹ יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֵיךְ בְּכָל מַעֲשֶׂה יָדֶיךָ" (דברים כד, יט)

פהה - על הקוצר להותיר בפיינט השדה התבואה לעניים, שנאמר: "וְבִקְצַרְכֶם אֶת קָצִיר אַרְצֶיכֶם לֹא תִּכְלֶה פָּאת שָׂדֶךָ לִקְצַר" (ויקרא יט, ט).

החליטו נעמי ורות כי הון מתפרנסנה מ"מתנות עניים" אלו, המגיעות לעניים בצדק וביוור על פי דין תורתנו הקדושה.

טויהר מידות

רות, בעלת המידות הנאצלות, לא רצחה להיות למשא על חמותה, רצחה היא בעצמה ללקת בשדה ללקט את השבולים. אך מכיוון שהיתה מכבדת את חמותה, לא עשתה דבר בלי לשאול אותה. היא פנתה אל נעמי ואמרה לה: לא כדאי שתלכני את ללקט שבולים בשדה, משום שאת איש מוכרת וחושבה, ואני זה לפי כבודך ומעלך. אולם אני מואביה - אינה מוכרת כאן, ואני לי בושה ללקט ללקט.

וכדי להשיקט יותר את לב חמותה, הוסיפה ואמרה: דעי לך, כי השבולים שאלקט, יותר חביבים לי מון האבניים הטובות שהיו לי בבית אבי מלך מואב, בידועי עד כמה גדולת היא זכותי שזכיתי להסתופף בנחלת ה', ובתורתו - תורה אמת.

עוד הוסיפה רות: אלך "אחר אשר אמצע חן בעינויו" - אחפש בעל שדה אשר יש בעינויו "חן" - יש לו עין טובה במא שמלקטים העניים. וכן יש לו "חן" של קדושה בעניים, שאינו מסתכל על נשים אלא מחשבתו בתורה.

אתרי הקברים ויקר מקרה חלקת השdea לבועז אשר ממשפחת אלימלך: ד והנה בעז בא מבית לחם ויאמר לקוצרים יהוה עמכם ויאמרו לו

אפקיד גם על כך, שכל מה שאלקתו יהיה לפי ההלכה, וכן אלקתה "שבולים" - ב' **שבולים ולא יותר, כפי שלימדת אותה, שלוש שבולים אין לך, ולא אתה לך לי.**

ענთה נעמי ואמרה: "לכי בתاي" - את יקרה לי כבת, ואני רוצה מעט בערכך. אבל **כיוון שעכשיו זהו צורך השעה, לכי בתاي.**

רות בשdea בעז

ההלכה רות וחיפה שdea שיש בו קוצרים הגונים. בלבתה, עשתה לעצמה סימנים כדי לזכור את הדרך חורה, שלא ת策ור לשאול את העבריים ושבים להיכן לлечת, שמא ירבו עמה בדיורים. "רגלי חסידיו ישמור" - זימנו אותה הקב"ה לשdea של בעז שופט ישראל, שהיו כולם צדיקים, ולא לשdea אחר, שלא יכשלו בה בני אדם בגל היהות **יתת תואר ויפת מראה.**

בגיעה אל השdea, נהגה רות בחכמה: היא הלהה תחילת לסוף השdea בלי ללקט כלום, כדי שלא יהיה לה טורח בנשיות השבולים, ורק בחזרתה ליקטה. היא הקפידה ללבת **"אחרי הקוצרים"**, ולא לפניהם, כדי שלא יכשלו בה. כמו כן בחרה לה רות מתוך שלוש מנות העניים דזוקא את ה"לקט". היא חששה לכתת **"שכחיה"** שמא באמות בעל השdea לא שכח את העומר, אלא הניחו שיקח לאחר זמנו. וכן לא רצתה ל��ור מון ה"פאה", משום שם התקבצו עניים רבים, ולא רצתה להתערב ביןיהם משום צניעות. **לכן "ותלקט"** רק את השבולים המפוזרות פה ושם.

שם שמיים מORGEL בפיה

רות ליקטה בשdea של בעז במשך שש שנים, אך בעז עדיין לא בא לשdea, מחמת **שהיה שרוי בשבעת ימי האבלות על אשתו.**

"והנה" - בהשגת ה' יתברך, מגיע בעז אל השdea, אף על פי שלא היה רגיל לבוא כל כך, היה זה ביום השבעה, בו קם מאבלו על אשתו.

הוא הגיע לשdea לאחר שהה בבית לחם, שם ישבו הסנהדרין מבית דין של שמואל הנביא. בבית המדרש, תקנו בעז ובית דין תקנה "לשאול בשט", קלומה: כשהאדם שואל את חברו לשולם, זכר את שם ה', כדי להריגל שם שמיים בפי הבריות, על מנתחזק את האמונה בהשגת ה' על ברואיו, כמו שנאמר וירמיה לב. יט: **"אשר ענייך פקוחות על כל דרכי בני אדם".** כאשר הגיע בעז אל השdea, קיים הוא עצמו את התקנה תחילת, ואמר לקוצרים: **"ה' עמכם".** השיבו לו: **"יברךך ה'".**

יברכך יהוה: ח ויאמר בעז לנערו הגצל על הקוצרים למי הנערה הזאת:

עניו וצנוו היה בועז, אף על פי שבא וראה את שדהו מלאה התבואה, ונעריו עמלים בחרצות הקוצר, לא בא לידי גאויה וזהיות הדעת, אלא זכר שהכל חסד ה' המשפע עליו. הוא הקדים בשלומם של הקוצרים ולא חיכה שהם יברכוו תחילת, אף על פי שהם פחותים ממנו.

בדבורי לקוצרים "ה' עמכם" הזכיר להם: אל تستנוו מכם השפע הסובב אתכם. כל טובות העולם הזה אינם חשובים כלל בפני עצםם, אלא זכרו את ה', שהמטירה שלנו בקיצרת התבואה היא כדי שנוכל לעבוד את ה' ונחיה פנווים בתורה ממש כל ימות השנה.

כמו כן בשעה שאתם קוצרים, תזכרו שה' ציווה על لكم, שכחה ופאה. ותזכרו שאין לגעור בעניים אלא לתת להם בעין יפה ובסבר פנים יפות. כך יהיה ה' עמכם - השכינה תהיה שריה בינויכם, ותעשה נחת רוח לקב"ה. ענו הקוצרים ואמרו: "יברכך ה'" - אכן אנו נזירים לקיים מצוות אלו, ובזוכותנו יברך ה', כמו שאמרו חז"ל: "עשר עשר, בשביל שתתעורר".

במילים אלו אף רמזו לו, שה' יברך אותו להקים את ביתו מחדש ולשאת אשה. שחררי אמרו חז"ל: "השרוי ללא אשה שרוי ברכה". יהיו רצון שישלח לך ה' "ברכה" - אשה הגונה.

הם ענו לו בקיצור, כדי לא להתבטל ממלאכתם. שחררי אמרו חז"ל: "כל אדם העוסק במלאכתו אצל אחרים, אל יאריך אפלו בדברי שלום".

דברי חכמה וצניעות

כאשר רואה בועז את רות, הוא שואל את נערו: "למי הנערה הזאת?". ועלינו להבין, מדוע הוא מתעניין באשה זרה? וכי דרכו של בועז לשאול בנערות, חס ושלום!?

אלא ראה בועז ברות דברי חכמה וצניעות מיוחדים. **חכמה** - שהיתה מלקטת רק שתי שבולים, וזה מראה על ידיעותיה בהלכה. **צניעות** - שכל הנשים האחריות היו מתכוופות ומלקטות, ואילו רות הייתה מלקטת את השבולים העומדיות - בעמידה, ואת השבולים הנמנוכות, הייתה מלקטת בישיבה בלבד להתקופף, כדי להשאר צנעה. וכן כל הנשים נהוגות קלות ראש עם הקוצרים, וזוו מצנעת עצמה. כל הנשים מלקטות גם משל בעל השدة, וזוו איננה מלקטת אלא מון ההפקר. לפיכך שאל עליה.

ובזוהר הקדוש מובא: שראה בועז את ענוותנותה, ושהיתה לה עין טוביה, וכל מה שליקתה שרתתתו בו ברכה. ורוח הקדוש שרתת עלייה. לכן שאל למי הנערה זו.

ויענו הנער הנטב על הקוצרים ויאמר נערה מזאבה היא השבה עם געמי משדה מואב: ² ותאמר אלקיטה נא ואספתני בעמרים אחרי הקוצרים ותבוא ותעמדו מאי הבקר ועד עתה זה שבתת הבית מעת: ח ויאמר בז' אל רות הלוא שמעת בתاي אל תלכי ללקט בשדה אחר ו גם לא תעבורי מיה ובזה תדקין עם נערתינו ט עיניך בשדה אשר יקצרו והלכת אחريון הלוא צויתי את הנערים לבליתי נגעך וצמתה והלכת אל הכלים ושתית מאשך

ועלותיה של רות

הBIN הנער כי אולי יש בדעתו של בז' לשאת אותה לאשה. ענה ואמר לו: "נערה מזאבה היא השבה עם געמי משדה מואב". מנה הנער את ועלותיה של רות:

ראשית לכל היה "נערה" בת ארבעים שראואה להוליד עצירה ביחס לבז' שהיה אז בן 80. ומכיוון שמתו כל בניו של בז', לכן ראוי שישא אשה עצירה שתולד לו ילדים כדי להותיר לו שם בארץ. מלבד זאת הרי היא "מזאבה", וכבר נתחדשה ההלכה "עמוני ולא עמוני, מואבי ולא מואבית", שדווקא המואבים הזוכים אינם באים בקהל ה', אך המואבות יכולות להתגיר ולהסתופף בנחלת ה'. ובנוספ' לכל הרי היא "שבה עם געמי משדה מואב" - עזבה את כל הטוב שהיא לה בשדה מואב, ובאה עם געמי הגלמודה והנעיה. זה מראה על טוב ליבם ומידותיה הנאנצלות, וכן על כך שהתגירותה הייתה לשם שמיים, ולא לתועלת גשמיota.

מקפיד היה ללקט "אחרי הקוצרים" ונוהגת במצוות. כבר כמה ימים שהיה מלקטת בשדה אצלו, ולא ראיינו אפילו אחת ממצבעותיה.

אל תלכי ללקט בשדה אחר!

כששמעו בז' דברים אלו, פונה הוא אל רות ואומר לה: "הלוא שמעת בתاي אל תלכי ללקט בשדה אחר!" תבואי תמיד אך ורק אל השדה הזאת, כיוון שיודע אני שנערי כשרים, ובשדה הזאת עיני פקוחות עליהם.

כמו כן ציויתי על הנערים שלא יעכבו בעדך, אם תרצה לשנות מן הכלים, מן המים שהם מיילאו. ועדיף שתקח ישיר מן הכלים ולא תבקשי מהם רשות, כדי שלא ת策ר כי להכנס עליהם בדיוריהם.

ומובא במדרש, שהיו אלו מים מיוחדים, שמשם היו שוabsים רוח הקודש, כי נשאבו לפסה בנקיות ובטהרה יתרה. ראה בז' ברות שעורה עליה רוח הקודש, ובמבט עיניה הייתה התבואה מתברכת, לכן רצה שתליך מחייב אל חיל ברות הקודש, ותתעלה עוד ועוד.

ישאָבוֹן הַנְּעָרִים: וְתַפְלֵל עַל פְּנֵי וְתַשְׁתַחֲוֵ אֶرְצָה וְתַאמְרֵ אֱלֹי מְדוֹעַ מִצְאָתִי חָנוּ בְּעֵינֵיךְ לְהַפְרִירִי וְאָנְכִי נְכִירִיהִי: יֵא וַיְעַזְבֵּן בַּעַז וַיֹּאמֶר לְהַגְּדָה גָּד לֵי כֵל אֲשֶׁר עָשָׂית אֶת חִמּוֹתֶךָ אַחֲרֵי מוֹת אִישׁ וְתַעֲזֵבֵי אָבִיךְ וְאָמֵד וְאֶרְץ מַולְדַתךְ וְתַלְכֵי אֶל עַם אֲשֶׁר לֹא יִדְעַת תָּמֹול שְׁלָשָׁוֹת: יְבִישָׁלֵם יְהוָה פָּעָלֶךָ וְתַהֲיִ מְשֻׁבְרָתֶךָ שְׁלָמָה מִעַם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּאת לְחִסּוֹת תְּחִתָּה

כשושומעת רות את דברי החסד של בועז, היא שחה לפניו כאות הכרת הטוב, ושאלתה: "מַהְיוֹ מִצְאָתִי חָנוּ בְּעֵינֵיךְ לְהַפְרִירִי וְאָנְכִי נְכִירִיהִי?" הלווא אני נוכರיה מארץ מוֹאָב, והتورה אומרת על עמוֹ ומוֹאָב: "לֹא תִדְרֹשׁ שְׁלוֹמָם וְטוֹבָתָם כִּי יִמְךָ לְעוֹלָם" (וברים כב. ז) – ואם כן כיצד זכיתי לדברי שבח וברכה כאלה?

באותו רגע נשכח מבועז ההלכה, המתירה את הנשים המואבות לבוא בקהל ה'. מיד יצאה בת קול מן השמיים ואמרה: "לֹא יִבּוֹא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בְּקָהָל ה' – עַמּוֹנִי וְלֹא שְׁמַעַתְּנִיתְךָ, מוֹאָבִי וְלֹא כּוֹאָבִיטְךָ".

דברי נחמה ופיוס

משיב לה בועז: "הַגְּדָה גָּד לֵי כֵל אֲשֶׁר עָשָׂית אֶת חִמּוֹתֶךָ אַחֲרֵי מוֹת אִישׁ וְתַעֲזֵבֵי אָבִיךְ וְאָמֵד וְאֶרְץ מַולְדַתךְ וְתַלְכֵי אֶל עַם אֲשֶׁר לֹא יִדְעַת תָּמֹול שְׁלָשָׁוֹת" – שני דברים טובים שמעתי עלייך: האחד – הוגד לי על הטובה שנמלת עם חמוֹתך, שזה מראה שאינו לך תכונת צרות העין של המואבים. והשני – הוגד לי שהתגigeria בזמן שהיית יכול לשכוֹן בטח בארץ. משמעו שאת טובת מגז וטובת נפש – נוחה לשמיים ונוחה לבריות.

ומובא בתרגום: הוגד לי על ידי בת קול שכאשר גוז ה' על מוֹאָב שלא יבוא בקהל ה', לא גוז אלא על הזרים, ולא על הנקבות. ועוד הוגד לי בנבואה, שעתידים לצאת ממק ממלכים ונכסיים בגלל החסד והטובה שעשית עם חמוֹתך, שפרנסת אותה אחר שנפטר בעליך, ויעזבת את אביך ואמד וארץ ובאת להtagigeria.

דע לך, כי הנסיון שעמדו בו גדול מון הנסיון של אברהם אבינו. אברהם נצטווה מפי ה': "לְךָ לְקָרְבָּן מִאָרְצָךְ וּמִמְּלֹדַתְךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ". ואילו את הלכת מיוֹמָתֶךָ ומרצונך. ועוד שנעמי הפציה בך היפותיות מרובות להasher, ובכל זאת התעקשת ללבת עמה.

כל כך גדול הוא שכרך, שאין ביכולת אדם לשלים לך, ולכך: "יְשָׁלֵם ה' פָּעָלֶךָ וְתַהֲיִ מְשֻׁבְרָתֶךָ שְׁלָמָה מִעַם ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל".

את קיימת מצות "גִּמְלּוֹת חֲסִידִים", שהיא אחת המצוות ש"אדםائقל מפרוטיותם בעולם זהה, והקרו קיימת לו לעולם הבא". לכן "יְשָׁלֵם ה' פָּעָלֶךָ" – בעולם הזה. אך יחד עם זאת, לא יקוווץ לך מון הקרון בעולם הבא, אלא "תָהֲיִ מְשֻׁבְרָתֶךָ שְׁלָמָה מִעַם ה'", שתזכי

בנפיו: יג ותאמר אמץ חן בעיניך אדני כי נחמתני וכי דברת על לב שפחתך ואנבי לא אהיה כאחת שפחתייה: יד ויאמר לה בזע לעת האכל גשי הלם ואכלהת מון הלחים וטבלת פתק בחרץ ותשב מצד הקצרים ויעבט לה קלי ותאכל ותשבע ותתרה: טו ותקם ללקט ויצו בזע את נעריו לאמר גם בין העמירים תלקט ולא תכלימו: טז וגם של תשלו לה מן העבטים

ליהנות מזו שכנינו. כמו שאמרו חז"ל: "צדיקים יושבים ועתורותיהם בראשיהם וננהים מזו השכינה".

במלילים "משכורתך שלמה" - רמז לה בזע שתזכה לאricsות ימים, ותראה את שלמה המלך מצאציה. ואכן נאמר על שלמה מלכים א. ב. יט: "וילשָׁם כִּסֵּא לְאַמְתָּה הַמֶּלֶךְ וַתִּשְׁבַּט לִימִינָךְ" - אמרו רבותינו: שם כסא לאמה של מלכות, שהיא רות.

אומרת רות לבועז: דבריך מנחים אותי ומשיבים את לבי. עד עכשו הייתי מסופקת אם אני רואה לבוא בקהל ה'. הייתה חוששת שמא לא אהיה אפיו כאחת משפחותיך הכנעניות, שכשהן יוצאות לחרות מותרות להנשא לישראל, ואילו אני לא אזכה אפיו לך, שאולי אני רואה בכל לבוא בקהל. אך עכשו ניחמת אותי, ולא רק בשברת לי כי רואיה אני לבוא בקהל, אלא גם הוספת שהוא חלקי לעולם הבא במחיצת האמונות הקדושות שרה, רבקה, רחל ולאה.

יאכלו ענוים וישבו

כאשר הגעה שעת האיכל, הזמן אותו בזע לבוא לאכול לשבור את רעבונה. הוא פונה אליה ואומר: "גשי הלם ואכלהת מון הלחים וטבלת פתק בחרץ" - הוא מייעץ לה לטבול את הפת בחומץ, שהוא טוב לימות הרוב.

אולס רות מפני צניעותה התביעה לגשת וישבה רק "מצד הקצרים". כשהראה זאת בזע, הושיט לה ביד ללחם קלוי, כדרך שהמארח נתנו בעצמו לאורחים שמוטביהם. "ויעבט לה קלי" - לך 'צביטה' מון הפת בראשי אכבעותיו, והושיט לה חתיכה לא גדולה. אמרו חז"ל: או שהיתה ברכה שרויה באכבעותיו של בזע, או ברכה שרתת במעיה של אותה צדקה, שהרי נאמר: "וთאכל ותשבע ותתר".

צדקה בכבוד

מיד כשסיימה רות לאכול, היא קמה בזריזות להמשיך במלאת לkipת השבולים. לאחר שהתרהקה, פנה בזע אל נעריו ואמר להם: "גם בין העמירים תלקט ולא תכלימו, וגם של תשלו [תשכח] לה מן העבטים [עומרים] ועוזבתם ולקתה" - אתם תעשו כאיilo אתם שוכחים עומרים, והוא תלקט אותן. התהכם בזע לחת לה בצדעה ובדרכן מכובדת, מכיוון שהיתה רות עניה בת טובים, המורגלת בחיי עשר, ומתביהשת בקבלת לחם חסד.

ועזבתם ולקטה ולא תגעו**ר' בה**: יז ותלcket בשדה עד הערב ותחבט את אשר לקטה ויהי באיפה שעריהם: יח ותשא ותבוא העיר ותרא חמותה את אשר לקטה ותצא ותתן לה את אשר הותרה משבעה: יט ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום ואנה עשית יהי מפירך ברוך וגדר לחמותה את אשר עשתה עמו ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום בעז:

טוב עין הוא יברוך

אולם רות הצדקת הרגישה בזה, לא רצחה ליהנות מון החטבות המיויחדות שניתנו לה. **"ותלcket בשדה עד הערב"** - היא לcketה כשאר העניים, וכן ארכה המלאכה זמן מרובה עד הערב. **"ותחבט את אשר לקטה"** - בסיום העבודה היא החליטה לחברות את השבוליים, כדי להפריד את גרעיני התבואה מהחש והמוץ, ולהביא הביתה התבואה נקייה מפסולת, שלא להטריח את נעמי מלאכה זו, וכן כדי שתוכל לשאת בקלות את התבואה, ולא תצטרך ללכנת ולבוא כמו פעמים.

"זיהי באיפה שערים" - ברכה שرتה בمعنى ידיה, שבלקט של יום אחד, מצאה "אייפה", כמוות גודלה המספקת לעשרה ימים.

כאשר הגיעה רות לבית התבואה, התפללה נעמי לראות כמוות כה גודלה. היא חששה שמא ליקטה רות שבולים שלא לפיה הדוי. לכן מיד הוציאה רות את האוכל אשר הותירה מאכילתנה, והראתה להograms מה שאכלה שרצה הברכה. ומכאן שגים הכמות הגדולה של השבוליים היא מברכת ה' עליה.

רות דאגה להביא לחמותה את האוכל שהותירה, כי בודאי רעה היא וזוקה לאוכל מיידי, ולא הניחה לה להמתין עד שיוכנו השבולים לאכילה.

פנתה נעמי לרות ואמרה לה: **"יהי מפירך ברוך!"** את כל כך זריזה וח:right; וברכה שרויה בمعنى ידיך. מי שיכירך וישא אותך לאשה, יתרברך באשת חיל אשר לחם עצות לא תאכל!

לשאלת נעמי, היכן ליקטה, עונה לה רות: **"שם האיש אשר עשיתי עמו היום בעז"** מכאן שיויתר ממה שבעל הבית עושה עם העני, עשו העני עם בעל הבית, שכוכה אותו במצות הצדקה. ובפרט שהוא זיכתה את בועז בחסד גדול ביותר, לתת לחם לעני רעב, שזאת מעלה גודלה יותר של צדקה, בבחינת: **"הלווא פרוס לרעב לחמק"**.

כשיעורית נעמי ש' זימן את כלתה אל שדה בועז, היא מודה לה' ומחזקת אותה שתתחבר לך ורक עם נערותינו, שהן צנויות ויראות שמיים. היא אף מבشرת לרות שבועז

ותאמ' **נעמי לבלה ברוך הוא ליהוה אשר לא עזב חסדו את החיימ&** ואת הפתיים ותאמ' **לה נעמי קרוב לנו האיש מגאלנו הוא:** כא ותאמ' רות המואביה גם כי אמר אליו עם הנערים אשר לי תדבקו עד אם כלו את כל הקציר אשר לי כב ותאמ' **נעמי אל רות בללה טוב בתاي כי תצא עס נערותיו ולא יפגעו בעך בשדה אחר:** בג ותדק בנערות בעך ללקט עד כלות קציר השערים וקציר החטפים ותשב את חמוֹתָה:

פרק ג'

א ותאמ' לה נעמי חמוֹתָה בתاي הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך: ב **ועתה הלא בעז מדעתנו אשר הייתה את נערותיו הניה הוא זורה את גרו**

הוא קרוב משפחה שלהם, ולכון מצוה עליו ליבם אותה - להינשא לה, כדי להקים שם למחלונו בעלה, שנפטר ללא ילדים.

במשך כל תקופה הקציר, ממשיכה רות ללקט בשדהו של בועז. **"עד בלות קציר השערים וקציר החטפים"** – עד שעוברים שלושה חורשים. בשלב זה הגיע הזמן שרות יכולה להינשא, כפי שאומרת הגמרא (מסכת יבמות דף לה עמוד א): הגירות שנתגירה, צריכה להמתין שלושה חודשים כדי להיות ראוייה לנישואין.

מנוח אשר ייטב לך

עברו שלושה חודשים מאז שהתגירה רות, כתע יכולת רות להינשא ולהקים בית. אילו הייתה נעמי דורשת את טובת עצמה, הייתה מעדיפה כי רות תשאר בيتها ותשמש אותה לעת זיקנותה, אולם נעמי דורשת את טובתה של קלטה, ומתחפשות לה עתיד ומנוחה, שהרי אין לאשה מנוחה אלא בבית בעלה.

היא פונה אל רות ואומרת לה: **"בתاي הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך"** – כמו בתاي את, ודורשת אני אך ורק את טובתך. לכן הטה אוון ושמי לדברי. דע לי,ograms אם אומר לך דברים שיהיו תמורה בענין ולא יתקבלו על דעתך, הרי הכל אך ורק לטובתך.

מצות יבום

נאמר בתורה: **"כי ישבו אחים ייחדו ומית אחד מהם ובו אין לו, לא תהיה אשחת הפmot החוצה לאיש זה, יבמה יבא עלייה וילקחה לו לאשה ויבמה: והיה הבכור אשר תלך יקום על שם אחיו הפmot ולא ימבה שמו מישראל"** (דברים פרק כה פסוקים ה – ו)

אומרת התורה הקדושה, כי אם מת אדם بلا שותיר אחיו ילדים, נפשו אינה

השערים הליליה: ג' ורחתת וסכת ושמת שמלאת עלייך וירדת מגון אל תזעדי לאיש עד פלתו לאכל ולשתות: ד' וייה בשכבו וידעת את המקום

מושגת מנוחה מוחלטת בעולם הבא. لكن מצוה על אחיו להשתרל להוותיר לאחיהם המת שם ושארית הארץ, שלא ימחה שמו מישראל, ובזה תנוח נפשו בצרור החיים. וכיוצא עשו זאת עלי ידי "יבום" - שנשנא אחד האחים לאשת האח שמות, והילד שיולד יהיה מיוחס אל האח המת. ואז: "ברא מזכה אבא" - כלומר: אותו בן יזכה את ה"אב" [האה המת] בעולם הבא.

מן התורה דין "יבום" חל רק על אחיו המת, ולא על יתר קרוביו. אבל המנהג היה בזמןנו, שמי שמות בלי זרע, היה אפלו אדם אחר מקרובי נושא את אשתו, כדי להקים לו שם ושארית.

פונה נעמי ואומרת לרות: הנה בוועז הוא קרוב משפחה שלנו, ועל ידו יכולה את להיבנות ולהקימים שם לבעלך המת. מלבד זאת בוועז הוא האיש הרואוי לך ביותה, יודעת את על מידותיו הנائلות, נדיבותו ליבו וצדיקותו, וגם הוא מכיר בערכך. لكن הקשיביי לכל אשר אומר אליך:

עכשו תמה תקופת הקציר, והגעה העת לזרות את התבואה ברות. גם בוועז צריך היום לזרות את תבואתו, אך ממשום שזויה עבודה מיגעת, יעדיף בוועז לעשות אותה בשעות הערב והלילה, ולא בשעות היום החמות. בסיטום עבודתו, לא יחוור בוועז לבתו אלא ישן בשדה, כי גנאי הוא לתלמיד חכם לצאת יחידי בלילה. כמו כן, הדור פרוץ בגניבה ובגזל, ובעל שדות רבים ישנים בשדותיהם כדי לשומרים. لكن ודאי שאותו יישן הלילה בשדה.

דע לך כי דווקא עכשו, לאחר זריית התבואה, כאשר ליבו של בוועז שמה וטוב עליו, זהו עת רצון ושמחה המתאים ביותר לנישואין. لكن אל תתמהמה יום נוסף. וכי עוד הלילה הזה אל שדה בוועז, תתוודעי אליו, ותאמורי לו את אשר בלבבך, והוא ברוב חכמו ידע כיצד לגגל את הדברים הללו.

כמובן שתעשי זאת בחכמה ובתבונה. עלייך להוכיח את עצמך מבחינה רוחנית, על ידי שתספרי מלבד(Cl)יל את טינופת העבודה זורה שדבכה לך. כמו כן תקבל עלי עצמך מצוות וצדקות, כדי שתהי ראויה להינשא לאדם כה חשוב וצדיק כמו בוועז.

בהגיעך, ודאי יהיו שם עדים הפעלים עסוקים במלاكتם. וכן מצאי לך מקום מסטור, המכתיyi עד שירד הלילה ותסתיים העבודה. ולאחר שבועז יחזק את ליבו באכילה ושתיה וילך לישון, תצא ממחבואך ותתוודעי אליו. ובעזרת ה' קרובה ישועתך לבוא.

אשר ישפב שם ובאת גלית מרגלתיו ושבבת והוא יגיד לך את אשר תעשין: ה ותאמר אליה כל אשר תאמר לי אני עשה: ותרד הגרן ותעש בכל אשר צוותה חמותה: ז ויאכל בעז ווישת וייטב לבו ויבא לשכוב בקצתה

התום מה שטן

תמייה גדולה תמהים אלו על נעמי, מדוע צייתה לרות לעשות את הדברים בדרך זו?! הלווא בוועז יודע ומכיר בערכה הרם של רות, יכולת היהנה נעמי לשוחח עם בוועז על העניין, או אולי לשולה איזה שליח שידבר אותו בעניין זה, וכך להסדיר את הדברים בצורה מכובדת ונאותה. מה עומד מאחוריו מעשיה של נעמי הצדקה?

ראתה נעמי ברוח הקודש, כי מנישואין אלה, של בוועז ורות, עתידה לצאת שושלת המלוכה של עם ישראל: דוד מלך ישראל ומלך המשיח. כח עצום של קדושה יש לנישואין אלו. ובמקום שבו שורה הקדושה, שם רוצח השטן להאחז ולקטרג ביתר שאת, ובכוחו חס ושלוט להרים ולסלק את הקדושה.

רצה הקב"ה להסوت את העניין מעיניו של השטן. הוא שם בליבה של נעמי, להדריך את רות לעשות מעשה שבמבחן שטחי הוא נראה לא הגון ולא נאה, כדי שהשטן לא ימצא עניין לקטרג בו. וכך תיווצר מלכות בית דוד ומלך המשיח ללא הפרעות ומקטרנים.

זאת ועוד, ראתה כאן נעמי שהלילה הזה הוא עת רצון. אמרה נעמי לרות שלא תהשש שמא תבוא עלייה קללה, כי הלילה הוא עת שמחתו של בוועז, ורוח הקודש שורה עלייו. זהו הזמן המוכשר והרואוי להורדת נשות מלכות בית דוד, ומהם משיח צדקנו. לכן אין לדחות זאת כלל וכלל!

רות יורדת אל הגורן

כשומעת רות את דברי נעמי, היא פונה ואומרת לה: "ככל אשר תאמר לי אני עשה" ע"פ שאיןי מבינה את טעם הדבר, ואף על פי שאני מעצמי לא הייתה מסוגלת לעשות דבר כזה, בכל זאת עשו, כיון שיצאו הדברים מפיך.

ואכן: "ותרד הגרן ותעש בכל אשר צוותה חמותה", ועל כל דבר ודבר, אמרה: 'הריני עשו מצות חמותי'. "ותרד הגורן" - כל כוונתיה הייתה לא לתועלת עצמה, אלא להעמיד צדיקים וחסידים שראוים לשבת בסנהדרין שישבה בחצי גורן עגולה. וכן את שלמה המלך, שבנה את בית המקדש בגורן של ארונות היבוסי.

ABILITY TO DO GOOD

עומדת רות במחבואה ומצפה. ואכן, כפי שאמרה לה נעמי, לאחר שסיים בוועז את

הערמה ותבא בלט ותגל מרגלתיו ותשפֶב: **ח ויהי בחצى הלילה ויחרד האיש וילפת והגנה אשה שכבת מרגלתיו:** ט ויאמר מי אתה ותאמר אני רות אמרתך ופרשת בנטך על אמרתך כי גאל אתה: י ויאמר ברוכה אתה ליהוה בתاي היטבת חסידך האחרון מן הראשון לבלתי לבת אחרי

מלאת זריית התבואה, הוא ישב לאכול ולשתות. אכילה זו הייתה לאחר תקופת ארוכה שבאה לא אכל בועז לשובע. כל תקופת הרעב, היה בועז מסתפק באכילה מועטה בלבד. אף על פי שהיה עשיר, והוא יכול להרשות לעצמו לאכול בשפע, רצה לשות את עצמו בצער הציבור. רק עכשו, כשהסתמיימה תקופת הרעב, התבואה גדולה, וכולם קרצו את התבאותם ויכלו לאכול לשובע, יכול בועז אף הוא לאכול לשובע נפשו. "ויעטב לבו" - עסק בדברי תורה וברך על מזונו, והזהה לה' על כך שקיבל את תפילתו והוריד שפע לעולם.

רות מתודעת אל בועז

לאחר שאכל, שתה, וברך את ה', הלך לישון בקצת ערים התבואה. בדרך הצדיקים, שלא מפחדים מהם תענוות, קיים בעצמו: "על הארץ תשון". כאשר נרדם, בא רות "בלט" - בנחת, ונזהרה שלא הגיעו בו ושלא לשכב לצדיו, אלא למרגות רגליו ובריווק.

"**ויהי בחצى הלילה**" - בחצות הלילה התכונו בועז לgomach לעסוק בתורה, כפי שעשה בעתיד אף נינו דוד המלך, כמו שנאמר בתהילים: "חצوت לילה אקום להודות לך". אולם מה מאד נבהל בועז בראותו כי "הגנה אשה שכבת מרגלתיו". הוא נתקל בניסיון קשה, ולכון חרד חרדה גדולה עד מאד. אמר בועז בלביבו: עכשו שעת חצotta, שהקב"ה נכנס עם הצדיקים בגן עדן, וכייד אחותא לאלקיים בעת זאת! כך התגבר וכבש את יצרו.

הוא פנה לרות ושאל "מי אתה?" - האם את מותרת או אסורה? פנואה או נשואה? טמאה או טהורה?

ענתה לו רות: אני רות. מותרת אני לך, פנואה וטהורה. ובאתי אליך לשם נישואין. "**ופרשת בנטך על אמרתך**" - פרוס עלי את הטלית, בדרך שפורים בשעת חופה וקידושין ושבע ברכות, ובכך אחסה בצל כנפי, כמו האפרוחים החוסים בכנפי אמותיהם. "כפי גאל אתה" וביכולתך להקים שם למחלון בעלי.

אשת חיל את!

שמעו בועז את דברי רות, רואה הוא ברוח קדשו כי צדקה היא ועתיד דוד מלך ישראל לצאת ממנה, מכיר הוא בטוהר כוונותיה, וכן פונה בועז ואומר לה: "ברוכה את לה' בתاي היטבת חסידך האחרון מן הראשון לבלתי לבת אחרי הבוחרים אם דל ואם

הבחורים אם דל ואם עשיר: יא ועתה בתוי אל תיראי כל אשר תאמר לך כי יודע כל שער עמי כי אשת חיל אתה: יב ועתה כי אמנס כי גאל אנכי וגם יש גאל קרוב ממנה: יג ליני הלילה והיה בבקר אם יגאל טוב יגאל ואם לא יחפש לנайлך וגאלתייך אנכי חי יהוה שכבי עד הבקר: יד ותשכבר מרגלותיו עד הבקר ותקם בטרים יכير איש את רעהו ויאמר אל יודע כי בא האשה הגרון: טו ויאמר הבני המטפתת אשר עלייך ואחיזה בה ותאחז בה וימד שיש שערים וישת עליה ויבא העיר: טז ותבוא אל עשירי" - חסד גדול רוצה את לעשות עם בעלך מחלון להקים לו שם, ולשם כך את מוכנה להינשא לאדם זקן כמווני, ואין לבך מפתחה להינשא לבחור צער. דע לך כי החסד האחרון הזה שאת עשו להקים שם למחלון בעליך, גדול יותר מן החסד הראשון שעשית עמו, שטפת בקבורתו ובתכריכיו.

"עתה בתוי אל תיראי" - אל תחששי שמא לא ארצתה להינשא לך בגל היומי שופט ישראל ואילו את נוכריה ובלתי מיחסת, "בי יודע כל שער עמי כי אשת חיל אתה" - יש לך יחש עצמי על ידי מידותיך הנائلות ומעשיך הטובים.

ראואה היא רות לבועז, שהרי עלייה נאמר: "אשת חיל", ועל בועז העיד הכתוב: "איש גיבור חיל", ומשניהם יצא דוד מלך ישראל, שנאמר עליו "יודע ננו וגיבור חיל" - במלחמותה של תורה.

אבל, אומר בועז לרות, יש אדם שהוא קרוב משפחה לבעלך יותר ממני, שמו הוא: "טוב". ولو זכות הקדימה, כיון שהוא אח של אלימלך, בעוד אני בן אחיו. ولكن לימי הלילה كانوا בשדה, ובבוקר שאל את טוב אם רוצה הוא לישא אותן. ואם לא ררצה, אני אשא אותן.

בזמןנו עדיין לא גרו על איסור ייחוד עם פנוייה, אלא דוקא עם אשת איש. מאוחר יותר, דוד המלך ובית דינו גרו אף על הייחוד עם פנוייה. لكن נשarra רות ללון בשדה. ומיד בבוקר, עוד בטرس האיר היום לגמר, כשעדינו לא ניתן היה להכיר איש את רעהו, רוץ בועז את רות שתקומות ותכל לבייתה, כדי שלא יראו אותה בשדה, בבחינת "והייתם נקיים מה' ומישראל" - שלא לעורר עליו חשד.

אומרים חז"ל, שכל אותו הלילה היה בועז שטווח על פניו, והתפלל ואמר: רבונו של עולם, גלו וידעו לפניך שלא נגעתי בה. יהי רצון מלפניך, אל יודע כי בא האשה אל הגורן, שלא יתחלל שם שמים חס ושלום.

בועז לא רצה לשלוח את רות ריקם לביתה, אלא נתן בידה תבואה. הוא רצה שאמ

חומרה ותאמר מי את בתاي ותגדר לה את כל אשר עשה לה האיש: ז
ותאמר שיש השערים האלה נתנו לי כי אמר אליו תבואי ריקם אל
חומרה: יח ותאמר שבוי בתاي עד אשר תדעין איך יפל דבר כי לא ישקט
האיש כי אם כליה הדבר היו:

פרק ד

א ובעז עלה השער וישב שם והנה הגואל עבר אשר דבר בעז ויאמר

יפגוש אותה אדם בדרך ויראה אותה יוצאת משדהו, יבחן כי יש בידה תבואה, ויבין
מכך שהיא באה אליו לבקש צדקה. נתן לה בעז ששית סאה שעורים, שיחו שיעור
סעודה אחת, לרמזו לה, שהדבר יגמר עוד היום, ואת סעודות הערב תאכל כבר בבית
בעלה. כמו כן המספר שש מרמז על שיש מעלוותיו של דוד המלך, שיצא מחלציה: יודע
גון בכונר, גיבור חיל, איש מלחמה, נבון דבר [מבין כל דבר חכמה], איש תואר, וה' עימיו.
מעלות אלו אף מرمזות בסמל "מגן דוד", שיש לו שפינות.

רות חוזרת לבית נעמי

יוצאת רות בזריזות מון השדה, ומגיעה לבית נעמי עוד לפניTEMרם האיר היום. היא מספרת
לנעמי את קורותיה, ונעמי מшибה לה: "שבי בתاي עד אשר תדעין איך יפל דבר" - שבוי
בבית, כי בעז בודאי יטפל לך בעניין, ואם יבוא לקרוא לך תהי מוכנה ומאזנת בבית.

הבא להטהר מסיניים אותו

צדיק אומר ועשה. מיד באותו בוקר, קם בעז לסדר את עניינה של רות. הוא פנה
עליה אל שער הסנהדרין לדון בעניין. אולם אין הוא רוצה ליאום את הדיון מעצמו,
ולכנס את חכמי הסנהדרין, כדי שלא ייראה כאילו יש לו נגיעה ורצונו אישי בעניין.
לכן ישב הוא והמתינו בפתח השער עד שעיבורו 'טוב', והוא ידבר עמו, ומתוך כך יעלה
עניינה של רות על סדר היום, יבוררו הדברים ויועמידו על מקומם.

והנה, הפלא וללא, מיד ביישבו בשער הסנהדרין, עבר שם טוב. אומרים חז"ל: וכי היה
טוב עומד אחורי השער? כיצד הזדמן לשם בדיקת ברגע המתאים? אלא אפילו היה
טוב בסוף העולם, היה הקב"ה מטייסו, כדי שלא ישב אותו צדיק וייצטרע בהמתנותו.
על כך נאמר: "ותגוזר אומר ויקם לך", כיוון שאמר בעז לרות "ויהי בבוקר...", קיים
הקב"ה דבריו ומיד בבוקר זימן לו את טוב.

אמר רבי ברכיה: בעז עשה את שלו, ורות עשתה את שלה, ונעמי עשתה את שלה.
אמר הקב"ה אף אני עשה את שלי.

סורה שבה פה פלני אלמני וישראל וישב: ב ויקח עשרה אנשים מזקנין העיר ויאמר שבו פה וישבו: ג ויאמר לगאל חלקת השדָה אשר לאחינו לאylimלך מכרה נעמי השבָה משׂדָה מואב: ד ואני אמרתי אגלה אונך לאמר קנה נגד הישבים ונגד זקנין עמי אם תגאל גאל ואם לא יגאל הגידה לי ואדעה כי אין זולתו לגאל ואנבי אחיד ויאמר אנבי אגאל:

הכתוב אינו מכנה את טוב בשמו, אלא "פלני אלמוני" (תרגום: "כסי וטמיר") משלו הסתרה וההעלמה, שנשתר ונעלם ממנו נזדמן לו על ידי הקב"ה להקים שושלת מלכות ישראל, והוא חשש פן ישחית נחלתו.

לפני שמתחיל בועז לדבר עם טוב, הוא מכנס במקום עשרה אנשים מזקנין העיר, ואומר להם לשבת עמו. היהה זו הקנה לקראת הבאות, לכנס מניין למעמד האירוסין והניסיונו, שהרי אין מברכים ברכבת חתנים אלא בעשרה.

וז פונה בועז לטוב ומדבר עמו לגאול את השדָה של אלימלך. מהי גאולת שדָה?

גאולת השדָה

נאמר בתורה: ויקרא פרק כה פסוק כה) "בַּיּוֹם אֲחִיךְ וּמִכֶּר מֵאַחֲתֶךָ וּבָא גָּאֵל מִקְרָב אֵלָיו וּגְאֵל אֶת מִמְּפֵר אֲחֵיכְךָ".

בשעה שחילקו ישראל את הארץ, חילק אותה יהושע לשנים עשר השבטים על פי הנורל, כל שבט נטל את החלק אשר עלה בגורלו. החלוקה שיצאה בגורל לא הייתה מקרית, אלא היהה על פי רצון ה' - כל שבט ייעד לו הקב"ה מקום מסוים בארץ ישראל, ומקום הנחלות צריך להישאר קבוע לדורי דורות. לכן מאז אותה חלוקה, אין אדם רשאי למכור את שדהו.

אך אם שרי האדם בדוחק גדול, עד שאין לו כסף כלל אפילו למזונות, יכול הוא למכור את נחלתו, אולם גם אז המכירה לא חלה לצמיות, ובשנת היובל חוזרת הנחלה לבעליה המקוריים.

גם לאחר שמכר האדם את שדהו, אם במשך הזמן, לפני שהגיעה שנת היובל, השתפר מצבו הכלכלי והזדמן לו כסף, מצהה עליו "לפדות" את שדהו ולהחזירו לרשותו ועל ידי שילם לקנה את כסף המכירה בקייזו השנים שחלפו, בהן השתמש הקונה בשדה). כמו כן אם יש לווטו עני קרוב משפחה עשיר, יכול אף הוא 'לגאול' את השדָה ולפדותו מיד הקונה, ובכך לא יפול השדָה בידיزر.

להקים שם המת על נחלתו

פונה בועז ואומר לטוב: נעמי מכירה את השדָה של אלימלך מלחמת דוחקה, שהרי באה

ה ויאמר בעז בַּיּוֹם קָנוֹתְךָ הַשְׁדָה מֵיד נָעֵמִי וַיָּאֶת רוֹת המואביה אשֶׁת הַמִּתְקִנִּית לְהַקִּים שֵׁם הַמִּתְקִנְתָּה עַל נְחַלְתְּךָ: וַיֹּאמֶר הַגָּאֵל לֹא אָוכֵל לְגַאֵּל לֵי פָנָן אֲשֶׁחַת אֶת נְחַלְתְּךָ גַּאל לְדֹךְ אַתְּ גַּאלְתִּי פִּי לֹא אָוכֵל לְגַאֵּל זֶזֶת לְפָנָים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגָּאֵל וְעַל הַתְּמוּרָה לְקִים בְּלַדְבִּר שְׁלֹף אִישׁ גַּעַל וְגַנְעַן לְרַעַשוֹ וְזֶזֶת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל: ח וַיֹּאמֶר הַגָּאֵל לְבָעָז קְנָה לְדֹךְ

mmoab אֲפִילוֹ לֹא נָעֲלִים לְרֶגֶלְיהָ. מֵצָה עַלְינוּ, קָרוּבִי מִשְׁפָּחָתָה, לְפָדוֹת אֶת הַשְׁדָה, כִּי אֵין רָאוּ לֹזֶר שִׁיכְנֵס לְנְחַלְתְּ אָבוֹתָה. אָולֵם אַתָּה קָודֵם לֵי בְּמֵצָה זוֹ מִכְיוֹן שֶׁאַתָּה קָרוּב לְאַלְימָלֶךְ יוֹתֵר מִמְּנִי, שֶׁאַתָּה אָחִיו וְאַיְלוֹ אָנִי בָּנוֹ אָחִיו.

מסכימים טוֹב וְאָוָם: אָכוּ מַוְכוֹן אֲנִי לְגַאֵּל אֶת נְחַלְתְּוֹ שֶׁל אַלְימָלֶךְ.

מוֹסִיף בּוֹעֵז וְאָוָם: דַע לְךָ, כִּי בַּיּוֹם שֶׁבָו אַתָּה קְנָה אֶת הַנְּחַלָּה, עַלְיךָ לְקַנּוֹת אֶת רֹת אֲשֶׁת מְחַלְוָן וְלְהִנְשָׁא לָהּ, כִּי רֹת אֵינָהּ רֹצֶחֶת לְמַכְרֵר אֶת הַשְׁדָה, אֶלָּא אֶת וּרְקָם שִׁיטָּרָצָה לְהִנְשָׁא לָהּ. זֶזֶת מְשׁוּם שֶׁהִיא רֹצֶחֶת "לְהַקִּים שֵׁם הַמִּתְקִנִּית עַל נְחַלְתְּךָ" – שֶׁאָמָר יוֹלֵד בָּנוֹ הוּא יִרְשֶׁת אֶת נְחַלְתְּ הַמִּתְקִנָּה. כְּמוֹ כָּנוּ, בְּכָל פָּעָם שִׁתְבֹּאוּ רֹת אֶל הַשְׁדָה, יֹאמְרוּ זֶזֶת מְחַלְוָן, וְעַל יְדֵי כֶּךְ יִזְכֵּר שֵׁם מְחַלְוָן.

עד כה לֹא הָזִיכָר בּוֹעֵז אֶת רֹת, כִּי אָמָר: אָוְלֵי לֹא יַרְצַח טוֹב לְגַאֵּל אֶת הַשְׁדָה, וְלֹמַה אָבִישׁ אֶת רֹת לְדוֹן עַלְיהָ בָּרְבִּים מֵי מַוְכוֹן לְהִנְשָׁא לָהּ. אָולֵם לְאַחֲר שְׁהָסְכִים טוֹב לְגַאֵּל אֶת הַשְׁדָה, הַוּצָרֶךְ בּוֹעֵז להוֹסִיף וְלִסְפַּר לְטוֹב אֶת בְּקַשְׁתָה שֶׁל רֹת.

לא אָוכֵל לְגַאֵּל:

ברגע שְׁוּמוּעָ טוֹב תְּנִאי זה, הוּא מִסְתִּיגָּמִיד מִן הַעֲנִין. בְּסִטְרַת לִיבָוּ הִיא חֹשֶׁש לְשֹׁאת אֲשֶׁת מְוֹאָבִיהָ, כִּי עָדִין לֹא הַתִּזְקַחַ הַהְלָכָה הַמִּתְרִיבָה אֶת המְוֹאָבִיָּה לְבָוָא בְּקַהַל הָהָר וְהִיא חֹשֶׁש פָּנָן יִצְאָא לְעֵז עַל נִישְׁוֹאִי, שֶׁנְשָׁא אֲשֶׁת מְוֹאָבִיהָ וְלֹכֶן אָמָר "לֹא אָוכֵל לְגַאֵּל לֵי פָנָן אֲשֶׁחַת אֶת נְחַלְתְּךָ".

אמְנָם יִשְׁ מִפְּרַשִּׁים שְׁטוּב לֹא אָמָר לְבּוֹעֵז אֶת אֲשֶׁר בְּלִבְבוֹ, אֶלָּא פָנָה לְבּוֹעֵז וְאָמָר: אִינִי יִכְלֶל לְהִנְשָׁא לְרֹת, מִכְיוֹן שֶׁכָּبֵר יִשְׁ לֵי אֲשֶׁה וּבְנִים. אִינִי רֹצֶחֶת שִׁיחָיו לֵי בְּבִתִּים שְׁתִי נְשִׁים, שְׁהָרִי מְטוּבָה הָאֲשֶׁה שְׁכַל עוֹד הִיא יְחִידָה לְבָעֵלה, הָרִי הִיא מִכְבְּדָת אֹתוֹ וּמִיקְרָת אֹתוֹ. אָבֵל אָם בָּאהּ "צְרָתָה" – אֲשֶׁה נּוֹסְפָת, הַופְכָת אַהֲבָתָה לְשָׁנָה, וְכֵן חַיִּים לֹא יְהִי חַיִּים, וְאֲשֶׁחַת אֶת נְחַלְתְּךָ – מִשְׁפָּחָתִי. לֹכֶן מוֹטֵב שְׁתַגְנַל אַתָּה, שְׁהָרִי לְדֹךְ לֹא אֲשֶׁה וְלֹא יַלְדִים.

חולצת הנעל

שׁוּמוּ בּוֹעֵז אֶת הַדְּבָרִים, וְרֹצֶחֶת לְתַת לְהַם תַּוקְף הַלְּכָתִי. בָּזְמָנָם הִיא נָהָוג, שָׁאָדָם שְׁרֹצֶחֶת

וישלח נעלם: ט ויאמר בזע לזכנים וכל העם עדים אתם היום כי קניתי את כל אשר לא למלך ואת כל אשר לבליון ומחלון מיד געמי י וגם את רות הפאביה אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים שם המטה על מחלתו ולא יפרת שם המטה מעם אחיו ומשער מקומו עדים אתם היום: יא ויאמרו כל העם אשר בשער והזכנים עדים יתנו יהוה את האשה הבאה אל ביתך ברחל וכלהה אשר בנו שתיהם את בית ישראל ועשה חיל באפרטה וקרא שם בבית לחם: יב ויהי ביתך בית פרץ אשר ילדה תמר ליהודה מון הזרע אשר יתנו יהוה לך מון הנערה הזאת: יג ויהי בזע את רות ותהי לו לאשה ויבא אליה ויתנו יהוה לה הריון ותלד בן: יד ותאמנה

למכור לחברו חפץ מסוימים או לעשותו עמו עסק חליפין, היה המוכר חולץ את נעלם ונוטן אותה לקונה. היה זה מעשה סמלי המבטא את הקניון, שהרי במקרים רבים, כמו במכירת שדה, בית או תבואה, לא ניתן להעביר את הסחורה עצמה מיד ליד, וההעברה הנעל מיד היא המסלמת את עניין המכירה. מעשה זה היה מעיד על כך שהמכירה שירה וקימatta.

אף כאן שולח טוב את נעלם ונוטן אותה לבזע. בכך מותר הוא על זכותו לנואל את השدة. מכרייז בזע ואומר לזכנים ולכל העם אשר התקבצו שם: "עדים אתם היום כי קניתי את כל אשר לא למלך ואת כל אשר לבליון ומחלון מיד געמי". מיד הביאו את רות, והוא קידש אותה וברך ברכת חתנים. וכיון שרות הייתה מואביה רצה בזע שיעשה הדבר בפרטום גדול ובונכות הסנהדרין, כדי שלא יהיה פקוף על ההלכה: "עמוני ולא עמוני, מואביה ולא מואבית".

שמחה מעורבת בעצב

לאחר מעמד הנישואין, מברכים אותו הזכנים והעם: "יתנו לך רהיון ותלד בן" - היה כאן סיוע אלוקי מיוחד ברחל וכלהה אשר בנו שתיהם את בית ישראל" - שם שרחל ולאה באו מבית של עבודה זרה, ובכל זאת עזבו את גלולי אביהן וזכו לבנות את בית ישראל, כך תזכה אתה עם רות לבנות בית נאמן בישראל.

לקח בזע את רות לאשה, "יתנו לך רהיון ותלד בן" - היה כאן סיוע אלוקי מיוחד: עשר שנים שהתה עם מחלון ולא נפקדה, ואילו כאן נישאה ליזון ונפקדה מיד. "יתנו לך רהיון" - בזכותה יותר מאשר בזכותו, מכיוון שהתאמיצה על הדבר יותר.

אולם השמחה התערבה בעצב ובאבל: אותו לילה, שבו נכנס בזע את רות אל ביתו, לילו האחרון היה, ולמחרת בבוקר השכימו הכל להלויתו, כי מת.

הנשים אל נעמי ברוך יהוה אשר לא השבית לך גאל הימים ויקרא שמו בישראל: טו ותהי לך למשיב נפש ולבלבל את שבטך כי כלதך אשר אהבתך ילדתו אשר היא טובה לך משבעה בנים: טז ותקה נעמי את הילך ותשתחוו בחיקת ותהי לו לאמנתך יז ותקראנת לו השכנות שם לאמור ילד בן לנעמי ותקראנת שמו עובד הוא אבי ישי אבי דוד: יח

טעות גורלית!!

אומרים המפרשים, כי עם פטירתו של בועז, עלה בלב הזקנים והעם החשש הגadol, שמא חס ושלום לא כיוונו הם לאמתה של תורה, וטעו הם בכך שהתרו את רות המואביה לבוא בקהל ה'. אולי חס ושלום בעטיה של רות נפטר בועז!! ו王某 הבן שיוולד פסול הוא מלbow בא בקהל ה': לנו מכאן ואילך כבר לא מוזכרים הזקנים והעם, לא רצוי הם להמשיך לחתת חלק בעניינה של רות.

רק הקב"ה ידע את האמת. בועז - לא היו כתובות לו שנים אלו בספר החיים. ובכל זאת עיבר הקב"ה את פטירתו והותירו בחיים אד ורק כדי שישא את רות, ויעדיד את מלכות ישראל. בזכות רות חי בועז עד יום זה. וברגע שמילא את רצון ה', מיד החל לעולמו.

רבים אמרו, הלואי שלא יצא ולד מן הנישואין האלה. ואילו הקב"ה היה מצפה לאותו ولד - מתי יצא.

ברכת הנשים

כשנולד בן לרות, לא שמרו בו העם והזקנים. רק הנשים והשכנות, מפני רחמןנותן הרבהה, טיפולו ברך הנולד, ובאו בדברי תנחומים ופיוס אל נעמי. הן איפלו לא מזכירות שזהו בנה של רות, אלא "יולד בן לנעמי" - הן מייחסות אותו לנעמי.

ומכיוון שברכו הנשים את הבן - וכך נתנו הקב"ה רוח הקודש בפיותיהן, ועשה את דבריהם כדברי תורה, אשר נכתבו בספר מספרי התנ"ך לדורות עולם:

"וַתֹּאמֶר נָהָרָה הָנָשִׁים אֶל נְעֵמִי בָּרוּךְ ה' אֲשֶׁר לֹא הָשִׁיבְתָּךְ גָּאֵל הַיּוֹם וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בִּישראל" - למרות שנפטר בעלך, בכל זאת זכית שלא השבית ה' לך גואל, ויהיה הבן כאבוי.

"וַיְהִי לְךָ לְמַשִּׁיב נֶפֶשׁ" - הבן מזכה את אביו ואמו בעולם הבא, בפרט אם עסקו בחינוכו לתורה וליראת שמיים. "וַיּוֹלְבְּבֶל אֶת שְׂבִטְךָ" - מה בעולם הזה.

כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה'

קרו לו הנשים "עובד", וכשגדל ראו כולם כי אכן עובד הוא את ה' בכל לבבו ובכל

ואלה תולדות פרץ הוליד את ח'צ'רין: יט וח'צ'רין הוליד את רם ורמס הוליד את עמיינדרב: כ ועמיינדרב הוליד את נחשון ונחשון הוליד את שלמה: כא ושלמן הוליד את בעז וביעז הוליד את עובד: כב ועובד הוליד את ישי ויישי הוליד את דוד:

נפשו. מכיוון הסיקו אנשי הדור שאולי בכל זאת עשה בועז מעשה הגנו בכך שלקה את רות. דעה זו נתחזקת יותר לאחר שהוליד עובד את בנו ישי, והכל ראו את אישיותו של ישי, שאיפלו לחולות של חטא לא היתה בו. שהרי היה אחד מארבעה שזו למות ללא חטא כלל לכל אורך שנים חייהם, ומתו רק בעטיו של נחש [דיהינו בעתו שאכלו אדם הראשון וחווה אשתו מעז הדעת, בהסתת הנחש, ונתקלל האדם בעונש מיתה]. אז אמרו, רוח ה' דבר בבעז ובזקנים, שטיחרו את רות לבוא בקהל ה'.

מפרץ עד דוד

לסיום המגילה, מובא יהוסו של דוד המלך, החל מפרץ בן יהודה בנו של יעקב אבינו ע"ה. התחיל הכתוב לייחס את דוד דווקא מפרץ, שאף ליתנו מיהודה ותמר היתה בצרה לא רגילה כמו נשואין רות ובועז, להראות לנו כי הקב"ה שומר ומחשב כבר דורות רבים כיצד להוציא את המשיח, מבלי לתת לשטן לטרוגה.

"ואלה תולדות פרץ" - אמרו חז"ל: המילה "תולדות" תמיד כתובה במקרא בכתב חסר: תולדות, תלדת או תולדת. חוץ משני מקראות: "אללה תולדות השמים והארץ" ו"אללה תולדות פרץ". שבעה שבראה הקב"ה את העולם לא היה מלאך המות בעולם, ובשביל כך הוא מלא [התולדות נשאים חיים וקיימים]. וכיון שחטאו אדם וחווה חיסר הקב"ה כל תולדות שבמקרא. כיון שנולד פרץ, נעשה תולדות שלו מלא, כיון שהמשיח יעמוד ממנה, ובימיו הקב"ה מבלייע את המות שנאמר, "בעל המות לנצח".

מפרץ עלתה ופרצה מלכות בית דוד, וכבר הבטיח הקב"ה שלא תפסק הממלכות מזרכו שנאמר ותהלים פרק פט: **از דברת בחזון לחסידיך ותאמיר שוויתי עזר על גבור הרימומי בחור מעם: מצאתי דוד עבדי בשמו קדשי משחתיו: אשר ידי תפכו עמו אף זרועי תאפקנה לא ישיא אוזיב בו ובנו עולה לא יungan: וככתוזתי מפנוי צרי ומשנאנוי אפוי: ואמנונתי ופסדי עמו ובסמי טרומ קרנו: ושמתי בים ידו ובנחרות ימיינו: הוא יקראנاي אבי אתה אליו וצור ישועתי: אף אני בכור אנתנו עלייוו למלך הארץ: לעולם אשמר לו חסדי ובריתני נאמנת לו: ושמתי לעד זרענו וכסאו פימי שמיים:**

❖ דוד המלך ❖

נתיב של יסורים

דוד המלך – מיללים אלו מעוררות בנו רגש טמיר של CISOPIN וקדושה, של שירה זומרה, ודבקות לקב"ה. "ברתי בריית לבחרי נשבעתי לדוד עבדך" (מהילים פרק ט פסוק ז) – כך אמר הקב"ה. דוד הוא המלך הנבחר ביוטר בעני הקב"ה, אשר למענו מבטיח לנו הקב"ה כי ישלח לנו את משיח צדקנו. וכך אנו מתפללים שוב ושוב: "בעבור דוד עבדך אל תשיב פנוי משליך" (מהילים פרק קלב פסוק י).¹⁵

אולם האם יודעים אנו, איךו דרך דוד עד שנוכחו כולם לראות במעלותו באלו ניסיונות התנסה? אלו יסורים ורדיפות עברו עליו עד שהגיע למלוכה, וגם במשך תקופת מלכותו, עד שהuid על עצמו ותהילים פרק ט פסוק ח: "רבו משלימות הראשי שניאי חנס".

בשורות הבאות ננסה לעמוד על מעט מקורות חייו המאלפים של דוד המלך, נעים זמירות ישראל.

ישי – ירא חטא

בבית לחם גור איש מורים מעם, גדול בתורה וביראת שמיים, הלווא הוא ישי, בנו של עובד, נכד לבועז ורות. ששה בנימں נולדו לישי, ואין כמותם צדיקים בכל בית לחם, גבורים במלחמה של תורה, ויראי ה'. עיני ישראל כולם היו נשואות בבית זה, שבודאי ממנה תצא המלוכה לעם ישראל.

ישי – ירא חטא היה. ומוגדל חרדותו מפני כל שמצ' של חטא, עלה בלבו ספק לעת זקנותו. אמר: שמא חס ושלום לא כיוונו בועז ובית דינו אל ההלכה, וחס ושלום לא הייתה ראויה סבתاي רות לבוא בקהל ה'. אם אכן כך – מואבי אני, ואיך/dr אני עם אשתי, שבת ישראל כשרה היא? כאשר עלה מהשבה זאת בלבו, מיד החליט לפרוש מארתו.

בעבור מספר שנים, בהם היה פרוש מארתו, אמר ישי: אין נאה לאדם לשחות בלא אשה. מה עשה? לכה שפחה כנענית הייתה בビתו, ואמר לה: הרי את משוחרתת על תנאי: אם כשר אני לבוא בקהל ה' – הרי את משוחרתת ונגורת, ותהי לי לאשה כדת משה וישראל. אך אם פסול ומואבי אני – הרי איןך משוחרתת, ונשארת את שפחה כנענית, המותרת להנשא למואבי.

מווזר היותי לאחוי

אשת ישי, נצבת בת עדיאל, שהיתה צדיקה מאוד, הצטערה צער רב על שצדיק זה, בעלה, פרש ממנה, והיתה רוצה להעמיד ממנו עוד ילדים. ראתה השפחה בצעור האשה, פנתה ואמרה לה: עשי כמו המעשה שעשתה לאה, שנישאה לע יעקב תחת רחל אחותה ללא ידיעת יעקב. אף את תבואי במקומי, מבלי שישי ידע על כך.

אכן עשתה אשת ישי עצצת שפחתה, והתחלפה עמה ללא ידיעתו של ישי כלל. התעבירה אשת ישי, וכעבור תשעה חודשים ילדה בן. הצעיר ישי צער רב, הוא חשב כי בן זה ממזר הוא חס ושלום, שהרי פרוש הוא מאמתו כבר כמה שנים, וכי צרך נולד הבן הזה!!

ששת הבנים של ישי קנו את קנאת ה' ורצו להרוג את הבן ה"ממזר". אמר להם ישי הניחו לו, ולא תוציאו לעז עלייכם. אולם יהיה הילד מאוס ועובד לכם, ועל ידי כך לא יתעורר בעם ישראל, ולא יבוא בקהל ה'.

אותו בן, מי הוא היה? – לא פחות ולא יותר מאשר דוד המלך.

הוא שאמר דוד בתהילים פרק סט פסוק ט: "מֹזֵר֙ הִיִּתִי֙ לְאָחִי֙ וּנְכָרִי֙ לְבָנַי֙ אֲמִי֙".

הרתקת מידעי מפני

תינוק היה דוד, וכבר עמד על דעתו וידע את כל אשר אותו. עוד כשהיה תינוק בעריסה לחשה לו אמו: טהור אתה בני, קדוש מرحם. אל יפול לבך עליך ביסורים המצפים לך! קיבל אותם באהבה והישעו על ה'!

גדל דוד מעט, ועינו ראו את המחיצה המבדילה בין לבון יתר אחיו. אמרו חכמים: ישן גוזל בכל עמו היה, וכל מקום שהיה מגיע אליו, היו אנשים רבים יוצאים לקרהתו ומלוים אותו בכניותו וביציאתו. כל בניו חשובים היו כמוות, אף הם היו מכובדים בעיני העם. רק דוד הקטן, רחוק היה מכלום ומאוס.

ראו כל העם שאחי דוד מרחקים אותו, אמרו: ודאי יש דברים בגו. שמועות רבות הילכו על דוד הקטן, ועלילות רבות טפלו עליו. "ישחו בי ישבי שער ונגינות שוטתי שבר" (תהילים פרק סט פסוק יג). תחילת היו העליונות רך בגדר ספק, אולם כאשר ראו כי אין אחיו דוד מכחישים אותו, הפכו העליונות לוודאות. כל איש ישראל ידע על "חסרונוטיו" ו"מעשי הרעים", וכך לא היה איש חוש לפגוע בכבוזו. אמרו כולם: הכל מתו של דוד – זהו כבudo של בית ישי. אם מקורבי מואסים בו, אנו ודאי צריכים למואס בו ולרחק אותו. את "קלקלתו" היו תולמים כולם במקור קדמוני: הרוי מרות המואביה הוא בא! כנראה כל צדקתו של בועז יצאה בישוי וששת בניו, וכל ה"פסולת" של רות – דבקה בדוד.

ידע דוד על שום מה מרחקים אותו, והבין כי כוונתם לשם שמים. אמר: לא אותי הם מתעבבים, כי אם את העוון. הוא לא נטר להם שנהה, ואף הוסיף עליהם אהבה בסתר ליבו.

צמאה נפשי לאלוקים

לא מצאו אחיו ובית אביו מנוחה מודוד, עד שהחליטו כי הטוב ביותר הוא, שילך לרעות את צאן אביהם במדבר.

מורחך מביתו ומבודד מכל עמו, מצא דוד פרוקן לנפשו במדבר הצעitic. שם, רחוק מקרבת בני אדם, יצא לבקש לו קרבת אלוקים. אדם הנמצא בתוך חברות אנשים - פעמים שקשה לו להתענג על דבקות בה'. תמיד טרוד הוא באהבת הבריות, שואף הוא למצוא חן בעיניהם, מוטרד הוא מאותם אלה ששונאים אותו ומונכלים לו. אולם דוד פניו הוא מטרידות אלה. כל ליבו וברשו מרננים לאל חי, "ואני קרבת אלוקים - לי טוב!!", כל תענוגות העולם הזה - נחשבים בדעתו כאין וכlaps לעומת התענוגות האמיתית על ה'. "טוב לי כי עוניתי - למען אלמד חוקיך" - שמה דוד ביסורי ומודה עליהם, שבלנדיהם לא היה זוכה לדבקות כה גוזלה באלוקים חיים.

שאל מלך ישראל

ובינתיים - מה קורה ב"דרוג המדייני" של ישראל?

באotta תקופה היה שאל מלך על ישראל נבחר למורות שלא היה משושלת המלכות של שבט יהודה, אלא משפט בניימין. ו מדוע? רצה הקב"ה שיקום מלך משפט בניימין וילחם בעמלק. כי עמלק מזרעו של עשו היה, ובשעה שהשתחו יעקב אבינו ובנו לעשה, בניימין עדין לא נולד ולא השתחו לרשע זהה. אמר הקב"ה: יבוא שאל הבא מבניימין, וילחם בעמלק הבא מעשו. אף יעקב אבינו ברך את בניימין: "בָנֵימִין זָאַב יְטָרֶף" - ממנו יצא המלך שאל, שילחם בעמלק.

מצות מחיה עמלק

ואכן פונה שמואל הנביא אל שאל ואומר לו שמואל א פרק ט פסוקים א - ג:

"אתה שלח ה' למשיח למלך על עמו על ישראל. ועתה שמע לך דברי ה': כה אמר ה' צבאות פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל. עתה לך והכיתה את עמלק ותחרטם את כל אשר לו, ולא תחמל עליו ותמתה מאיש עד אשר מעולל לך. יונק משור ועד שעה מגמל ועד חמור".

שאל מצטווה להילחם בעמלק ולמחתו כליל, עד שלא ישאר לו שום זכר. אולם שאל החטיא את המטרה: "ויניחם שאל ויהע על אגג ועל מיטיב הצאו וhubker" - שאל מرحם על הצאן והבקר ומותרים, ואף את אגג מלך עמלק הוא מותיר בחיים.

קריעת המלוכה מעם שאל

בעקבות כך, פונה הקב"ה אל שמואל הנביא ואומר לו (שם, יא): "נחתמתי כי המלכתי את שאל למלך, כי שב מאיחי ואת דברי לא היקם". ובציווי ה', פונה שמואל אל שאל ו אומר לו (שם, כה): "קְרֻעַ ה' אֶת מִקְלֹבות יִשְׂרָאֵל מַעַלִיךְ הַיּוֹם וַיְנַתֵּן לְרַעַד הַטּוֹב מִפָּנָךְ" - בעקבות כך שלא קיימת את דבר ה' במלואו, תס תפקייד מלך, ותחתיך ישב אדם הרαιי למלוכה יותר מכך.

לאחר מעשה זה, ממשיך שאל עדין להיות מלך בפועל, אולם הקב"ה מכין כבר את

מלכותו של המלך הנבחר, מושלת המלכות של שבט יהודה. מיהו אותו מלך נבחר, אשר אותו ראה ה' כראוי למלך על עמו ישראל תחת שאלות?

מלך משפחת ישি

זאת מגלה הקב"ה לשמו אל הנביא מיד בהמשך (שמואל א פרק טז פסוק א): "וַיֹּאמֶר ה' אֶל שְׁמֹאֵל: עַד מָתִי אַתָּה מִתְּאַבֵּל אֶל שָׁאוֹל וְאַנִּי מִאֲסַתְּיו מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל. מִלְאָ קָרְנֵךְ שְׁמֹוֹן וְלֹךְ אֲשֶׁלְמָךְ אֶל יְשִׁי בֵּית הַלְּחִמִּי, כִּי רָאָתִי בְּבָנָיו לִי מֶלֶךְ".

אכן, חושב שמו אל, רואה היא משפטתו החשובה של ישি, שמננה תצא מלכות לישראל. שבעת ידיו מוכתרים בתורה וביראות שמיים ובכל מידת טובה, ודאי רואים הם למלכות.

הולד שמו אל הנביא אל העיר בית לחם, כשבידו "קרנו השמו". היה זה כלי מיוחד, שהיה שומר במשכן באוהל מועד, ומועד למשיחת מלכי יהודה. אולם שמו אל חשש ששאל שמע על המלכת המלך החדש, ויתפוס אותו כ"מורד במלכות", ולכן בעצת ה' לקח עמו עגלת בקר, והודיע לאנשי בית לחם כי הוא בא לעירם כדי לזכות זבח לה'.

האדם יראה לעיניים

אל הזבח מזמן שמו אל את ישি ובניו. כל הבנים מגיעים חוץ מדוד, כמובן. דוד נמצא במדבר, רועה את הצאן, ואף אחד לא חושב לרוגע כי יש להביא את הבן המאוש והמורחק למעמד נכבד זה. מיד כשהגיעו הבנים, רואה שמו אל את אליאב הבכור, שהוא בעל קומה והדרת פנים של מלכות. אמר שמו אל בלבו, בודאי הוא ההגון ביותר למלוכה, ורצה להמלחיכו.

אמר רבי יצחק: נטל שמו אל את קרנו השמו, ובא ליצוק על ראש אליאב. וברח השמו לאחריו אמר הקב"ה לשמו: "אל תִּפְטַּח אֶל מַרְאָתָה וְאֶל גְּבַע קֹמֶתָו, כי מִאֱسַתְּתָה... פִּי הָאָדָם יְרָאָה לְעֵינִים וְה' יְרָאָה לְלִבָּבִי" - לא באליאב חפצתי לי למלך; כי האדם מתרשם ממה שרואות עיניו, אולם הקב"ה רואה דזוקא את פנימיות הלב, ויודע מיهو הרاوي באמת.

מעביר ישי את בנו השני - אביגניד - לפני שמו אל, אולם גם אביגניד לא נבחר. לאחריו עבר הבן השלישי שמעא, ולאחריו כל אחיו, אולם באף אחד מהם לא בחר ה'. פונה שמו אל ישי ושואל אותו: "הַתִּפְנוּ הַגּוּרִיסִים!!", האם אין לך בן נוסף, הרי הקב"ה אמר לי בפרש שאחד מבנייך יבחר! עונה ישי ואומר: "עוֹד שָׁאֵר הַקְּטוּן, וְהַגָּה רֹאָה בְּצָאוֹ" - אכן "נשאר" לי עוד בן, נחשב הוא כמו "שִׁירִים" [שאריות], אינו חשוב הוא כמו כל אחיו, רואה הוא את הצאן במדבר.

ויקחוה ממלאות צאן

"וַיֹּאמֶר שְׁמֹאֵל אֶל יְשִׁי: שְׁלַח וְקַחַנוּ כִּי לֹא נִסְבַּע עַד בָּאוֹ פָה" - שמו אל, ששמע כי הקטן הוא רועה צאן, מבין כי אכן ראוי הוא להיבחר, כיון שהוא מבודד מהבעלי

העולם הזה, ומתבזבז עם אלקיו בשדות.

אמרו רבוינו: אין הקב"ה נותן גדולה לאדם, עד שהוא בודקו בדבר קטן. דוד רואה צאן היה לאביו, ומסר את נפשו כדי לשומר על צאנו. מה היה עשו? בשעה שהיה מגיע זמו המרעה, היה כולה וסוגר את הצאן. תחילתה היה משחרר את הגדיים הקטנים והחלשים, והם היו אוכלים את ראשיהם העשבים, שהם החלק הרך ביותר. לאחר מכן היה מוציא את התיאים הזרים שיأكلו את אמצעם של העשבים, שם חלק קשה יותר בעשב. ולבסוף היה מוציא את הצעירים והחזקים, להם הותיר את העשב הקשה ביותר. אמר הקב"ה: מי שהוא יודע לרעות את הצאן, ולדאוג לכל אחד כפי כוחו, יבוא וירעה את צאני - עם ישראל. וזה שנאמר בתהילים פרק ע' פסוק ע': "וַיִּבְחַר בָּרוּךְ וַיָּקַח הַמֶּפְלָאת צָאוֹן לְרֻעָות בַּיּוֹקֵב עַמּוֹ וּבִשְׂרָאֵל נָחֲלוֹת".

אדמוני עם יפה עניינים

מיד שלחו להביא את דוד מן המדבר. רואה אותו שמואל והנה הוא "אדמוני עם יפה עניינים וטוב ראי" (שמואל א טז, יב). היו בדור שני תכונות מנוגדות: מצד אחד - "אדמוני", ומצד שני - "יפה עניינים וטוב ראי". האדרמיות היא תכונה של שפיקות דמים, ואילו "יפה עניינים" היא תכונה של טוב לב ומידות נאצלות. לכן הפסוק מכנה את דוד בשם: "עדינו העצמי". שבשעה שהיא יצא למלחמה, היה מקשה את עצמו בעז. ובעsha שהיה יושב ועובד בתורה, היה מעדן את עצמו כתולעת רכה.

היה שמואל חוש שמא דוד הוא שופך דמים כמו עשו, שגם עלייו נאמר "אדמוני". אמר לו הקב"ה: "עם יפה עניינים" - שכל מה שהוא עשו, הכל לפי דעת תורה. לפני כל מלחמה היה נועץ בסנהדרין, שהם "ענין העדה".

ועל כן "קום משלחו כי זה הוא!" מה שנראה אינו אלא בגלי, אבל אני בוחן ליבות וכליות יודע שכל מעשיו ותכונתו מופנים ומטופלים לשם שמיים, ויש לו פנימיות וכוחות נסתרים.

בשם קדשי משחתיו

מיד לקח שמואל את קרן השמן, ובא ליצוק על ראש דוד. והנה, אומרים חז"ל, השמן רץ מעצמו וניצק בראש דוד! נקרשו טיפות השמן על ראשו, וניצזו כאבנים טובות ומרגליות. ובתום המשיחה, חזר קרן השמן להיות מלא בתחילת. אותה שעה עמדה 'נצבת' אשת ישי וגילתה את הסוד, וידעו כולם כי דוד כשר וישראל למלכות.

באotta שעה אמר דוד ותהילים קיץ כא: "אָזַד פִּי עֲנִינִי, וַתָּהִי לִי לִישְׁעָה" - אוטם עניינים שהתעניתי עד כה, היו לי לבסוף לישועה ונחמה. יש, שהבין עכשו למפרע את כל מה שקרה, אמרה: "אָבִן מָאָסוּ הַבּוֹנִים - הִתְהַלֵּךְ רַאשֵּׁךְ פָּנֶה". אמר דוד אמרה: "מֵאַת ה' הִתְהַלֵּךְ זָאת, הִיא גִּפְלָאת בְּעַנִּינִו". ושמואל בשמחתו, שהתנבאה שיוושע דוד את ישראל מיד אויביהם, אמרה: "זֶה הַיּוֹם עָשָׂה ה' נְגִילָה וְנִשְׁמָחה בָּו".

"ופצלת רוח ה' אל דוד" - מהיון ההוא התעוורה בדוד רוח מיוחדת של קדושה, נבואה ובגבורת. רוח הקודש שרתמה עליו, ובהשראתה גם התחיל דוד לשורר את מזומי התחילהם.

אין שני מלכים בכתר אחד

"רוח ה' סרה מעם שאול ובעתתו רוח רעה מיאת ה'" - אין שני מלכים ממשmis בכתיר אחד! כיון שנמשח דוד למלך, והוסרה משאול רוח ה', ובאה עליו רוח בער. אותה רוח ה' קפיצה ועברה משאול אל דוד. התחיל דוד לעלות מעלה, ושאלול החל לרודת. על דוד צלהה רוח נבואה, ושאלת סירה ונסתלקה השכינה.

דוד מנגן לפניו שאל

carsao עבדי שאל את מצבו הרע, חיפשו עצה לעזרו לו ולרפאתו. אמרו לו: יビאו לפני המלך איש מנגן בכינור, ובעת שתהיה על המלך רוח רעה, ינגן המגן לפניו, ובכך יטב למלך. הסcis שאל לעצמתו, וביקש כי יחפשו לו איש מיטיב לנגן.

"ויענו אחד מון הנערם ויאמר: הנה ראייתי בן לישי בית הלחמי, יודע לנו וنبيור חיל, ואיש מלחה וגבון דבר, ואיש תואר וה' עימיו" ש"א יז, יח - אמרו חז"ל: אותו נער שדייר היה שמו "דואנג", וכל דבריו לא היו אלא בלשון הרע. הוא שיבח את דוד שבחים רבים, שאינם שייכים לנגינה, שכונתו לרעה, להכניס קנהה בלב שאל. ואכן כששמע שאל על מעלותו של דוד נחלשה דעתו והתקנא בו.

שלוח שאל לישי שילחו לו את דוד, "ויבוא דוד אל שאל ויעמוד לפניו ויאהבו מאוד... והיה בהיות רוח אלוקים אל שאל, ולקח דוד את הכינור וניגן בידו... וסירה מעליו רוח הרעה". לא הכניר בלבד היטיב את רוח שאל, אלא גם דוד עצמו, על ידי חן מעלותו ואור נפשו, היה מנגעים זמירות ה' לפניו שאל, שאין לאדם להתיIAS בשום מצב, אלא להישען על קונחו ורוועו - "ה' רועי לא אחשר, בנאות דשא יוביצני, על מי מנחות ינלהני". כך הביא דוד נחמה ועידוד לשאל, והתחבב מאוד בעניין.

גילת הפלישתי

שמעו הפלשתים, אויבי ישראל, על מצבו וחולשתו של המלך שאל, והחליטו לנצל את ההזדמנות. הם נאספו למלחמה, אולם הפעם רצו להעמיד פנים כאילו אינם מעוניינים בשפק דמים. הם שלחו את גיבורים - גלית: "זיעמד ויקרא אל מערכת ישראל ויאמר להם למה תצאו לערך מלכמָה הלוּא אַנְכִי הַפְּלִשְׁתִּי וְאַתֶּם עֲבָדִים לְשֹׁאֵל בָּרוּ לְכֶם איש וירד אלֵיכֶם" - תבחרו לכם גיבור שילחים בי, ואם הוא ינצח אוטי - נהיה כולנו עבדים לכם. אך אם אני אנצח אותו - תהיו אתם לנו לעבדים.

במשך ארבעים ימים, בוקר וערב, יצא גילת מושיע דברי חירופים ועוזות נגד הקב"ה. רואים ישראל את מראהו הנורא והםבעית - בריון בגובה לעלה משלשיה מטרים, חמוץ מכף רגל ועד ראש, ומוציאו בכליז זיו. שומעים הם את דבריו הנעוזים - "זיחתו ויראו מאד". לאחר שסירה רוח ה' משאול המלך, אחז את העם פחד וחללה, ולא היה בהם איש שהעז להילחם נגד גלית.

דוד בשדה המערה

והיכן היה דוד כל אותו הזמן? האם לא שמע את דברי הנאצה והחוצפה? אכן דוד לא היה במערכה באוטם ימים. בזמן שהיה שאל בשובי ובצלילות הדעת, היה דוד הולך חזרה לאביו לרגע את הצאן ולשםשו. גם בימי מלחמה אלו שחה הוא עם אביו ועם הצאן, כי המנהג בישראל היה שמלך משפחה יוצאים הגודלים להלחם, ואילו הקטנים נשארים עם אביהם, בפרט אם הוא זקן.

"זוד הוא הקטן, ושלושה הגודלים הלאו אחרי שאול" - אף על פי שכבר נמשח דוד למלך, לא גבה ליבו ולא רמו עיניו. דוד הוא הקטן, שהיה מקטין עצמו תמיד.

כעבור ארבעים ימי מלחמה, שיער ישי כי כתה הידה מכליהם של בניו הנמצאים בשדה הקרב, וכך שלח את דוד לספק לאחיו מזון. מיד מילא דוד את שליחות אביו, הוא הפקד את הצאן ביד שומר נאמנו, ומיהר לлечט אל אחיו.

עוד הוא מדבר עם אחיו ודורש בשלוםם, והנה יוצאה גלית כמידי יום, ומתחילה לחרף ולגדף מערכות אלוקים חיים. מזועזע דוד מון העוזות והחוצפה של גלית, ורוח קנאת ה' בוערת בלביו. הוא שומע את אנשי הצבא של ישראל אומרים זה לזו בפחד: הראיתם את האיש הזה, שעולה לחרף את ישראל?! אפילו שאל פוחד ממנה, והוא הבטיח כי איש אשר יכנו - יעיר אותו המלך עשר רב, ויתנו לו את בתו לאישה, ואף ישחרר את כל בית אביו ממשי המלך.

דוד, שרצה שביאו אותו לפני שאול, כדי להציגו לו להילחם בגלית, עשה את עצמו כאילו הוא מתעניין בכרז שהוצאה המלך. הוא הלא מאמין לאיש, שאל שאלות וראה התעניינות. וכן, עוברת השמואה כי דוד מעוניין להלחם בgalit, והוא מובה לפני שאול.

גם את האריה גם את הדוב הכה עבדך

עומד דוד לפני שאול ומספר לו: רועה צאן אני, ובאחד הימים באו אל העדר אריה עם שני גורי ייחד עם דוב ושני גורי. הם לקחו מה העדר, ואני מיד רדפתי אחריהם, תפסתתי ושיסעתי אותם, וגם את האריה תפסתתי בזקנו והכיתי אותו, וכך הצלתי את השה מבין שנייהם. ואם כן בקשתי שתוחה לפני: "זהה הפלשתי העREL הזה כאחד מهما, כי חרב מערכות אלוקים חיים!".

ובאמת כיצד היה בכוחו של דוד להילחם באրיה ובדוב? את כוחו קיבל הוא מכח הנבואה ורוח ה' ששרה עליו לאחר משיחתו בשמן.

כשAIRU לדוד מעשה זה עם האריה והדוב, אמר: וכי מה אני חשוב, שהכיתי את החיים הרעות האלה? אלא ודאי מאת ה' הייתה זאת, לרמזו לי שעתידה לבוא צרה על "שה פזרה ישראל", והם עתידיים להងצל על ידי. דוד בענוונותו לא גילה את הדבר לאיש, אלא שמר זאת בלבו, ואף עשה לעצמו תזכורת תמידית: כשחחת דוד את אותו השה, הפיט את עורו ועשה ממנו בגד, והיה לבוש בו תמיד. רק עכשו בהתייצבו לפני שאול, הוצרך

דוד לספר ולגלות את הסיפור, כשהוא מורה לשאול את כנף בגדו שעשי מעור השה.

לא בחיל ולא בכח

כששמע שאל את דבריו האמיצים של דוד, הוא אומר לו: "לך, זה יהיה עמד". הוא הלביש את דוד בבדי המלחמה שלו - כובע נחושת, שריון וחרב. היו אלו בגדים שנינו להרחבם ולהציגם כפי הצורך. ניגש שאל אל דוד להתקין עליו את המדים באופן שיתאימו למידתו, אבל להפתעתו ראה שאין צורך זהה - הבגדים התאימו בדוקן למידתו של דוד. ראה זאת שאל, וקנאה עברה בלבו. הוא חש שהוא יש כאן רמז שאף כתרו חולם אותו, והכניס בדוד עין הרע.

הרגיש דוד בדבר, ולכן הסיר מיד את הבגדים. הוא אמר לשאול: "לא אוכל ללבת אלא, כי לא נסיתי" - איני מלומד בכלאי קרב ובמדי מלחמה, נוח לי יותר בבדי הרגילים. דוד אף ראה בלבישת בגדים אלו - חסרונו בטוחו בבורא עולם. הפלישתי סומך על כל זינו ושריונו, ואילו הוא דוד ילבש עוז וגבורה ובטוחו בה".

ЛОקה דוד את מקלו בידו, והוא צה חמשה אבני נחל חלקות מאד ושם בתרמilio, וכך הוא פונה להילחם בפלישתי הענק.

באבוד רשעים רינה

רואה גליות הפלישתי והנה נער מתקרב לקראותו. והנער אינו מזווין ואני משורין, רק מקל بيديו, ותרמilio רועים על שכמו. חרחה לו מאוד על כך שעושים ממנו "צחוק" לעג וכקס ומתחלים בו, והוא פונה אל דוד בкус: "הכלב אנווכי כי אתה בא אליו במקלותי" אמר לו דוד: "אתה בא אליו בחרב ובחנית ובקידוץ, ואני בא אליו בשם ה' צבאות אלהי מערכות ישראל אשר חרפה: הימים הזה יסגרך ה' בידי והפטיך והסרתי את ראשך מעלייך וננתתי פגך מלחנה פלשתים הימים הזה לעז השמים ולחתת הארץ וידיע כל הארץ כי יש אלהים לישראל!"

גלית נבוך מאוד למשמעות הדברים. הוא כבר התרgal לתשובות של פחד ומורך לב מצד ישראל, ונדהם והתבלבל מול אומץ לבו של דוד. או אז לך דודaban בידו, והשליך אותה בכח רב על מצחו של גלית. אמרו חז"ל: חמץ האבנים התוווכחו ביניהם, כל אחת אמרה: אני אהרוג את הפלישתי. עשה הקב"ה נס: אמר דוד המלך חמץ מילימ מן הפסוק "שמע ישראל" כנגד חמץ האבנים: "שמע ישראל ה' אלקינו ה'", ולאחר מכן אמר "אחד" ואז נתאחדו כל האבנים לאבן אחת.

כשהגיעה האבן אל מצחו של גלית, נחסמה על ידי כובע הנחושת. אמרו במדרש, שהנחושת לא רצתה להיבקע. אמרה לה האבן: הבקעי לפני, ובScar זה תזכה שימושו מעתה בברזל, במקומות שהיו מילימ עד אז בצור (אבן חדה). אכן נכסתה האבן במצחו של גלית, וכל כ"ד גודל היה כה הקלייה, עד שהאבן טבעה במצחו. נפל גלית על פניו, ודוד לחק את חרב גלית, ערף את ראשו, והביא אותו אל שאל. לאחר מכן סבב עימיו בכל מחנה ישראל לבשר לכולם על התשועה הגדולה.

נרדף למכות

מכאן ואילך מתחבב דוד מאד בעניי העם. בחזרתו משודה הקרב שררו הנשים ואמרו: "הכה שאל באלפי ודוד ברבבותינו". היה דוד בכל דרכיו משכיל וה' עימו. אולם לא תמה מסכת יוסורי. הצלחתו הגדולה הייתה לצנינים בעיניו של שאל. "ויהר לשאל מאד וירע בעניינו הדבר הזה, ויאמר נתנו לדוד רבבות ולוי נתנו אלפיים, ועוד לו אך המלוכה" (ש"א ית, ח) רק חסר שימליך אותו במקומי מלך. לא ידע שאל כי בעצם כבר נמשח דוד למלך על ידי שמואל.

במשך הזמן דין שאל את דוד לミתה כ"מورد במלכות", וניסה בדרכים שונות להורגו. בתחילת היסטוריה, ולאחר כך בגלוי. הוא ניסה להטיל בדוד את חניתו, תוך כדי שהוא מנגן לפניו. ככל הא伶יה בכך, ניסה לחבל תחבולת והתנה עמו תנאי שאם יצא למלחמה בפלשתים ויביא לו מאה עורות פלשטים, יתן לו את בתו מיכל לאשה. וכך קיווה שימיות בקרב. כשהם זה לא עוז, ודוד חזר מן המלחמה עם 200 עורות פלשטים, התחליל שאל להתנצל לדוד בדרכים גלויות. הוא שלח שומרים לבתו של דוד כדי לתופסו ולהורגו, אולם كانوا נחלצה לעזרה מיכל בת שאל, אשת דוד, והבריחה אותו בחכמה. כך היה דוד נרדף למכות, עד שהוא צועק ואומר ותלים פרק סט פסוק ב: "הושיעני אלהים כי באו מים עד נפש!"

מאת ה' הייתה זאת

חזק'ל מארירים את עיניינו להבין, כי שאל לא עשה את מעשייו מתוך רשות חס ושלום. אדרבה, שאל מתואר בנביא ובחזק'ל כאישיות מרוממת מעם, עניין, צדיק וחסיד. אלא מאות ה' הייתה זאת להפיה בלבו של שאל רוח קנאה בלתי טבעית ובלתי נשלטה, כתוב: "ותהי רוח ה' רעה אל שאל" - רוח הקנאה הייתה מה, כדי שירדוφ אחרי דוד.

גם לאחר מות שאל, כאשר היה דוד למלך ישראל בפועל, לא תמו צרכיו יוסורי. נרדף היה תמיד על ידי אנשים שונים שהתנקלו להורגו, וביניהם אף בנו – עצמו וברשו – אבשלום. היו רבים אשר אף דאוו תמיד להזיכר לו את יהוסו ה"מעורער" ולהטיל בו דופי. כמה רבים היו רודפיו וצרי, עד שאומר דוד לפני הקב"ה: "רבו משערות ראשיו שונים חינט" – דברים כפושים. אדם יש לו בראשו 20,000 שערות – 30,000 ואולי יותר. ושונאי חינט של דוד – רבים יותר!

כך גזרה חכמתו יתברך, שהיה דוד נרדף כל ימיו, ותדבק נפשו באלוקים. הודה דוד לה' על יסורי ומכאובי, קיבל אותן באהבה וברשותה, ומצא בהם מקור השראה לשorder את מומורי התחלים, שירי כסופים וערגה להקב"ה, שירי אמונה ובטחון, שירי תפילה ותchanונים, אותם הנחיל לנו לדורות עולם.

כח שמה היה דוד ביסורי, עד שאמרו חז"ל: מוניטין (מטבע) של דוד – היה מצוייר בו מקלו ותרמילו מצד אחד, ומגדל דוד מצד שני. שאפילו בימי גודלו לא רצה לשוכח את מצבו הקודם, שעלה ידו זכה בדבקות כה מופלאה בבורא עולם.

פתרונות דוד המלך ע"ה

אמרו חז"ל: היה דוד משתוקק לדעת כמה שנים יחיה, וביקש מה: "הוזעני ה' קאצ' ומקדת ימי מה היא ארצה מיה קידל אגיא" (תהלים לט. ח). אמר לו הקב"ה: גזירה היא מלפני, שאין מודיעים כי צו שלבשר ודם. הוסיף דוד וביקש: הודיעני לפחות את היום בשבוע שבו אמות. אמר לו הקב"ה: בשבת תמות. הצעיר דוד ולא רצה למות בשבת, שבו המת מוקצת ויישאר מונח כך עד לאחר השבת ללא קבורה. לכן ביקש שיויסיף לו הקב"ה יום נוספת, כדי שימתו ביום ראשון. אמר הקב"ה: כבר הגיעה מלכה שלמה בנד, ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלוא נימה. אמר דוד: אם כן תפחת לי יום חמישי, שאמות ביום שישי. אמר לו הקב"ה: כי טוב יום בחרץ מאלף בחרטוי הסתופף בבית אללה". (תהלים פד. יא) – טוב לי יום אחד שאתה יושב ועובד בתורה, יותר מאלף עלות שעמיד שלמה בנד להקריב לפני עלי גבי המזבח!

ראה דוד כי אין חכמה ואין תבונה ואין עצה נגד רצון ה', מה עשה? כל יום השבת היה יושב ועובד בתורה בלבד הפסקה, כיון שהتورה מגינה על האדם, ובשעה שעודם עובס בתורה, אין מלאך המוות יכול לשולט עליו. כאשר תמה השבת, היה דוד המלך עורד סעודה של שמחה והודיה לבורא עולם שהוסיף לו שבוע נוסף של חיים ולכן סעודה רביעית, סעודת "מלוחה מלחה" במצואי שבת קודש, נקרה על שמו של דוד המלך: "זא היא סעודתא דוד מלכא משיחא".

כאשר הגיע עתו של דוד המלך להפטר מן העולם, הייתה זו שבת שחל בה חג השבעות. עמד מלאך המוות מנגדו, ולא היה יכול ליטול את נפשו, כיון שלא הפסיק רגע אחד מלימוד התורה. אמר, מה עשה לוי? היה לו לדוד גן מאהורי ביתו, הלך מלאך המוות ונענע את האילנות. חשב דוד שבא איש זה לקטוף בשבת, והלך להוכיחו שעדיין פיו לא פוסק מלימוד התורה. אך כשלעה במדרגות לגן, נשטטה המדרגה מתחתיו. נשתק דוד מלימודו לרגע אחד, ואז מיד עלה נשמתו לגני מרים.

כיון שנפטר דוד המלך בשבת, הייתה גופתו מוטלת, ולא ידעו כיצד לנוהג בה, שהרי היא אסורה בטلطול. שלח שלמה הבן לבית המודרש לשאול: אבא מת ומוטל בחמתה, מה עשה? שלחו לומר לו: הנח על אביך כיכר לחם או תינוק, ואז תהיה הגוף מותרת בטلطול. מה עשה שלמה, קרא לנשרים ופרשו עליו כנפיהם, כדי שלא תיקוד עליו המשמש.

מיד לאחר השבת קברו את דוד המלך ב"עיר דוד" – בירושלים.

רצה דוד להיקבר בירושלים דוקא, כי מעלה גדרה בירושלים, ששם ישבו כסאות למשפט, כסאות לבית דוד, ובירושלים מלך והניג את ישראל. זכותו תנן علينا ועל כל ישראל, אמן.

⇒ ספר התהילים ⇒

לכל אדם, בכל מקום, בכל עת ובכל מצב

ספר התהילים של דוד המלך ע"ה, נעים זמירות ישראל, הוא ספר התהילות והתפילהות הנצחי של עם ישראל. בכל מצב שיהודי נמצא הרי הוא פותח את ספר התהילים, קורא ברגש את מזמוריו, ומוצא בהם את אהבה נפשו.

דוד המלך ע"ה אמר את מזמוריו התהילים בכל מצב, גם בעתות צרה, כשהיה נודד במדבריות מפני רודפי הربים, וגם בעתות שמחה כשזכה לימים של אורחה וישועה. גם בתולדות עם ישראל, היו ימים של חשכה וימים של אורחה, ימים של רדיות וימים של מנוחה. בספר התהילים מוצאת העם היהודי את הביטוי והרגש המתאים לכל מצב: דברי חיזוק ועידוד במצבים קשים, המחזיקים את האמונה בישועת ה'. וכן שירי שבח והודאה במצבים של שמחה. שם שדוד המלך לא התיאש בעיצומים של צרותיו, ובטענה בה' ובישועתו, כך לא מתייחס עם ישראל בחשכת גלוותיו, ומוצא ניחומים בספר התהילים של נעים זמירות ישראל. במזמוריו שיתף דוד המלך ע"ה את צרות ישראל בצרותיו, וכשביקש על עצמו בקש על כלל האומה, שהיא מכיר ביגנותיה ובשמחותיה.

גם בחוינו הפרטיים, ישנים מצבים של שמחה והתרומות הנפש, לעומת מצבים של שפל, יסורים וכאב. בכל המצבים הללו מוצאים אנו את הביטוי המתאים בספר התהילים. כפי שכותב המלבי"ס: בית האוצר היקר הזה - כל אדם יזהה בו תפילה וכל תחינה, כל הودאה וכל תהילה, על כל דבר ועל כל עניין, צוקה או תשועה, צרה או רוחה, אשר יהיה לייחיד או לרבים.

וכן אמרו רבותינו, ר' יודו בשם ר' יהודה אומר: "כל מה שאמר דוד בספרו, **בגンドו** **כל ישראל אמרו, וגנד כל העיתים אמרו.**"

כתיבת ספר התהילים

דוד המלך ע"ה חיבר את ספר התהילים, על ידי עשרה זקנים, והם: אדם הראשון, מלכי צדק [שם בן נת], אברהם, משה, הימן, יdotzon, אסף ושלושת בני קורת.

כל פרקי התהילים נכתבו ברוח הקודש, ומטרתם לומר ולהלל בם את ה' יתברך. ואמרו רבותינו, כי לווי דוד לא היו יוכלים להלל ולזומר לבוראנו כראוי.

שם הספר: נקרא "תהלים", כי קולו מלא תהילות לה' יתברך, שברא את העולם יש מאין. **תהלים** - ראשית תיבות תהילות הודיעות לבורא יש מאין.

מעלה אמרית תהילים

רבותינו הפליגו רבות בשבח מעלה אמרית מזמוריו התהילים:

בספר תהילה לדוד כותב: מי שחשקה נפשו **להידבק בהקב"ה**, ידבק ללימוד ספר תהילים, ויאמרו בנחת ובשירה ובזמרה ובכוונת הלב ובהכנה. מזמוריו מאה וחמשים כמנין "הכנה", וכמנין "כעס", כי הוא מתקן את עונו הצעט.

החיד"א כותב: לימוד תהילים עושה לאדם **תועלת גדולה**, שיזכה להידבק בקונו ובתורתו ובמצוותו, וmbיאו **ליידי הכנה ומרחיקו מלשון הרע**. ולימוד התהילים **מרקם הנגала**.

ועוד, מן הספר הזה **ילמד האדם הדעות האמיתיות**: מציאות ה' יתברך, ושידע כל הנעשה בעולם ומשגיח על הכלל והפרט, ומשלם שכיר טוב לטוביים וגמר לרשעים, והישאות הנפש, ומידות טובות. וכן ילמד ממנו דרכי התשובה. ועוד יש בספר **סגולות לשמירה ולהצלחה בים וביבשה, ולמציאות חן**.

טהילות אברהם אומר: כל אדם מישראל האומר תהילים, **כאילו יצא מפי דוד**, שכן דוד המלך ע"ה התפלל על כך שייהיו שפטותיו דובבות בקדשו כאשר יאמרו תהילים.

מעשה היה ביהודי פשוט, שהיה טוחן חיטאים והוא אמר תהילים כל ימיו. כשהנפטר ראהו צדיק אחד בחלומו שדוד המלך יוצא לקראותו בכינורו, והוא שמח שמחה גדולה.

ואומר רבינו חיים פלאגי: **וטוב מעט בכוונה ספר אחד, מהרבות שלא בכוונה כל חמישה ספרים**.

קריאת ספר תהילים בחג השבעות

בחג השבעות, יום פטירתו של דוד המלך, נהגים להרבות באמירת תהילים. ספר תהילים שכטב דוד המלך ע"ה, מהו זה עני השלמה וחיזוק לTORAH שניתנה ביום זה מאות ה' יתברך על ידי משה רבנו, כפי שאומרים חז"ל ומדרש שוחר טוב פרק א:

דוד חיבר חמישה ספרי תהילים כנגד חמישה חומשי תורה. שהיה משה משובח שבנביים, ודוד משובח במלוכות, וכל מה שעשה משה עשה דוד. שהלומד תורה בלי יראת שמים אינו כולם, בא דוד ולימד בספר תהילים יראת שמים. לכן נקראו משה ודוד "שני פרנסים טובים". ועוד, שחייב דוד תורה משה ביוםיו, שתיקון משמרות לקיום התורה, שזרו לאחרים שיקומו באשמורת הלילה ללימוד תורה ותהלים. ודוד נפטר בשבת ביום שנפטר משה, משום שעלה ידי משה ניתנו חמישה ספרים, וכן דוד, בספר תהילים חייך את תורה משה.

ניתן ממויות בזכות אמירת תהילים

באחד הכפרים סמוך לעיר לבוביץ' התגורר יהודי בעל בית. לעיתים קרובות עבר האדמו"ר מלובביץ' [בנו של ה"צמ"ץ] בנסיעותיו לידי מלונו, אך מעולם לא נכנס פנימה. והנה, באחת מנסיעותיו, ציווה הרביה על העגלון לעוצר את המרכבה בסמוך למלוון. ירד הרביה ונכנס פנימה,

ושני ילדים קטנים קידמו את פניו. "היכן הוריכם?" שאלם הרבי, והילדים ענו כי הוריהם פנו לעסקיהם ועוד מעט ישובו. המשיך הרבי ושאל: "והיכן הרבי אשר מלמד אתכם?" השיבו הילדים כי הרבי נסע לבתו, שהרי עכשו זהה תקופה בין הזמןנים. "ימה לומדים אתם?" התענין האדום. "אני לומד חומש", הכריז הגדול, "ויאני כבר יודע לקרוא תהילים", החרה החזיק אחריו אחיו הצער. "ילדים חביבים, הביאו ספר תהילים, ואבחן אתכם", חיציע האדום. ספר התהילים הובא, הרבי פתחו ובקיש מהילדים לקרוא. החלו הילדים קוראים יהדיו בקהל, גם הרבי חצוף אליהם, וכך אמרו שלושתם יחד כמה פרקי תהילים. באומה עת שבה אמם של הילדים בביתה. בהתקרבה לבית, ראתה את מרכבתו של הרבי חונה לפתחו. בפליה ובהשתוממות נῆתה למטבח, ושם הגיעה לאזניה קולותיהם של הרבי והילדים הקוראים פרקי תהילים. קולו של הרבי נשמע כה נוגה ועצוב, עד כי למשמעו פרצה האשה בבכי מר. חלפו דקות מספר, והרב סיים את אמרית התהילים. הוא קם ממקומו ופנה לעבר היציאה, עמד בפתח לרגע, ואחר שב על עקבותיו. "ילדים יקרים", פנה אל שני האחים, "נאמר עוד כמה פרקי תהילים!" ושוב הגיעו לאזני האם שבמטבח קולותיהם של הרבי ושל ילדיה הקוראים פרקי תהילים. לאחר כמה פרקים נפרד הרבי לשלום מהילדים, ועזב את הבית. מאורע זה היה לפלא בעיניה של עקרת הבית, והסביר לה התרגשות מרובה. בקוצר רוח חיכתה לבוא בעלה לספר לו על כך. ואולם בעלה התעכב ובושט מלΗגיא. ידעה עקרת הבית כי הלק הוא לכפר הסמו לגבות חובות מהאקרים. כרגע, היה שב הביתה אחר ה策רים, והנה שעוט אחר ה策רים חלפו, הלילה הגיע, והבעל איננו חרדו האשה והילדים ולא ידעו לשיטת עצה לנפשם. שעת חצות הגיעה, ולפתע נשמעו נקישות על חלון הבית. אצז האשה והילדים החוצה, והנה אביהם נופל ארצתה מתעלף. כשנעוור האב מעלפונו, סיפר לבני ביתו את שאሩ לו באותו היום: כזכור, נסע הוא לכפר לגבות את חובותיו. בבואו לבית אחד האקרים מבצעי חובותיו, הזמיןו הלה לבוא עמו לגורן על מנת לקחת את התבואה שהכין לו בתשלום. ביוםים ההם היו האקרים משלימים במצרכים ולא דוקא בסכף. מבליל לחשוד במאומה, הלק היהודי בעקבות האכר. משנכנסו לגורן, הגיף האכר את הדלת על שניהם, והודיע לי היהודי כי אומר הוא לרצחו תחילת סבר היהודי, כי ודאי האכר חומר לו לצוין, שהרי מכיר הוא אותו מזה זמן רב, ומדובר יחפות לרצחו, אך עד מהרה התבර לו כי כוונת האכר רצינית. נפל היהודי לרגליו והתחנן על חייו, אך האכר סרב לשמעו לתחנוןיו. הוא פנה לחפש בפינות הגורן את הגزاן בו יירוג את היהודי. משלא נמצא הגزاן, נזכר האכר כי הותירו בבית. פנה לכלת אל הבית, אך פנוי כו נטל את מוסרות העגלת שנמצאו בגורן, וככל בהן את ידיו ורגליו של היהודי, אז פנה החוצה מבלי לנעול את דלת הגורן.

בнтיאים, נῆתה אשת האכר אל הגורן וראתה את היהודי הקשור במוסרות. "מי קשור אתה?" התפללה. סיפר לה היהודי את אשר ארע, והתחנן כי תשחררו. האשה שמעה את הדברים ונותרה אובדת עצות. ידוע ידעה שהיהודי חף מפשע ועלול להיהרג על לא עול בכפו, אך אם יודע לבלה גס הרוח והאזכור שהוא היא אשר שחררה את היהודי, סופה למות. את הרהוריו לבה הביעה באזני היהודי. "יש לי עצה", אמר במהירות היהודי האומלל. "אחרי שתשחררי אותך ואצא מני הגורן, תלכי לקראותו מכיוון השדה, כאילו ברגע זה סיימת את מלאתך יוצא מני הבית ובידי הגزاן, וכך לא יחשוד בעליך כלל". לא יכולת האשה לעמוד בפני תהודה, ופונה את אל הגزاן, וכך לא יחשוד בעליך כלל". לא יכולת האשה לעמוד בפני תהוננו של היהודי, גם עצתו נראה לה טובה, ומיד פנתה להתריר את המוסרות והיהודי

חמק מון הגורן. בטרם צאתו, נתנה לו האשה עצה: "אל תמלט עכשו אל הדרך הראשית! אין ספק כי כאשר יגלה בעלי שמנלטת, יירוץ לחפש אותן וdockן שם. רוץ היחטא בין עשי השודה הגבוקה, ורק ברזרת הליל תשוב לביתה". שמע היהודי לעצת האכרה ונחבא בין העשבים. לא חלפו דקות ספורות, ולעיניו נגלה האכר זעם וכועס להחריד, כשהוא רץ לחפש את היהודי הבורה. כמוון פנה האכר אל אם הורץ, אך את היהודי לא מצא שם. כשקלות של זעם וחמה בוקעים מגנוונו, פנה לחפש את הנמלט גם בשטח משקו, וכדי רגע עמד בסמוך ליהודי הנחבא בין העשבים, אך בדרך נס לא גילה אותו. מלא חמה וזעם שב האכר לבתו, ואילו היהודי המתין עד רדת החשיכה, אז חמק בחשאי משקו של האכר האכזר, ובשעתليل מאוחרת הגיעו תשוש ויגע אל ביתו.

כשהזינה האשה בזעוזע רב לקורוטיו של בעלה, הבינה את פשר הביקור הבלתי שגרתי של הרבי בדירותם. היא סיירה זאת לבעה, ונוכחו שניהם, כי בפעם הראשונה שקראו לידיים תהלים עם הרבי, ניצל אבי המשכנה מבוגרו, ובפעם השנייה, ניצל הוא מהסכנה שריפה עליו עת נחבא בין עשי השדה!

(דרשות התהילים ו 49)

הצלת החיליל בזכות התהילים

אדם אחד סיפר לרבי ברוך ידלר ז"ל, שכאש היה צער לימים סטה מדרך האבות ונעשה חילוני. פעם אחת חלה בצורה אנושה, ובשובו על מיטת חוליו בא אצל אביו והתחננו ובכה לפניו שיזור בתשובה לפני שהוא יצא מהעולם. השיב הבן לאביו, כי אם יחוור לאיינו יהיה בריא, יתווכח אותו, ואם ישכנע אותו, יחוור להיות שומר תורה ומצוות. וכך היה, הוא הבריא, התווכח עם אביו, ובאמת חזר בתשובה. עברו זמן פרצה מלחמת העולם הראשונה, וגיטסו אותו לצבא, עד שעלה לדרגת קצין. והנה הגיע זמן שצרים היו לצאת לקרב פנים אל פנים בחרבות, והם רק המתוינו לנגרל המצביא שיבוא לפני החילונים בטرس צאתם לקרב הגורי, שמננו נשאים בחיים רק עשרה אחוז מלחומם. תוך כדי המתנה לבואו של הנגרל הגיעו זמן מנהה, החליט הקצין בנפשו: "הלווא יוצאים עתה לסכנה גדולה, צריך אפוא להקדים ולהתפלל מנהה". הלך ופרש לו לאולם צדי והתחיל להתפלל בקולי קולות. באמצע התפילה הגיע הנגרל וראה אותו אך שהוא עומד ומתפלל, כעס עליו מאד וציווה לעוזרו ולערוד לו משפט צבאי, בתור קצין שעזב את חילו. כאשר התחיל המשפט, חשב האיש בלבו, מה יוכל להגיד כדי להצדיק את עצמו, ומה יתנצל ומי בכלל ישמע לו במובטו?! החליט שיאמר תהילים: הלא בין כך יהרגו אותו על העבירה שעשה, ומה משנה אי זה דברים יאמרו? אמר ועשה. על השאלה מה שמו, השיב "למנצח מזמור לדוד ענד ה' ביום צרה". לשאלת הcken נולד, ענה "ישגבך שם אלה יעקב". לכשנסאל על גירושו לקורות העני שבגינו הועמד למשפט, אמר "ישלח עזרך מקודש ומציון יסעדך..." וכן עשה לאורך כל החוקירה. הוא לא ענה לשום שאלה, אלא רק אמר פסוק תהילים.

כך ניסו אותו במשך רביע שעה, עד שהחליטו כי דעתנו לטרפה עליו, ושלחו אותו לבית חולים לחולי נפש, שם שהה מספר שבועות, עד שהגיע רופא אחד, ולאחר שבדק אותו קבע כי הוא בריא לחלוון ושלחו חופשי לביתו.

↳ מאמריים לחג השבעות ↳

הצעת קבלת התורה לאומות העולם

"ה' מסיני בא, וזרח מישעир למו, הופיע מהר פָאָרְוּ..." (דברים לג ב)

אמרו חז"ל (מדרש איכה פרשה ג): בשעת מתן תורה, הילך הקב"ה בתחילת להר שער אצל בני עשו, אמר להם מקבלים אתם את התורה? אמרו לו מה כתוב בה? אמר להם, לא תרצה. אמרו לו הלוא היא הברכה אשר ברך יצחק את אבינו עשו "ועל חרבך תחיה", אין אנו יכולים להיות بلا הרציה. הילך לו למדבר פארון אצל בני יشعאל, אמר להם מקבלים אתם את התורה? אמרו לו מה כתוב בה? אמר להם, לא תגנוב. אמרו לו הלוא היא יורשה מאבינו "ידי בכל ויד כל בו", אין אנו יכולים להיות בלי לגנוב. הילך אצל עמוניים ומואבים, אמר להם מקבלים אתם את התורה? אמרו לו, מה כתוב בה? אמר להם לא תנאף, אמרו לו עיקר כל אומנתנו מממורות, שנאמר: "וთהרי שתי בנות לוט מאביהו", אין אנו יכולים להיות بلا היא. בא לו אצל ישראל, אמר להם מקבלים אתם תורה, אמרו לו חן חן, כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע. ע"כ.

ויש להתבונן, כשהאומות בעולם שאלו מה כתוב בה, למה בחר הקב"ה דזקא את המצוות שלא ימצאו חן בעיניהם, לא תרצה, לא תנאף, לא תגנוב, למה לא הניד להם מצות עונג שבת, לאכול חמינו, להתענג על ה', מצות אכילת קרבנו פסח צלי אש, וכיווץ באלו המצוות אלא משל לנגב רע מעיללים, שודד את הבריות. אך למehrבה הפלא היה לו בן, נעים הליכות ובעל מדות טובות. כשה הגיעו זמנו להינשא, הזיהרו מוריו שלא ילמד ממושעי אביי, שלא יהיה גנב, שודד, ומלסתם את הבריות. אולם חתן משפחחה טובה ומיוימת, אין מזהים אותו אל תהיה גנב, רוצח, אלא אודרבנה משבחים את אבותוי, אבותיך צדיקים ויראי שמים, תהיה גם אתה כן. והນמשל: אומות העולם באו מעשו וישמעאל, לבן היה צרייך לומר להם אם אתם רוצחים את התורה, תזהרו אל תנגבו, אל מרצחו, כמו עשו וישמעאל אבותיכם, כיוון שיש להם רקי עשיר ברכחות וגניבות ושרар מעשים רעים, לא כן עם ישראל בני אברהם יצחק ויעקב, אין צורך להזהירם שלא יהיו רוצחים ונגבים,DOI לחזקם ולעוזדם שלמדו מכועשי אבותיהם הטובים. כמו שאמר אליהו הנביא (אליהו רבה פרשה כט): כל אדם יאמר, متى יגיעו מעשי למשה אבותי אברהם יצחק ויעקב, שלא קנו העולם הזה והעולם הבא, אלא בשבייל מעשייהם הטובים ותלמוד תורה.

מהיכן באו שני כתרים לישראל?

אמרו בזוהר הקדוש (פרשת בלק קצב ע"ב): בשעה שרצה הקב"ה לחתת תורה לישראל, הילך והציעה לבני עשו ולא קבלוה, לבני יشعאל ולא קבלוה, שנאמר (דברים לג ב): "ה' מסיני בא, וזרח מישעир למו, הופיע מהר פָאָרְוּ". ויש לשאול, כשהילך הקב"ה לשער

ופארון, לאיזהنبيיא שלחם התגללה, ועם מי הוא דיבר? ואם תאמר שהתגללה לכל האומה כולה, הרי לא מצאנו זאת מעולם שהתגללה הקב"ה ודיבר עם איזו אומה, חוץ מעם ישראל במתן תורה? ועוד מדובר לשון הפסוק, "זורה משער למו, הופיע מהר פארון", היה צריך לכתוב וזרה לשער, הופיע להר פארון, שהרי הקב"ה הלא לשער ופארון לשאים, אם ירצו את התורה?

אלא כשהבא הקב"ה לנתת התורה לישראל, ראה שיש לס"מ שרו של עשו איזו אחיו שהיא בתורה, ובאיזהו זו גורם פגש רע של ריבוי דם הרוג ורציחת. אמר הקב"ה צריך אני לברר וללבון את התורה מכל פגש. מה עשה? קרא לס"מ, אמר לו: התרצה את תורה? אמר, מה כתוב בה? אמר לו, "לא תrzח". אמר חס ושלום, תורה זו שלך היא ושלך תהיה, לא רוזחה תורה זו. שב והתחנו אליו הקב"ה. אמר ס"מ, ריבונו העולם, אם אתה נותן לי אותה, כל שלטוני עובר, שהרי שלטוני על הרוג הוא, כמו שנאמר: "ועלחרבך תחיה", ולא יהיו עוד מלוחמות בעולם, ואני מatabase מן העולם. קח תורהך ולא יהיה לך חלק ונחלה בה. ואם נוח לפניך, הרי לך אחיך יעקבתו את התורה לבניו, שלhem היא רואיה. אמר לו הקב"ה, אבל אתה הבכור, לך היא רואיה. אמר לו, הרי בכורתי לע יעקב, וכבר מכרתיה לו והודיתיה לו עליה. אמר ס"מ יעקבתו הואיל ולא רצית شيיה לך בה חלק, תשתקל ממנה למורי. אמר ס"מ טוב ויפה. אמר לו הקב"ה, הואיל ואני רצית רצית את התורה, תנו לי עצה היאך אשכנע את בני יעקב שיקבולה. אמר לו ריבון העולם, קח אוור מאורות השמים ונס אני אתו מהאור המועט שנשאר לי מאבי יצחק, ותנו עליהם האורות כדי שיקבולה. מיד פשט ס"מ את ההוד - האור הרוחני שעליו שיתנו הקב"ה לישראל.

כיוון שתיקון הקב"ה וביעיר את הפגש של ריבוי הדם הרע שגרם ס"מ בתורה, בא לתקן את הפגש בתורה מאחיזתו של רה"ב שרו של ישמעאל. אמר לו התרצה את תורה? אמר לו מה כתוב בה? אמר לו "לא תנאך", אמר אוי אם יורשה רעה זו יניחיל לי הקב"ה, שככל שלטוני בדברים אלו, שנאמר "זהו ייה פרא אדם", לשון פרו ורבו. התחנוו ואמר, רבונו של עולם, שני בנים יש לאברהם, ישמעאל ויצחק, הרי לךبني יצחק תנו להם, שלhem היא רואיה. אמר לו הקב"ה, אני יכול שאתה הבכור לך היא רואיה. אמר השר: בכורתי תהיה שלו, והאוור שירשתי בעבר זה מאבי אברהם, תנו להם לבניו של יצחק.

[על כן שני הפסוק - בעשו כתוב "זורה", ובישמעאל כתוב "הופיע", כי מעשו - ס"מ, נטל הקב"ה חלק גדול מהדם הרע, כדי להשתמש בו על פי הנחיה התורה, באربع מיתות בית דין, להרוג בדי ולחרוג כראוי, لكن כתוב לשון "זורה". אבל מישמעאל - רה"ב, נטל הקב"ה חלק קטן, רק בש سبيل פריה ורבייה, لكن כתוב בלשון "הופיע", שהיא לשון פחותה מזורה.]

כיוון שנטול הקב"ה מיתנות אלו מאותם שליטים גדולים, עשו ויישמעאל, בא וקרא לכל המלכים המומונים על שאר העמים, וגם הם השיבו לו שאינם מעוניינים בקבלת התורה, ומכולם נטל ה' מיתנות בש سبيل ישראל.

ומעתה מובן מה ששאלנו בתחילת, למה לא כתב הפסוק, וזרח לשער למו, הופיע להר פארן, הרי הקב"ה הילך לשער ולפארן? התשובה, כי הפסוק לא מדבר על הקב"ה, אלא מדבר על ההוד - האור הרוחני שזרח והופיע משער ומפארן על עם ישראל, لكن אמר זרח משער, הופיע מהר פארן.

"ה' בצאתך משעריך, בצעמך משדה אדום, ארץ רעשה, גם שמיים נטפו, גם עברים נטפו מים. הרים נזלו מפני ה' זה סיני, מפני ה' אלהי ישראל" (שופטים ה.ד.).

אמר רבי יוסי בשעה שיצא הקב"ה משער לאחר שסربו לקבל את התורה, רעשה הארץ, כי תנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית, אם יקבלו ישראל את התורה מוטב, ואם לאו, יחוור העולם לתהו וবבו. וכיון שראתה הארץ שעריך ושאר העמים לא קבלוה, חשבה שגם ישראל לא יקבלוה, לנו רעשה, וגם השמיים נטפו וההרים נזלו מפחד. אך כשהאמרו ישראל "נעשה ונשמע", מיד שקטו, שנאמר ותהלים עז: "ארץ יראה ושקטה", בתחילת יראה ולבסוף שקטה.

משל לדבר דומה, לרופא שהיה לו כלי מלא ממנו אפרסמו של סם חיים, ושמרו בשלב בנו. לימים כשהוזקן, רצה לתת לבנו את אותו סם חיים, אמר, אם ירע בעדים רעים יש לי ביתי, אם ידעו שאני נתן לבני אווצר זה, ירע בעיניהם וירצו להרגו. מה עשה, לקח סם המוות ונתן על פתח הכליה, קרא לעבדיו ואמר להם התרצו הכליה הזאת! אמרו נראה מה יש בו, טרם הריחו הכליה למות, אמרו בלבם אם סם זה יתנו לבנו, בודאי ימות ואנחנו נירש את אדוננו. אמרו לו, אדוננו, סם זה לא ראוי אלא לבנד, ואת השכר שמנגע לנו עברו עבותינו, השאירו אצלך ותנתנו לבנד כושוד שיסככים לקבולו.

והນמשל, כך הקב"ה ידע אם יתנו את התורה לישראל טרם שיודיע לאומות העולם, יהיו רופאים את ישראל עליה והורגים אותם, ולכן עשה בדרך זו, הניח סם המוות למעלה, ואמר להם דברים שלא ימצאו חן בעיניהם: לא תרצו, לא תנאף, והם נתנו לו מתנות ואוצרות כדי שיקבלו. וכולם קבלו משה ליתנים לישראל, שנאמר: ותהלים סח יט: "עלילת לפניו שבט שבי לקחת מנטנות באדים". ומשום זה ירשו ישראל את התורה בלי ערעור, ובללי קטרוג כלל. בא וראה אלו מתנות ואוצרות קבלו ישראל, ומשום זה לא היה שולט עליהם המוות ולא יצר הרע. אך כיון שהחטא בעגל, נלקחו מהם. וכל זמן שישrael שבים לאביהם שבשים, אותן אוצרות חוזרים אליהם.

זהו אמרו חז"ל ושבת מה ע"א: בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, באו ששים ריבוא [600,000] מלacci השרת וקשרו לכל אחד ואחד מישראל שני כתירים, אחד כנגד גנדי נעשה ואחד כנגד נשמע. ומماין נעשו כתירים אלו? מאותם האורות שננתנו ס"מ שרוא של עשו וריה"ב שרוא של ישמייאל, לשחרד את ישראל שקיבלו את התורה. כתר אחד כנגד גנדי נעשה, מלשונו עשו. וכתר אחד כנגד נשמע, מלשונו ישמייאל. ולפי זה מובן, למה

ישראל אמרו דוקא בלשון זו "נעשה ונשמע", ולא בלשון אחרת, נצית ונאזין? כי רצוי להזכיר להקב"ה על החור שמנגעו להם מעשו ויישמעאל, עקב אי הסכמתם לקבל את התורה]. עד כאן מהזהר הקדוש.

מעלת אמירת "נעשה ונשמע"

אמר רבי אלעזר: בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצתה בת קול ואמרה: מי גילה לבני זו זה שמלאכי השרת משתמשים בו? שנאמר ויהי קב"ה מלאכיו גבורי כמ"ש עשי דברו, לשם בקול דברו, בתחילת עשי, ואחר כך לשמעו. שבת פה ע"א)

לעתיד לבוא באים אומות העולם לפני הקב"ה ואומרים, רבונו של עולם רוצחים אנו שכר, כשם שאתה נותן לישראל. אומר להם הקב"ה, אתם לא קיימות. אומרים לו, רבונו של עולם, ישראל שקיבלו את התורה היכן קיימות?! אומר להם וישעה מא כדו: "הו אפס מיאון, ופעלכם מיאפע", כל פעולות טובות וначמות שאני עושה עם ישראל, איןון אלא בשביל פעיה אחת שפעו לפני בהר סיני ואמרו: "כל אשר דבר ה', נעשה ונשמע".

ויש להבהיר, מהי התשובה שעונה הקב"ה לאומות העולם, הלווא טענותם שעם ישראל לא קיימות, ואם כן מה שאמרו נעשה ונשמע, לא שווה כלום כי סוף סוף לא קיימו בפועל? ומשלו משל לשדכו שהצעיר חתן טוב וירא שמים לבתו של עשיר גדול. כשהחסכימו השניים להנשא, באו הורי החתן והכלה למסים את תנאי השידוכים, כמה זה נותן וכמה זה נותן, אמר אבי הכהה אmins אני עשיר ונוטן סכום גדול, אך אני מוכן شيובא החתן בידים ריקות, ולכן אני דורש שהחתן יביא לפחות \$20,000. החתן לא ידע את נפשו, מאין יביא סכום זה. כשהראה השדכו שאבי הכהה תיקף עלול לבטל השידוך, kms ואמר: הנני מוכן לקבל על עצמי תשלום סכום זה במקום החתן, בעוד שלוש שנים. נרגע אבי הכהה וגמרו את השידוך, ונעשה החתונה ברוב פאר וחדר. מתקרטת הטוב של החתן לשדכו, היה שולח לו מידי פעם מתנות חשובות, ומכבדו בכל הזדמנויות שהיא. עברו שלוש שנים ובא אבי הכהה לשדכו, וביקש כי י מלא את הבטחתו. אמר לו השדכו: אדון, מאין אביא לך סכום זה, הלווא לבני נתתי בכספי \$10,000, ולמה לבתך אתנו 20,000?!! הילך אבי הכהה ומספר לחתן. וכי שמעו החתן שהשדכו אינו רוצה לשלם, ויקצוף מאד ויבוא אליו ויאמר לו, וכי לחינס כבדתיך במשך שלוש שנים, ובזבזתי عليك מני מתנות?! אמר לו השדכו, טיפש שכמותך, הלווא אם אז לא הייתי אומר שאתה את הסכום במקומך, היה אבי הכהה מבטל כליל את השידוך. ורק בזכות שאמרתי שאתה, אתה נשוי היום עם ילדיים. אם כן עצם זה שאמרתי, כבר מצדיק את כל מה שטרחת עבורי. ואל תפחד, וכי חמיך יגרש בינוים?! לכל היותר יכעס ואחר כך ירגע, לנו אין לך להתלונן עלי, כי אם להודות לי.

והنمישל: אומר הקב"ה לאומות העולם, טפשים שכמותכם, מה לכם אם ישראל

קיימו את התורה או לא, הלווא עצם זה שאמרו "עשה ונשמע", כבר מנייע להם שכר, שהרי אם הם לא היו מקבלים את התורה, היה העולם נחפץ לתוהו ובוהו, ולא היוITEM קיימים. נמצא שבזכותם עם ישראל, העולם קיים ואתם קיימים, لكن די בסיבה זו שאנו להם שכר.

אבל עדין יש להבין, למה לא יאמר הקב"ה לאומות העולם, שעם ישראל באמת קיומו את התורה והמצוות, הלווא משך אלפי שנים עם ישראל קיים ומסר עצמו על קדושת שמו יתרחק, ועד היום ברוך ה' רבבות ربבות עם ישראל מקיימים מצוות ועוסקים בתורה, וכי כל זה קלום!! אלא משל אדם נכבד ומפורסם, בעל שם עולמי, שהיה מומחה בהרבה מקצועות, פרופסור גדול, טכנאי מטושים, צייר מיוחד במינו, נגן להלן ולשบท ועובד. והנה כשהגיעו לגיל שבעים, אמר לאשתו חשקה נפשי לעזוב את העיר הגדולה ולהתגורר בכפר קטן. והודיע האיש לכפר שהוא רוצה לבוא להתגורר עמהם, שמצוותם מואוד על הכבוד הגדל, בנו לו בית גדול, מרווח, חצר לנכדיו שיבואו לבקרו, גינה נחמדה וכל אשר ביקש. לשאלת אנשי הכפר באיזו עבודה אתה מתמחה, אולי תרצה לעבוד בה, אמר להם אני רופא ילדים מומחה, ומוכן לעבוד שעתיים ביום. אמרה לו אשתו, למה לא תאמיר להם שאתה טכנאי מטושים, נגן מיוחד, צייר עולמי, הלווא כל ציור שלך שווה \$1,000. אמר לה, אשתי היקרה, וכי מה איכפת להם מטוטסים, ניגונים וצירורים, אותן מענין רופא ילדים בכפר, זה הם צריכים, שלא יטרחו לлечת כל פעם עד העיר לקופת החולים. לכן דברת עמהם כפי מה שזכה אליהם.

והນמשל, אומות העולם שואלים את הקב"ה, תורה שניתנת לישראל היכן קיומה. והלווא הם אפילו שבע מצוות שנצטו לא קיימו, אם כן מה להם להתלוון על ישראל היכן קיומה, אלא כל מטרתם הייתה רק לנגה את ישראל, ולא בשבייל האמת, שכן עוניה להם הקב"ה לפי הראש שלהם, שעצם זה שאמרו ישראל "עשה ונשמע", די בזה כדי לתת להם שכר גדול, אפילו אם בדבריכם שלא קיומה.

וזהו שאמור רבינו שמיעון, משל לשני גברים אחד נתמנה לשומר על אוצר של תבן, אחד על אוצר כסף וזהב, נחשד זה שהוא ממונה על אוצר של תבן, והוא מתרעם למה לא מינויו על אוצר של כסף וזהב, אמרו לו רשות, אם על תבן נחשדת, הייך ימנו אותה על כסף וזהב!! כך אומות העולם אם בשבע מצוות לא עמדו, בתרי"ג מצוות היאך יעדמו? (פסקתא זוטרתא שמות פרק כ אות ב)

ומעשה במיון [כיפה] רשות שראה את רבא מעיין בסוגיה קשה, ואצבעות ידיו תחת רגליו, וממעכו ברגליו, ומתווך שהוא טרוד בלימודו, לא שם לב שאצבעותיו נוטפות דם. אמר לו: עם פיזז אתם, שקדום שמעעתם אם תוכלו לקיים את התורה, כבר קבלתם לקיימה. היה לכם בתחילת לשם, אם תוכלו לעמוד בה - תקבלו, ואם לאו - לא תקבלו. אמר לו רבא, אנחנו שהתחלכנו עם ה' בתמיונות, וסמכנו עליו שלא יצווינו דבר שלא יוכל לעמוד בו, עליינו נאמר ממשיליא ג': "קפתית ישרים תנחים", אבל

אתם שמלאים בשקרים ועלילות, עליויכם נאמר (שם): "וַיָּסֹלְךָ בָּזְקִדִּים יְשִׁידִים". שבת מה ע"א)

ויש להבהיר, הרי בנהוג שביעולם כশמיגושים לאדם מסמך [חוזה קיבל משכנתא וכיווץ] לחותם עלייו, ראשית הוא קורא את המסמך היטב, מבלי לדלג אף על השורות הקטנות, כדי לדעת על מה הוא חותם, שלא ירמו אותו. אם כן מطبع הדברים שאומות העולם ישאלו את הקב"ה מה כתוב בה, כי הם רוצחים לדעת על מה הם מתחייבים, וכל שכן כשמדבר בדבר המכחיב לכל החיים להם ולבאיהם אחרים עד עולם? אלא משל לעשיר גдол מיליאון שהיו לו בתיה حرשות לרוב ועסקים בכל המדינות, כשהגיעו לימי זקנה ושינה, רצה לתת במתנה את כל נכסיו לבנו יחידיו, שלא קיבל אחר כך בתורו ירושה ואז יקחו ממנו מס הכנסתה 5%. לך עורך דין שיעביר את כל הנכסים על שם בנו. והנה כשמגייש האב לבנו מסמכים רבים לחותם עליהם, אין הבן מדקק לראות כל פרט ופרט על מה הוא חותם, כי אין לו ספק שאביו רוצה רק את טובתו להעשרה ולא דבר אחר. ואם ידקק לחזור כל פרט על מה הוא חותם, לחופפה יחשב הדבר.

הນמשל, אומר רבא לאותו מין רשות, אנחנו עם ישראל יודעים שהקב"ה אבינו מלכנו, רוצה את טובתנו, הוא הייטב לנו, הוא מיטיב לנו, והוא ייטיב לנו, ולכן סמכנו עליו שלא יצונו בדבר שלא יוכל לעמוד בו, אם כן התמיימות שבטחנו בו, היא שהנחתה אותנו ועמה הגנו עד הליום, עליינו נאמרו: "תְּפִמְתִּי יְשִׁירִים תְּנַחֵסֶם", אבל אתם הגויים ערלי לב, הרגילים בשקרים, עלילות ותיככים, אין לכם אמון שימושו רוצה את טובתכם בלי שום אינטרס ונגיעה אישית, אפילו בהקב"ה אינם נותנים אמון, לא מסוגלים להאמון שככלו טוב, ורוצה רק להיטיב לברואיו, לנו יש לכם שאלות מה כתוב בה, עליויכם נאמרו: "וַיָּסֹלְךָ בָּזְקִדִּים יְשִׁידִים", שהעקרניות שבקם, אתם הבוגדים, שדרה וגולה את הטוב מכם.

היכן ראיינוشهر סיני עניין?

אמרו חז"ל מגילה כת ע"א: בשעת מתן תורה באו הרים הגבוהים, הר תבור, הר כרמל, וכל הר ביקש: רבונו של עולם, עלי נתנו התורה, עלי נתנו התורה. יצאה בת קול ואמרה ותהלים סח י"ז: "לְפָמָה תְּרִצְדוּן הָרִים גְּבֻנִים, הָרָחָר חֲמֵד אֱלֹהִים לְשִׁבְתוֹ", למה תרצו דין עם הר סיני? כולכם בעלי מומים אצל הר סיני, הר סיני עניין ואתם גאותניכם.

ויש להבהיר, היכן ראיינוشهر סיני עניין ושאר הרים גאותניכם, הלווא ברור הדבר שההרים הגבוהים יוציאו את עצם שעלייהם נתנו התורה, מאחר ויש להם מה להציג, הם גבוהים מאד וזה היא כבודה של תורה שתנתנו על הר גבוה ככל היהotor. לא כן הר סיני ששתקה, כי יודע הוא שאינו מותאים כי הוא הנמוך ביותר, היאך נתנו תורה עליון. ונרחיב את השאלה במשל. אם מרן הראשו לציוו שליט"א אמר לנסוע בשבוע הבא לצרפת לתת שיעורים ולזכות את הרבים, ויבאו עשרי צרפת

ויחלו לדון בינם מי יזכה להסיע את הרוב ברכבו משודה התעופה למקום לינטו ושהותו, מובן הדבר, שמנני הערכותם הגדולה לתורה, כל עשיר יציע את רכבו היותר חשוב וייתר משוכל. מי שיש לו ולו יוציא את רכבו, והשני יציע את הלימוזינה שלו, והאחר יציע את הויאמונה, וכן הלאה, כי זהו מכובדה של התורה שהרב ישע ברכב הייתר חשוב וייתר משוכל. אבל אם אחד האנשים שיש לו סוציאתא או חיפושית יציע את רכבו, הלווא לעג וכקס יחש. ואם הוא ישוטוק ולא יציע את רכבו, האם נוכח מכאן שהוא עניין! בודאי שלא, אלא פשוט יש לו שכל ולא יותר. אם כן גם כאן הר סייני ששתק, אין זה מעיד על ענוותנותו, אלא מובן שלא מתאים יציע את עצמו לכבודה של תורה.

אבל הענין הוא כך, נחזור **למשל הנ"ל**, אם בעל הסוציאתא או החיפושית, ביקר כאן בארץ ישראל שבועיים קודם שאמור הרבה להגיע אליהם. ויבוא אצל הרב, והרב יאמר לו, יען כי שמעתי עלייך שאתה אדם נכבד וחשוב, וראו שמים ומזהה הרבבים, ונומל חסדים טוביים, כאות הוקרה לי אליך, בשבוע הבא שאגיע אליכם לצרפת, אסע לך ורַק ברכב שלך. כמובן שישמה האיש מאד על הזכות הגדולה שנפלה בחלקו. והנה בחזרתו לצרפת, כשישמע את העשירים מותדיינים ביניהם, מי אשר יכח את הרוב ברכבו, akan כבר מובן הדבר אם יתרעב בזיכוח ויאמר, יידי היקרים, אין לכם מה לדון בנושא, כבר הבטיח לי הרבה שהוא נושא ברכבי. אך אם בכל זאת, הוא לא יתרעב בזיכוח אלא ישוטוק עד אשר יפול דבר, זהה יקרא עניין, כי יש לו טענה בפיו ובכל זאת הוא שותק. והנמשל, הלווא זמן רב לפני כן, אמר לו הקב"ה למשה ושמות ג' יב: "בְּהַזִּيְאָד אֶת הָעֵם מִפְּנֵרִים פָּעֲבֹדוּ אֶת הָאֱלֹהִים עַל הַמִּזְבֵּחַ", נמצא שהר סייני הובטח מאות הקב"ה שעליו תנantu התורה, ובכל זאת כשההרים החלו בזיכוח, עלי תנantu התורה, יכול הר סייני להשתיקם ולומר להם, מה לכם להתדיין, כבר אני מובטח בזה, "הַהְרָחֵם אֱלֹהִים לְשַׁבְּתוֹ", אך הוא העדיף לשוטק, מכאו ראייה שהיא עניין, ולכך זכה שעליון דוקא תנantu התורה. עיין שי"ת מעין אומר חלק א' עמוד ד)

הויכוח בין משה רבנו למלאכים

בגמרה מסכת שבת וח' ע"ב: אמר רבי יהושע בן לוי בשעה שעלה משה לмерום, אמרו מלאכי השרת לפניו הקב"ה, רבונו של עולם, מה לילוד אשה בינוינו אמר להם, קיבל את התורה בא. אמרו לפניו, חמדת גנוזה לך מתקע"ד [974] זורות קודם שנבראה העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודס?! מה אונוש כי תזכירנו, ובן אדם כי תפקדנו?!?!... אשר תננה הוזך על השמיים" [כלומר תנן את התורה למלאכים שם בשםים]: אמר לו הקב"ה למשה, החור להם תשובה. אמר לפניו, רבונו של עולם, מתיריא אני שמא ישפוני בהבל שבפיים. אמר לו, אוחז בכיסא כבודיו והחזר להם תשובה. אמר לפניו, רבונו של עולם, תורה שאתה נותן לי מה כתוב בה? "אנכי ה' אלהיך אשר הצאתיך מארץ מצרים", אמר להם למלאכים, וכי למצרים ירדתם? לפרעה השתעבדתם? תורה למה תהא לכם?! ועוד, מה כתוב בה? "לא יהיה לך אלהים אחרים", וכי בין עמיים אתם שרוויים שעובדים עבורה זרה? ועוד מה כתוב

בה? "זכור את יום השבת לקדשו", וכי מלאכה אתם עושים, שעריכים לשבות? עוד מה כתוב בה? "לא תשא", וכי משא ומתן יש ביניכם? עוד מה כתוב בה? "כבד את אביך ואת אמך", וכי אב ואם יש לכט? עוד מה כתוב בה? "לא תרצח", "לא תנאף", "לא תגנוב", וכי קנאה יש ביניכם? יציר הרע יש ביניכם? מיד הוו לו להקב"ה, שנאמר: "ה' אדונינו, מה אדר שמק בכל הארץ", ואילו "תנה הוודך על השמים" - לא אמרו.

והנה במדרש (שםות רבה פרשה כה א) כתוב: באotta שעיה שבא משה לקבל את התורה, בקשׁו מלאכי השרת לפגוע במשה. מיד עשה הקב"ה את קלסתר פניו דומה לאברהם, אמרו להם למלאכין: אין אתם מתביישים ממנה, לא זהו שירודתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו! [כਮבוואר בתורה פרשת וירא, שבאו שלשה מלאכים לאברהם אבינו והאכלים חמאה ובקра, שלוש לשונות בחרדל] או אז הסכימו לחתת את התורה למשה. אמר לו הקב"ה למשה, לא ניתנה לך תורה אלא בזכותו של אברהם אבינו.

ויש להבין מה באמת היה, כי מהגמרא לעיל מבואר שימושה רבנו השיב תשיבות למלאכין, ואולם במדרש מבואר שהקב"ה הפך את פניו של משה כאברהם, ובגלל שאכלו בبيתו הסכימו לחתת את התורה? עוד יש להבין, מה הרעיון בזה לשנות את פניו של משה לאברהם, וכי הקב"ה צוחק על המלאכין חס ושלום, הרי באמת הוא לא אברהם, ולא אכלו בביתו עוד יש להבין, אדם שאירח בبيתו את חברו, היתכו של אחר מספר ימים יאמר המארח לאורת, תנו לי מתנה כי אכלת בביתי אם כן מה קורה כאן, הלווא גם אם נאמר שבאמת זה אברהם, וכי בגלל שאירח את המלאכין והאכיל אותם, צריכים לחתת לו מתנה? ועוד אפשר איך שהוא להבין, אם היה המארח מבקש מתנה בשוויי הסעודה שהאכיל את חברו, אבל אם יבקש נברשת זhab השווה פי אלף מכל הסעודה, הרי מגוחך הדבר! והיאך כאן הקב"ה מבקש מהמלאכין למתת מתנה את "התורה" הנחמדה מזhab ומפה? רב, בעבור אכילת חמאה וחלב ושלוש לשונות בחרדל? ועוד נתאר לעצמנו שהמארח ילק גם לשכניו של האורח, ויאמר להם, השכן שלכם התארח ביתי, لكن על כולכם להביא לי מתנות, הלווא ייגללו אותו מכל המדרגות וללעוג וככל ישחבי? אם כן, הייאך אפשר לבקש מרבות רבות מלאכין שבשמי, שייתורו על התורה ויתנו אותה במתנה עם ישראל, בغال שלושה חברים שלהם אכלו פעם אצל אברהם? ועוד נניח שהتورה מסיבה שהיא תינתן לבני אדם, איך מי מונע מהמלאכין גם ללמידה?

כדי להבין את העניין נקדים לבאר שאלה מפורסמת, כשםה רבנו ענה למלאכין שאין ראוי שהتورה תשאר אצלם, מאחר ואין להם שייכות בקיים מצוות התורה, כמו "כבד את אביך ואת אמך", לא תרצח וכו', וכי המלאכין לא ידעו זאת! בודאי שידיעו אם כן, מה חדש להם משה, שבגלל זה הסכימו שיקח את התורה?

אלא חז"ל מבארים שהויכוח בין משה לרבני למלאכין, לא היה ויכוח פשוט אם

קיום התורה והמצוות בפועל שיק ביהם או לא, הם ידעו שאין להם אבא ואמא לכבדם, והם לא יצאו ממצרים וכו', אכן היכוח היה מהותי הרבה יותר. ידעו המלאכים שברגע שההתורה תינתן לבני האדם, כל כח השליטה על העולם הצפוי בתורה, יונט מהם וימסר לידי בני האדם, ולזאת לא רצו להסכים, כי אין יתכן שבני אדם הקוראים מחויר, ישתלו על הבריאה כולה כולל גם על השמיים,קביעת החגים והמועדים, שכאשר חכמי ישראל יקבעו כאן בארץ את זמני הראשי החודשים והמועדים על פי ראייתם בלבנה, כך יקבלו גם בשמי. למשל, אימתי יחול ראש השנה א' בתשרי שבו ישב הקב"ה וידונו את כל בא עולם, בשמי כפופים לקביעת של חכמי ישראל, והקב"ה וכל פמלייא של מעלה ממתינים לחכמי ישראל שיקבעו את יום ראש השנה, ולפי זה באוטו יום ישב הקב"ה ויודיע את העולם. וכן אמרו במדרש [ילקוט שמעוני בא פר' קצ' קצ'] מתכנסים מלאכי השרת אצל הקב"ה ואומרים לפניו: "רובנו של עולם, אימתי ראש השנה?" והוא אומר: "זלי אתם שואלים? אני ואתם נשאל לבית דין של מטה!". אם גוזרו בית דין של מטה ואמרו "היום ראש השנה", אומר הקב"ה למלائים: "העמידו בימה, והעמידו סנגורים והעמידו ספיקטורים [מקטריגיט], מפני שנזרו בית דין של מטה ואמרו היום ראש השנה!". נשתהו העדים לבוא, או נמלכו בית דין לעברה לאחר החליטה את קידוש החדש [מהר] - הקב"ה אומר למלائي השרת: "העבירו בימה, ויעבירו סנגורים ויעבירו ספיקטורים, שגוזרו בית דין של מטה ואמרו, ראש השנה למאי". ע"ב.

כמו כן, חכמי ישראל יהיה להם כח לקבוע מי יש לו חלק לעולם הבא,ומי אין לו, כmobא במסכת סנהדרין ז"א על המלך מנסחה ועוד, ויבא להלו. את זאת המלאכים לא קבלו בני אדם שנכשלים וחוטאים ועושים עבירות, לא יתכן שיקבלו כח אדריך שזכה להחלטת גם על השמיים! לכן עדיף שתשתאר התורה אצל המלאכים שאין להם חטא לעולם, וכולם קדושים וטהורים.

אך משה רבנו טעו, הוא אמרת בני האדם חוטאים ועושים עבירות ופשעים, אך בלא נוכח שבמקומות שבعلي תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולם לעמוד, ועל ידי שהאדם חוזר בתשובה ומתעללה, יכול להגיע לדרגות גנות יותר מהמלאכים, וכמו שאמרו סנהדרין ז' ע"א: "גדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת". נמצא אףו שעדיין ראויים בני האדם שההתורה תינתן להם, כי יכולם הם לעלות יותר מהמלאכים.

ועתה, בזיהוח זהה בין משה רבנו למלאי השרת, מי יכול להכריע אם לא הקב"ה בכבודו ובעצמו! כך באמת היה, הסכים הקב"ה עם משה, וכשאמר לו: "אחו ז בכסא קבועי והחזר להם תשובה", רמז לי, תענה להם שאף אדם חטא, יכול לשוב בתשובה, וגדולה תשובה שמנעת עד כסא הבוד יומיما פ"ב, ובזכות התשובה יחשב צדיק גמור, אם כןدرجתם של בני האדם למעלה מהמלאכים. ואמנם, כדי להוכיח ולברר טענה זו שדרוגתם של בני האדם למעלה מהמלאכים, מה עשה הקב"ה, הפך את קלסטר פניו של משה כאברהם. היכיז?

והנה בוגה שבעולם כישנים שני אנשים, אחד חשוב ואחד פשוט, מי צריך לבטל דעתו לפני מי? בודאי שהפשוט מפני החשוב. למשל: בשנה השביעית – שנת השמיטה, ציוותה התורה שאסור לעבוד בשדה, ועל בעל השדה להפרק את הפירות, וכל הרוצה ליטול יבואה ויטול, ואסור לו למוכרם ולסchorם בהם. בזמןינו ישנה מחלוקת בין הפוסקים, האם אפשר למכור את הקרכע לגוי, וממילא יהיה מותר לעבוד בשדה, כי לא אסורה התורה שישראלי לעבוד בשדה של גוי. ההלכה אפשר לסתוך על מכירה זו שנעשית באמצעות הרבנות הראשית לישראל שימושם את הקרכע לגוי, וממילא מותר לעבוד בקרקע זו, ולמכור את הפירות בכבל שנה ושנה. [ORAHA בשו"ת מנתת שלמה אוירבך ח"א סימן מו, ש"ת משנה הלכות ח"ב סימן תה, ובשו"ת יביע אמר ח"י יורה דעה מסימן לו עד סימן מג, וח"ח חושן שופט סימן ב. וכמבואר בהרבה בחוות "מצוות הארץ בהלכה ובאגודה". ייעוץ שם ותורה נחלה.] אלא שיש מחמירים, ותבוא עליהם ברכה. והנה למשל, אדם חשוב תלמיד חכם שאירח בביתו אדם פשוט, והמארח נוהג לאכול פירות של היתר מכירה ומגיש לפניו האורח מפיירות אלו, אם יאמר האורח שאינו רוצה לאכול כי הוא מחמיר, הרי זה חוסר דרך ארץ וחוצפה כלפי החכם, שכיוון שאתה פחות חשוב, צריך אתה להתבטל כלפי החכם. לעומת זאת, אם היה לך פשוט, שאירח הפירות את התלמיד החשוב, והמארח יגיש לאורח מהפיירות, ויאמר האורח שהוא מחמיר שלא לאכול, בודאי שהתנהגותו מובנת, שכיוון שהוא חשוב לך להתבטל כלפי הפירות.

[ומעשה שהיה לפני כ-40 שנה, בבחור ישיבה שנוהג לא לאכול פירות וירקות של היתר מכירה, והזמין אצל רב גדול מאד שנוהג לאכול. בשמו האורח שאמר לו מאכלים אלו, הלק לשאול את הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, כיצד ינהמי ענה לו הרבה, כל דין שמייה בזמנו זהה מדרבנן, וכבוד התורה מהתורה, אם כן תאכל ואל תזלאל בכבוד התורה.]

ומעתה, אם נאמר שהמלאים חשובים ודרגתם גבוהה מבני האדם, אם כן מדובר כשתהארחו אצל אברהם, ביטלו ממנהם שלא לאכול ואכלו בשביל לכבודו ולשםו, הרי לך שמדובר זה הם הוכיחו שהם פחות חשובים. וזה הזכיר הקב"ה למלאים, על ידי שצר קלסתר פניו של משה כאברהם, ואמר להם: "לא זהו שירודתם אצלם ואכלתם בביתות?" כי בודאי לא בגל שאכלו בביתו, עליהם להכיר לו טוביה ולתת לו את התורה. אלא בזה שאכלו, גילו שהם פחות חשובים מבני אדם. וכך גם מובה, שלמרות שרך שלושה מלאים אכלו, כל המלאכים הפסידו את התורה, כי במעשה זה הם גילו על כל המלאכים, שכולם בדורות פחותה מבני האדם. ובפרט שלשלושה מלאכים אלו היו מהגדלים שבמלאכים – מיכאל, גבריאל ורפאל.

ומשלו בזה משל למה הדבר דומה, למלך שהוא לו בן יחיד, שאח ב תמיד להשתעשע עמו, ולהינות מהחמתו ותעלולייו. והנה פעמים שתזוז כדי שהמלך היה משתעשע עמו, בנו, היה מגייע שר האוצר כדי לדבר עם המלך בענייני המדינה, ואז היה מוציאים את הילד מהחדר, והוא מבין שישנם דברים שאביו רוצה לדבר ביחידות עם השר. אך שר האוצר היה רע מעלהים, ואחאב להתגנות בבן המלך. אמר לו: תודיע לך שאני יותר חשוב ממך, ואביך המלך אהוב אותו יותר ממך, וזה הראיה, שמיד כשאני רוצה להכנס למלך, מוציאים אותו בחוץ, ואני לך רשות להשאר בחדר, כי למלך יש עמי

קשרי ידידות חזקים מזה שנים רבות בשמוון בן המלך, האמין לדבריו ונעצב מאוד אל לבו, שיש מישחו שאביו אהוב יותר ממנו. הדבר השפיע את אט על בריאותו, עד שלימים חלה מआוד ומצבו הלק והתדרדר, ולא ידע המלך מה יש לו. עשרות רופאים שהביא לא מצאו מה מקור החולי הזה, ולא יכולו לטפל בו. כשהראה אחד השרים את צערו של המלך, קיבל על עצמו לרפאות את בנו, והוא מה. ראשית הלך ודיבר עם בן המלך, עד שאט את קנה את נפשו והתיידד עמו ידידות של ממש, אז גילה לו שאביו אינו אהבו כל כך. לשאלת השר, מדוע תחשוב כך, הלא ידוע לכולם שאביך אהובך מאוד ושם להשתעשע עמך? אמר לו הבן, כך אמר לי שר האוצר, שאבא שלי אהוב אותו יותר מمنי, ולכן כשהוא נכנס אצל המלך, מוציאים אותו בחוץ. או אז הבין השר מה גרם במצבם ברייאתו של בן המלך להתדרדר כל כך. מיד דיבר עם המלך שכדי לרפאות את בנו חייבים לעשות מעשה שבו הוא יראה שהמלך אהוב אותו יותר מכל השרים. על כן הצע שפוקודה מאות המלך תצא, כי על כל השרים שלא יצא מן הכלל ללכוד תחפשות בדמיות חיות ובהמות ולבוא אצל בן המלך ולרכוד לפניו כדי להציקו ולশמוו, ופקודת מיוחדת על שר האוצר להתחפש לקוף כדי שיצחיק הרבה את בן המלך, כי הוא גרם לכל. וכן היה, ציווה המלך לעורך מסיבה גדולה, וכל השרים באו מחופשים, זה באריה, זה נמר, וזה בשועל, ושר האוצר בא בדמות קופי והציק הרבה את בן המלך, ופתאום הוציא את המסכה וראה בן המלך שר האוצר מזולע בעצמו כל כך רק בשביב לשם, או אז הבין שבאמת אבי אהבו למעלה מכולם, וכל השרים פחותים ממוני, ואת אט הלק והבריא.

והນמשל, אברהם אבינו ביום השלישי למילתו, יושב בפתח האוהל בשיא החום, וממתין אליו יעברו אנשים ויארכנס ב ביתו. כשרואה הקב"ה את צערו, שולח לו שלושה מלאכים שהתחפשו לעربים, כדי שישמה שבאים אורחים ואוכלים ושותים אצל. מעשה זה מוכיח שה מלאכים פחות חשובים מבני האדם, שהרי הם זלளו בכבודם והתחפשו לעARBים ואכלו, רק בשביב לשמה את האדם. (ומगיד מודבנה פרשת יתרו)

נמצאו דברי הגמרא במסכת שבת ודברי המדרש, משלימים אחד את השני. פניו של משה שנענו כאברהם, הם הוכחה לתשובתו של משה שדרגת האדם גבוהה יותר, כי אפשר לשוב בתשובה מהעברית, וכך להגיע לדרגות אל על. וכך ראהו היא התורה לינתן לבני האדם, אף שבכך שליטות העולם תהיה בידייהם מכח התורה. ועיי' שער בת רבים, יתרו)

על פי כל הנ"ל מבארים מה שאמרו חז"ל [ברכות ה ע"א]: בא וראה שלא כמדת הקב"ה מודתبشر ודם. מודתبشر ודם - אדם מוכר חוץ לחברו, המוכר עצוב [שיצא מרשותו חוץ חשוב, ומתקד דחקו מכוון] והלוקח שמה. אבל הקב"ה אינו כן - נתנו להם תורה לישראל ושם, שנאמר: "כי לך טוב נתתי לכם, תורה אל תעוזבו" [משהירם מלויעות אורה ומשבחה לפניהם, אף אחר שנתנה להם]. ויש להסביר, הרי סתם אדם שמכור חוץ, מודע הוא עצבי? כיון שניטול ממו החסץ שלו, שקנה אותו ויגע עליו, ועכשו הוצרך למכורו מוחסן פרنسה,

ובלבו אומר, הלווי שהקונה לא ירצה את החפץ ויעזוב אותו, והוא יקח אותו אליו שbow. אבל הקב"ה מה הגדולה בזה שהוא שמה בנטינטו לנו את התורה, וכי התורה יצאה מمنו ואינה ברשותו, הלוא תורה מונחת בקרן זית, כל הרוצה ליטול יבו� ויטול, וגם בשםים יוכלו להמשיך לollowה!! אלא הוא הדבר אשר אמרנו לעיל, שעל ידי נתינת התורה לעם ישראל כאן בארץ, אף שמעתה לא תהיה השליטה בשםים על התורה, כי לא בשםים היא, בכל זאת שמה הקב"ה ומשבחה לפניו.

כוחם של חכמי ישראל

כאן אנו רואים כמה גדול כוחם של חכמי ישראל, שעל ידי התורה יש בכוחם לשלוט גם על השמיים, וכמו שנראה להלן מספר דוגמאות בזה.

להלן מדברי הר"ן בדרשותיו (ודרש י"א) במעלה חכמי ישראל וכוחם העליון על הבריאה כולה. זה תוכן דבריו:

"על פי התורה אשר יורה, ועל המשפט אשר יאמרו לך תשעה, לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (דברים י"ז).

אמרו חז"ל: אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל, ועל שמאל שהוא ימין. **כלומר** אפילו ברור לך שאין האמת **בדברי הוראת הסנהדרין** והחכמים, אף על פי כן שמע אליהם, כי **כון ציווה ה' יתברך שנגה בדיני התורה ומצוותיה**, כפי מה שיכרינו הם, יסבירו **לא יסבירו**. וזה עניין ראש השנה כה ע"א) רבנן גמליאל שציווה לרבי יהושע שיבוא במקלו ומעותו ביום הכהפורים שחיל להיות בחשבונו, וכן עשה. [כמבואר שם רבנן גמליאל נשיא ישראל קבע באיזה יום יכול ראש השנה, ורבבי יהושע לא הסכים לחשבונו, ונמצא שיש הבדל ביןיהם אימתי יכול ביום הכהפורים. שחיל רבנן גמליאל לומר לרבי יהושע: גוזרני عليك, שתבוא אצלי במקלך ובמעותו ביום הכהפורים שחיל להיות בחשבונך להוכיח שאין זה יום הכהפורים]. הlek רבבי עקיבא אצל רבבי יהושע וממצותו בצער על שהנשיה גור עליו לחיל יום הכהפורים שלפני חשבונו. אמר לו רבבי עקיבא, יש לי לומר שככל מה שעשה רבנן גמליאל - הרי זה עשי, שנאמר וכו', כי סמוכה הארץ בכל אופן על מה שקבעו הנשיה ובית הדין. מיד נטל רבבי יהושע את מקלו ומעותו בידו, והlek לבינה אצל רבנן גמליאל ביום שחיל יום הכהפורים להיות בחשבונו. עמד רבנן גמליאל ונש�� על ראשו, אמר לו: בוא בשלים רבני ותלמידיך רבבי - בחכמה, ותלמידיך - שקבלת את דברי. ע"כ] **כפי אחד שה' יתברך מסר את ההכשרה לחכמים מה שיסבירו הם, הוא מה שציווה ה' בדבר ההוא**. ועל זה אנו בטוחים במצוות התורה ובמשפטיה, שהם מקיימים רצון ה' יתברך בהם.

וגם נאמין, שאם הסכימו חכמי ישראל היפך האמת, ונדע שדבריהם היפך האמת על ידי בת קול או נביא, אין ואוי שנסור מהסתמת החכמים. וזהו עניין רבבי אליעזר הגדול וחכמים (ובבא מציעא נט ע"ב), שאף על פי שנתן רבבי אליעזר אותות גודלים וחזקים שהלכה בדבריו, וגם יצאה בת קול מן השמיים ואמרה "מה לכם אצל רבבי אליעזר שהלכה כמוותו בכל מקום", אף על פי כן לא הסכימו עמו כלל. **לפי שלא מסר השם**

תבהיר הכרעת ספיקות התורה לנבייה, ולא לבת קול, אלא לחכמי הדור, וזה שעמד רבינו יהושע על רגליו ואמר: "לא בשמיים היא", אין משביגחים בת קול, שכבר ניתנה לנו התורה, וכותב בה: "אחרי רבים להטאות". באotta שעה מצא רבינו נתן את אליו הנביא, ושאל אותו: מה עשו הקב"ה כשרואה שלא שמעו חכמי ישראל לבת קול? אמר לו אליו הנביא: מחייב הקב"ה ואומר נצחוני בני, נצחוני בני.

וכן ראיינו שרבותינו יש להם אף כח לדון ולקבוע למי יש חלק לעולם הבא ולמי אין, כמו שאמרו (סנהדרין צ ע"א): שלשה מלכים וארבעה הדיוות, אין להם חלק לעולם הבא. שלשה מלכים: ירבעם בן נבט, אחאב ומנסה. ארבעה הדיוות: אחיתופל, בלעם, גחזי, דואג. ומסופר שם (קבר ע"ב) על רב אשי שכאר שר סיים את הלימוד בישיבה, אמר להם: לאחר נדרש בחברינו המלכים שהיו תלמידי חכמים ממותנו, ואין להם חלק לעולם הבא. והנה בלילה בחלים בא מנסה לרבות אשי [כדי להניאו מקביעתו] ואמר לו, וכי אני חברך או חבר של אביך, שאתה קורא לי חבר? אם אתה חבר בתורה, אשאל אותך שאלה ונראה אם תדע לענות: ש商量רכם ברכבת "המושcia" על הפת, מאייזה מקום בפתח צריך לנצח? אמר לו רב אשי אינני יודע. אמר לו מנסה, איינך יודע מאייזה מקום בפתח צריך לנצח, ואתה קורא אותי חברך?! אמר לו: תלמוד אותנו, ומהר אני אדרוש זאת בשמק בית המדרש. אמר לו: בנצחם ממוקם שנקרמו פניה של הפת בתנור [שאמם הביאו לפני פרוסת לחם לא יבע באמצעות ברך, אלא בקשה שנאהפה יפה. רשות] אמר לו רב אשי, מאחר שהייתם כל כך חכמים, מודיעו עבדתם עבודה זהה! אמר לו מנסה, אם הייתה בדורנו, היהת מוגביה שפט חלוקך מבון רגילד שיקל לך לרוץ מהר יותר, מפני יציר הרע של עבודה זרה שהיה כל כך שולט. למחמתו כשנכנס רב אשי לבית המדרש, אמר לחכמים בוואו ונתחיל לדרוש ברבותינו, ולא בחברינו.

ועוד אמרו שם (קד ע"ב) אמר רב יהודה: בקשו למנות עוד אחד [שלמה] שאין לו חלק לעולם הבא, בלבד משלושת המלכים, ובאה דמותו דיווקנו של אביו [זוד המלך] ונשתתחה לפניהם לבקש שלא ימנוחו עליהם - ולא השגיחו עלייה. באה אש מן השמיים ולחכה אש בספסליהם - ולא השגיחו עלייה. יצאה בת קול ואמרה להם (ומשייב כב כס): "ח'זית איש קמיהיר במלאתכו, לפני מלכים יתיצב", מי שהקדים ביתי [בית המקדש] לבתיו, ולא עוד אלא שבביתי היה מהיר ובנאו בשבע שנים, ואילו את ביתו בנה בשלש עשרה שנה, לפניו מלכים [או עדן] יתיצב, "בל יתיצב לפני חשבים [גיהנום]" - ולא השגיחו עלייה. עד שיצאה שוב בת קול ואמרה איוב לד לו: "המעוף ישלמך כי מאסת", כי אתה תember ולא אנני - מה לכם למאוס [בשלמה] לומר שאין לו חלק לעולם הבא, השairo החרחלה בידי!

[וთנה הרמב"ם (halcota תשובה פ"ג ה"ז) פסק, כי אדם המאמין שיש ربון אחד לעולם, אבל אומר שהוא גוף ובעל צורה - הריהו 'מין' ואין לו חלק לעולם הבא. והשיג עליו הרaab"ד: מודיע לא יהיה לו חלק לעולם הבא, והרי טעותו היא טעות שגדולים וטובים טעו בה, ולא מלחמת כפירה, אלא מלחמת שה תורה וח"ל פעמים שהשתמשו

במשל כדי לסביר את האוזן, כמו ובראשית ו, ויקרא י, ט, דברים ו, י, זכריה ד, ט: "עִנֵּי הַיּוֹם", וכן שמות ט, ג: "יָד הַיּוֹם", או שמות טו ו: "יְמִינֵךְ הַיּוֹם" ועוד, וחשבו שכאליו יש להקב"ה גופו ודומות הגוף חס ושלום. אבל בודאי אין בלבם מחשבת כפירה, ולמה ימנע חלקם לעולם הבא. וככתב על כך הגאון ההפלא": כי לאחר שפסק הרמב"ס שאין להם חלק לעולם הבא, הוציאו את כל אותם אנשים מגן עדן, ואמרו להם, כי כך נקבעה ההלכה. ולאחר שהרaba"ד לימד עליהם זכות, החיזרו אותםשוב לנו עדן, כי יש להם על מי לסמוק!

וכיווץ זה כתוב מהריש"ס (בקדומה לספרו תכלת מרדכי), וזה לשונו: **פעם אחת חלמתי** בחול המועד סוכות בהיותי ישן בסוכה, שהייתי לפני פנוי בית דין של מעלה, וראיתי שישבו בחציו גורן עגולה, והביאו איש אחד לדין שעבר עבירה שחביבים עליה מיתה בידי שמים, אלא שישנם שתי דעתות אם חייבים מיתה על עזון זה, והוא מיימינים ומשמאליים, ונחלקו אם בפסק של פוסקים שנחלקו כאן בארץ, האם יש לפטור בידי שמים או לא, כי ככלפי שמים אין ספקות [וברו שהוא חייב מיתה]. והשtron היה עומד לשטנו, ושמעתו קול שאמרו: "נשאל לבית דין של מטה", ושאלו אותו על זה, והש辩תי, כי גם בדיוני שמים פטור מספק, שכן מבואר בכספי משנה. והשtron רצה לדוחוף אותו, באמרו, מה לך להתעורר במשפט בית דין העליון. ואמרתי פסקוק: "יגער ה' בך השטן", וגם כי הלווא נשאלתי על זה ונדרשתי לאשר שאלהני, ועוד בדברים, ויצא הפסק לפניו. ואיך והנה חלום. ולא זכרתי המקום שבכספי משנה איפה הוא, והAIR היום והלכתי לבית וחפשתי ומצתתי שכן הוא בכספי משנה בהלכות פטולי המוקדשים (פרק טז הלכה ט) שאם יש ספק אם חייב כרת, ספק עונשים להקל. ע"ב. הנה לנו שבבבית דין של מעלה הכריעו על פי מה שכתב כאן בעולם הזה, מרן רבנו יוסף קארו בחיבורו הכספי משנה. עיין יצחק ז]

[המשך דברי הר"ז]: אחר שבארנו שאף אם נדע על ידי בת קול או נביא שהסכימו חכמי ישראל היפך האמת, אין אנו סרים מהסתמת החכמים. יש להבין מאחר ששנאמין שבכל מה שמנעה התורה ממנו [כמאמילות אסורות], הוא מזיק אלינו ומוליד רושם רע בנפשותינו, ואף על פי שלא נדע סיבתו, אם כן אם יסכימו החכמים בדבר טמא שהוא טהור, מה יהיה, הלא הדבר ההוא יזק אותנו ויפעל מה שבtaboo לפועל, ואף על פי שהסכימו בו החכמים שהוא טהור? הלווא אילו יסכימו הרופאים על סם אחד שהוא עושה חום במעלה הר比יעית [חום גבואה], אין ספק שלא תmeshך פועלות החום בגוף כפי מה שיסכימו בו הרופאים, אלא כפי טבעו של הסם בעצמו. כן הדבר שאסורה לנו התורה מצד שהוא מזיק בנפש, אך ישתנה טبع הדבר ההוא מצד שהסכימו בו החכמים שהוא מותרי הלווא זה אי אפשר, רק על צד הפלא. ואם כן היה ראוי יותר שימוש זה על פי מה שיתברר לנו מצד נביא או בת קול, שעל דרך זה נתברר לנו אמיתת הדבר בעצמו!

ואני סובר, שאי אפשר שימוש ממה שיכריעו הסנהדרין הפסד בנפש כלל, גם כי

יאכלו דבר האיסור ושיאמרו בו שהוא מותר. לפי שהתקיון אשר ימשך בהפך מצד ההכרעה לשמעו למצות החכמים מורי התורה, הוא הדבר היותר אהוב אצלו יתברך, כאמור "הנה שמו מזבח טוב", ותיקון זה יסיר הרוע אשר מעותד להתיילד בהפך מצד אכילת הדבר האסור הזה. גם כי ישיגו ייכרו בדבר האסור שהוא מותר, הימשכו אחר עצם והיותו נמשך אחיהיהם, יסיר מנפשו כל אותו רוע שהיה ראוי שיתיליד מצד אכילת הדבר האסור הזה. הוא אשר ציווה התורה: "לא תסור מן ה'ך אשר גינו לך ימינו ושםאל". עד כאן דבריו הנפלאים של הר"ן. [ועיין להלן עמודו 148] מדברי המהר"ם, הרמ"א, הרש"ל, השל"ה ועוד, שלא תמיד להחמיר, זה רצון הבורא יתברך.]

מכאן וואים כמו גدول כוחם של חכמי ישראל, לשנות גם על טבע הבריאה ולשנות מיציאות של מאכל מזוקק, למועיל. מtopic של אותו "ייפוי כח" שננתנה להם התורה, להכריע לכאן או לכאו! וזהו שכتب המהר"ל (תפארת ישראל פ"ח), אין התורה ספר רפואות, ולא נאסרו מאכליות אסורות מסוימות בשם עצמותם מטמטומים את הלב, אלא רק משום שנאסרו באכילה - כגון פוגמים הם בנפש, וח"ל דקדוק בלשונות ואמרו: "עבירה מטמטמת ליבו של אדם".

ומספר על הגאון החסיד רבי אליהו יוסף ריבלין מפלוצק [לפני כ-200 שנה], שחלה בחולי קשה, עד שהרופאים אמרו נואש לחיו, וקבעו שאין תרופה לחולי. והנה אילו אירע חולץ זהה בבהמה, לדעת מרן הבית יוסף הבהמה כשרה, אבל לדעת הרמ"א הבהמה טריפה [טריפה היא בהמה שאינה יכולה לחיות עוד 12 חודשים]. ואמר רבי אליהו, מצאתי לי תקנה מן התורה, אסע לארכץ ישראל שמן הבית יוסף הוא המרא דעתרא, ושם נפסקה הלכה כמהותו של חולץ זה אינו טריפה, ואחיה. וכן עשה, וייתיקו הוא ובני ביתו את מקום מגורייהם לארץ ישראל, וכי שם לאחר מכן יותר מעשרים שנה. עיין יצחק ז'

ובגמרה חגינה ווי ע"ב מסופר שרבה בר שילא היה מהלך בדרך ונפגש באליו הנביא, ושאל אותו מה עושה הקב"ה בעת? אמר לו, אומר שמעויות בשם החכמים, חז"ז מרבי מאיר בעל הנס שאינו אומר בשמו. אמר לו למה? אמר לו משום שלמד תורה מאחר שהוא אלישע בן אביה, שהיה חכם גדול בתורה אבל פקר בסוף ימי, ולכן לא מזכירים את שמו אלא אמורים "אחר". אמר לו: ומה יש בזה, הלווא רבוי מאיר, ר'ימון מצא, תוכוأكل, קליפתו זרך! [והיינו שלקח ממנו רק את הדברים הטובים], אמר לו: עכשו בדיקת האכל, קליפתו זרך! ברגע זה אומר הקב"ה שמעה בשם רבוי מאיר: "מאיר בני אומר, בזמן שאדם מצער, שכינה מה לשון אומרת - קלני מראשי, קלני מזרעוי" [היאנו בזמן שאדם מצער, שפערונות באהו עליינו. באיזו לשון השכינה משתתפת בצערו, "קלני" מראשי, כמו "כל אני", כבד עלי רاسي, וכבד עלי זרוי]. ריש"ז ע"ב. מכאן אנו רואים איך מיד כשlimido זכות פה בעולם הזה על רבוי מאיר, קיבל הקב"ה את הדברים ואמר שמעה ממשמו. ועיין חז"ז אבלוות א עדר)

וכיווץ בזה כתוב בספר חסידים (סיינו רכד): נאמר בנביא (ישעה מד כו): "מקים דבר עבדו ועצת מלאכיו ישלים", והיינו שהעלויונים מסכימים לדעת התהנתנים. שכאשר

העלויונים אומרים לכך וכך ראיוים, אומר הקב"ה המתינו עד שהצדיקים אומרים ככח. ולכך לא היה הקב"ה אומר שמוועה מפיו של רבינו מאיר עד שרבה בר שליא אמר: רבינו מאיר רימונו מצא,תוכו אכל קליפתו זריך, ואמר אליו הנביא: עכשו אמר הקב"ה שמוועה מפיו של רבינו מאיר. והלא הכל גלי וידוע לפני יתברך? אלא חפץ שישיכמו עלויונים ותחתיונים למדת משפטיו. ע"ב.

הכל מכוח התורה

בעניין זה כמה גדול כוחם של חכמי ישראל, בארו בגמרא ומועד קטו טז ע"ב) את הפסוק (מושאל ב כג ג): "אמֶר אֱלֹהִי יִשְׂרָאֵל, לֵי דָבָר צָור יִשְׂרָאֵל מוֹשֵׁל בָּאָדָם, צָדִיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים". אמר הקב"ה, אני מושל באדם,ומי מושל בי הצדיק! שאני גוזר גזירה והוא מבטלה. שזהו כוחו של הצדיק מכח תורה לבטל גזרות קשות ורעות.

מספרים על גאון עוזנו רבנו יוסף חיים ז"ע בא על הבן איש חי, שיום אחד היה יושב ואוכל, ובפתע באו לבקש קמייע לרפואה עברו חוליה מסוכן, לkah הרב נייר, סגר אותו והביא להם, וציווה שלא יפתחו, וכך היה, עבר הקמייע מאחד ופעל ישועות. לאחר ימים רבים לא עמדו ביצור הסקרנות, ואיתנה נפשם לפתוח את הקמייע, כדי ללמידה לעשות עוד קמייעים כאלה. להפתעתם הרבה, פתחו ומצאו פירורי עוגה שאכל הרב באותו שעיה שפנו אליו בתחילת. אך מאז שעברו על דברי הרב, פגעה לה הסוגלה ולא הוועילה.

שוב מעשה שאירע לפני כ-45 שנה: אדם ירא שמיים, ביום מון הימים בטו בת שש נתקפה לפטע בפחדים בלילוות. באמצע הלילה מתעוררת וצעקה עצוקות גדלות, כולה פחד, רעדת וחוללה, ואי אפשר להרגיעה. ב策 לו, סייר את הדברים לאחיו, ויהי לפלא בעניינו, אמר לו בא תישן אצלי ותראה בענייניך. ויהי בחצי הלילה, ותקם הילדה וצעקה עצקה גדולה ומרה, ויבחלה אחיו עד מאד. אך זה, שהיה מבאי השיעור של מרכז הראשו לציין רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל בכל ערב בבית הכנסת "שאלן צדקה" בשכונת "בית ישראל" בירושלים, הציע شيיביאו את הבית להרב שיברך אותה לאחר השיעור. כיידוע לכל מי שמכיר, כי פתח בית הכנסת "שאלן צדקה" עד היום נמצא על הכתוב ואין שם מודרכה כלל. הרכב שהיה ממתו לרב להחזירו לביתו, היה עומד ממש סמוך לשתי המדרגות שמהפתח לככיש, ובדוק ששם, ברוחו הקטן הזה, המתינו האב עם בתו לרבות השיעור, ואמר לרב שהילדת יש לה חחדים בלילוות, שיברך אותה, או אז נתן הרב את ידו על ראה ואמר: "רפואה שלימה, רפואה שלימה", ונכנס לרכב. ומאותה הלילה, בחסדי ה' לנה את שניתה ברגינות עד הבוקר.

מה רצו המלאכים ממשה רבנו?

יש להבין, וכי מה ראו המלאכים לעכב את התורה שתשתאר אצלם בשמיים בעולמות העליונים, הלווא ידעו כי עיקר התורה היא בעבר ישראל שיקיומה, והם אינם שייכים בכלל זה? והענין יובן על דרך משל לרבות גדור שהיתה מורה הוראה בעיר גדור לה

כמה שנים. ויהי לעת זקנותו בראותו כי כבדו עליו הטראות בענייני העיר ובמשפטיהם הרבים, עלה בדעתו לכתוב לאנשי העיר הקטנה הסמוכה לקבלו עליהם לרבות, כי שם ישב במרגוע בהיותם אנשיים בה מעט. لكن תחילת הודיע בקהל עדתו, שאינו רוצה עוד להיות רב אצלם, והם בקשו ממן לבב יעשה דבר זה, כי איפה ימצאו רב גדול כמווהו, רק לאחר שראו כי לא יועילו בדבריהם, אז אמרו לו: רבנו, לטוב בעיניך עשה. ויכתוב הרב אל ראש העיר הקטנה, אםتابו, קבלוני נא אצלכם למורה, ויאספו יחד ויסכימו כולם ויאמרו טוב הדבר. וישכרו מהם אנשים ויקחו עגלות וישלחום להביא את הרב ואת ביתו. ויהי כאשר באו העגלות, מיד נקבעו כל גודלי העיר הגודלה, ולא הניחו אותו לנסוע מ אצלם. אמר להם הרב: הלוא שאלתני אליכם תחילת והסכנות לדברי, ועתה מה לכם להתנגד? ויאמרו לו, רבנו, חילאה לנו מעשות דבר הזה, הנה העגלות לפניך, קומו וסעו לכם ברכונכם. ויבואו שוב בעלי העגלת ויאסרו את המרכיבה, והנה שוב התאספו אנשי העיר, ויתתקו את הקשרים, ויתקוטטו עימים לאמור: אין לנו מנהיגים אתכם לקחת את רבנו מערינו! וילכו בעלי העגלת לרוב ויספרו לו את אשר אנשי העיר עושים להם, ולא האמין להם, כי היה הדבר פלא בעיניו, אך חזרו והתעוררו שוב שניית ושלישית הלוא כבר הפצירו בו מאי ישיאר רבם ולא הוועיל להם, ומה גם עתה שהוא עומד מוכן ומזומן לנסוע. ויקרא הרב אותם אליו ויאמר להם, מה לכם להתקוטט עם בעלי העגלת חינם, הלוא הם בתום לבבם ובנקיון כפייהם באו הנה, אחר כי הסכמתם על דבר זה. ויאמרו אליו, רבנו, הנה בכונה עשינו דבר זה לטובתך, כי הנה פה עיר גודלה של חכמים וסופרים, ربיכם הם המבינים חכמתך וגודלך, וידעו להיזהר בכבודך, אבל בעיר הקטנה אשר אנשיים בה מעט לא ידעו ולא יבינו גודלך. כי מעלה כבodo כתוב אליהם שיקבלו לך, וכי יודע אולי יחשבו, כי בני עירנו מסו בך וגורשו אתך ממחמת אייזו סיבה, ולא יזהרו בכבודך כראוי, על כן יעכזו לעשות כן לעיני בעלי העגלת, למען יראו כמה יקרת הרב בעינינו, עד שאין אנו מנהיגים אותך לנסוע מאיתנו, וידעו מעטה להיזהר בכבודך כראוי.

והນשל, כי התורה הקדושה, עת עלה ברצונו יתרוך ליתנה למיטה בארץ לזכות את בני האדם מרכיבי החומר והצורה, הנה המלאכים גם כי ידעו כי התורה היא בעבר ישראל, עם כל זה התאפשר לחמוד יופיה בלביכם, ואמרו "תנה הווד על השמים", ובכוונה תחילת עשו כן, כי חשו המלאכים פן אחורי שיקבלוה בני האדם, לא עירি�וכה כערבה, כי יאמרו, אם הייתה חשובה מודיע הסכימו המלאכים שתרד למיטה. מהו גם שככל הניסים שעשה ה' יתרוך עמהם במצרים ועל הים, היו כולם על תנאי שיעבדו את האלוקים על ההר הזה ויקבלו תורהו. ואם התורה טובה ויקרה כל כך, לא היה צריך להרהייב ולהלהיב אותם בניסים ונפלאות שיקבלו, כי מי פמי שלא יאהה בה. על כן, בכוונה תחילת בעלות משה למרום לקבל התורה, בקשר המלאכים לפגוע בו, ובקשר מהקב"ה שישAIRה אצלם, למען ידעו ישראל כמה היא חמודה בעליונותם, ורק למען זכות אותם ניתנה להם, וכן יזהרו ככבודה והדרת. ואוחל יעקב מדובנה פרשת יתרו, שער בת רבים פרשת ואתחנן)

"חייביתירה נודעת להם שניתן להם כל' חמודה"

במשנה באבות (פ"ג מ"ב): רבי עקיבא אומר, חביב אדם שנברא בצלם, חייביתירה נודעת לו שנברא בצלם, שנאמר: "כי בצלם אלהים עשה את האדם". חביבים ישראל שנקרו בו בנים למקומות, חייביתירה נודעת להם שנקרו בו בנים במקום, שנאמר: "בניהם אתם לה' אלהיכם". חביבים ישראל שניתן להם כל' חמודה, חייביתירה נודעת להם שניתן להם כל' חמודה שבו נברא העולם, שנאמר: "כי לך טוב בנתפי לך תזרתי אל תעזבו".

ויש להבין מדוע חזר התנא וכפל בכל ג' הקטעים שבמשנה: חביב אדם שנברא בצלם, חייביתירה נודעת לו שנברא בצלם. וכן, חביבים ישראל שנקרו בו בנים, חייביתירה נודעת להם שנקרו בו בנים. וכן חביבים ישראל שניתן להם כל' חמודה, חייביתירה נודעת להם שניתן להם כל' חמודה. מה העני בזו?

סיפר הגאון העצום רב חיים קרייזירט זצ"ל, שקדום מלחמת העולם השנייה, פנה אליו אדם אחד ואמר, שאינו יודע מה יהיה איתו במלחמה, ועל כן אם הוא ימות, שידע הרב שיש לו מיליון דולר בבנק בשוויץ, והוא מבקש שהרב יdag שהכסף יעבור לצאצאיו. האיש נפטר, ולאחר המלחמה חיפש הרב את משפחתו של האיש ולא מצאנס. וכך עברו 25 שנה כשהרב מנסה לברר ומתייענו מידי פעם, אך ללא מוצא. יום אחד נסע הרב ברכבת והתיישב לידיו היהודי, שאל אותו הרב מי אתה, ומאיו משפחה, ואמר שהוא משפחת אותו האיש. לאחר חקירה ודדרישה גילה הרב, שיושב לפניו - לא אחר מאשר בנו יורשו של האיש! שמו הרב ואמר לו: יש לך מיליון דולר בבנק בשוויץ. אמר הבן, אבל אין לי כסף לנסוע לשם. אמר לו הרב: אני אלוה לך וכשתחזור משוויץ תחזיר לי, וכך היה.

ועתה נתבונן, משך אותן 25 שנים - האם הבן הזה היה נחשב עשיר או עני? בודאי שאי אפשר לקוראו עשיר, כי אם אין מודיע לעושרו, بما יתבטא שהוא עשיר. הא למה הדבר דומה? לאדם שיש לו מרגלית ששויה \$ 100,000 אבל הוא אינו יודע שהיא מרגלית וחושב שהיא זכוכית... סיפר רב אחד שנסע פעם לדרום אפריקה, והנה יום אחד כשהוא מלהק ברחוב, ראה אותו איש גוי ועמד והסתכל עליו ומדד אותו, שאלו הגוי: האם אתה יהודי אמר לו, כן. אתה יהודי כן. אמר לו הרב נו, מה קרה? אמר לו הגוי, מה נו, אני קורא בתנ"ך שהעם היהודי הם הבנים של הקב"ה, ואף פעם לא ראיתי איך נראה בן של הקב"ה, פעם ראשונה אני רואה יהודי, אז אני מתלהב.

מכאן למדנו דבר נפלא, לא די שבמציאות אני יהודי ואני בן של ה', אלא צריך גם להרגיש זאת ולדעת את המעלת הגדולה שבזה, את חשיבותי שאני בן של מלך. לכן כופל התנא: חביב אדם שנברא בצלם, חייביתירה נודעת לו שנברא בצלם, מתי הוא חביב,>Dוקא כשהוא מודע למעלתו שנברא בצלם, והוא שהוא בן של ה', אז יש

לו חיבת יתרה. וכן כלפי התורה, חביבים ישראל שניתן להם כלי חמדה, חיבה יתרה נודעת להם שניתן להם כלי חמדה. מתי חביבים ישראל בגל שניתנה להם תורה, ודוקא כשהם מודעים לערך התורה ומתייחסים אליה כיאות, וועוסקים בה, ומציתים לה, אז חיבת יתרה נודעת להם. אבל אם אין מודע למתנה הגדולה שזכה בה, ואינו מתייחס אליה כיאות, אם כן מה מעלה שבבורה יקרא חביב!!

אין דבר חשוב ויקר יותר מהתורה

"**כִּי לְקַח טוֹב גָּתָתִי לְכֶם, תָּרוּתִי אֶל פְּעֻזְבּוֹ**" (משלוי ד ב). מפסוק זה אנו רואים כמה חשובה התורה לאין ערוך ולאין שיעור כלל וכלל, שהרי בנותם שבבולם, יש אדם שמתפעל מחולצת חדשה, ויש שאינו מתפעל מחולצת אלא מחליפה חדשה. ויש גם מחליפה חדשה אינה מתפעל אלא מרכיב חדש מיוחד. ויש עשיר גדור שגם מרכיב אינו מתפעל אלא מוליה מיוחדת, שלוש קומות, חצר גדולה, מדשאות, מזרקות מים עם דני נוי וכו'. וכן הלאה כל שהאדם עשיר ומכובד יותר, אינו מתפעל אלא מדברים מיוחדים במינם יותר ויתר, עד שנגיע אל המלך שאינו מתפעל מכל הדברים הללו, אלא רק מנצחונו של איזו מדינה גדולה שהיא קשה מאוד לכובשה, ופעמים רבות ניסה ולא הצליחה, ועתה סוף סוף ניצח אותה, או אז לבו שמה ומתפעל כולם. מעתהZA wichtig, אם כך הוא מלך בשער ודם, אם כן ה' יתברך שברא את השמים והארץ, והכל שלו, ממה נשאר לו להתפעל?! ואם בכל זאת הוא מתפעל מהתורה הקדושה, ואומר שהוא לך טוב ומשהו מיוחד, מה ציריך יותר מזה?! ואם אדם עdry, אינו מתפעל, סימן שחרר עצמו משהו. הא למה הדבר דומה? לתבשיל מיוחד, טעם ומשובח, שכולם אוכלים ונוהנים ממנו, והגישו לאדם מקורר ומצוון מאוד, וטעום ממנו ואינו מרוגש טעם, והוא תמה: מה נהנים אתם מتبשליל זה, איינני מרוגש בו שום טעם!. האם הבעה בתבשיל או באדם? אין ספק שהבעה באדם הזה - הוא חולה, הוא מצונן, אףו סתום, לכן אינו מרוגש בטעם המאלל. כן הוא בתורתנו הקדושה, אדם שאינו מרוגש את מתייקות התורה, סימן שהבעה היא עצמו, הוא חולה בנפשו. וכך מוכיח האור החיימ הקדוש (וברים כו ח): "**שָׁאֵם הִיוּ בְּנֵי אָדָם מְרֻגְשִׁים בְּמִתְיֻקָּת וּעֲרִיבָת טוֹב הַתּוֹרָה, הִיוּ מִשְׁתְּגָעִים וּמִתְלָתִים אַחֲרִיה, וְלֹא יַחַשְׁבּוּ בְּעִינֵיכֶם מְלָא עַולָּם כִּסְף וּזְהָבֵל לְמַאוֹמָה, כִּי הַתּוֹרָה כּוֹלַת כָּל הַטוֹּבָת שְׁבָעוֹלִם.**".

ופעמים, הסיבה שאדם לא זוכה להרגיש את מתייקות התורה, כי לימודו "כתינוק הבורת מבית הספר", מחייב מתי לזכור ולכלת הביתה, כל רגע מסתכל על השעון מתי יגמר השיעור, מתי הרוב הזה כבר יגמר, ובסיום הלימוד הוא שמח כמוציא שלל רב, לכן אין לו טעם ומתייקות בתורה. וכבר אמרה תורה (משלוי ח י): "**אַנְּיִ אֶחֱבִי אֶחֱבָ, וְמַשְׂחָרִי יִמְצָאָנְנִי**", כל מי שאחוב אותו, אני אהבת אותו. וממי שירצה אותו באמת, ימצא אותו. כי "**בְּפָנֵים הַפָּנִים לְפָנִים, כְּנָאָבָד אֶתְּאָדָם**" (משלוי כז יט): שלפי פנים ולב שאדם נותן תורה, כך התורה נותנת לו מנגד. וב모ות קיז ע"א)

אבל נחמתנו היא, שכל זה בתחילת הלימוד, שכל ההתחלות קשות, אבל לאחר מכן

יערב להם (ומגילתה שמות יט). וזה רמזו בפסוק (וחלים סח יט): "עלית למרום, שבית شب, לךخت, מתקנות באדם". בתחילת התורה אצל האדם בגדר **'شب'**, בכת, ינסים קשיים ועלו להתאמץ הרבה. אבל אם מתעקש להמשיך ללמידה ולא נחלש, התורה נעשית לו בגדר **'ליךת'** - קניון שכוונה את התורה, ואmens כשקונה צרך לשלים, אבל קל לו הרבה יותר, אין זה כמו شب. ואם מתחזק בלימודו, זוכה שה תורה נעשית לו בגדר **'מתנות'** - לוקח בלי לשלים, נהנה הרבה וזכה לקבל שפע גדול יותר מההשקעה שהשקיע בלימודו. ומסופר על החזון איש שפעם ראה שניים שישבו ללמידה ומידי פעם שוחחו בדברים בטלים, אמר להם הרב, לשוחח באמצע הלימוד זה לא רק עוזו של ביטול תורה וזלזול בתורה, זה בכלל לא לימוד, לא ניתן במציאות להרגיש את מתייקות ועריבות התורה, אלא רק כשלומדים ברצף, אבל מי שפסיק בלימודו, דומה למברש תבשיל ועד שה התבשיל מתחכם, מסירו מהאש, ולאחר שהתקררשוב מחממו ושוב מסירו מהאש, אם כן לעולם לא יתבשל התבשיל, כך לעולם לא ירגיש את מתייקות התורה.

תכלת שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה

אמרו חז"ל (מגילה לא ע"ב): "ערוא הסופר תיקון להם לישראל שיהיו קוראים קללות שבתורת כהנים [פרשת בחוקותי] קודם עצרת [חג השבעות], וקללות שבמשנה תורה [פרשת כי תבואה] קודם ראש השנה, כדי שתכלת שנה וקללותיה". וביארו המפרשים: ראש השנה הוא בחינה גשמית, כל מזונתו של אדם קבועים לו בראש השנה, קבועים לו פרנסה, בריאות, שלום בית וכו', על זה אנחנו מתפללים 'תכלת שנה וקללותיה', גם אם בשנה שעברה היו קשיים, מעתה תחל שנה וברכותיה. אבל עצרת - שבועות - מתן תורה, הוא בחינה רוחנית, הכל תלוי באדם עצמו, "הכל בידי שמיים חוץ מיראת שמיים", "יגעת ומצאת תאמין", תלוי בחינה לקרأت מתן תורה, אם מקבל עליו עול תורה, זוכה לצאת מאפילה לאורה, "אורה זו תורה". כי ההבדל בין אדם עם תורה לאדם בלי תורה, זה לא שניהם אותו דבר, רק לזה יש Tosfot ומעלה יותר, ההבדל הוא הרבה יותר גדול, מי שיש לו תורה הוא אדם אחר לגמרי, מהות אחרת, משחו אחר. התורה מעידנת גוף של אדם, מלמדת אותו דרכי חיים, שלום בית, ככל שהוא עוסקת בתורה יותר עם יראת שמיים, הוא נעשה מיוחד יותר. לא כמו בעניןינו עולם הזה - אדם שהוא נגר, חשמלאי, קיבל מקצוע, האם זה משנה משחו בעצם אישיותו? האם ההתמכחות שלו עשו אותה שונה ממה הייתה קודם? כלל וכלל לא. הוא אדם כמו שהיה לפני כן, רק בתוספת ידע והתמכחות. לא כן אדם שעוסק בתורה, ככל שהשקיע בעסוק התורה, התורה משפיעה עליו והופכת להיות חלק מהוותו ואיישיותו. ההסתכלות עליו אחרת, זה רב, זה חכם, זה בן תורה, מצפים ממנו יותר.

ולפי זה מובן (ופסחים סח ע"ב) מה **משמעות** על רב יוסף שהיה אומר בחג שבועות לבניו שיכינו לו על משולש, משובחת. אמר: "אי לאו האי יומא דקא גרים, כמה יוסף אייכא בשוקאי?", כלומר, אם לא היום זהה - יום מתן תורה שגרם לי להתעלות, כמה יוסף יש בשוק, ומה ההבדל בין לביינס? נמצא שככל ההבדל ביבינו, הוא רק בגל

התורה. ויש להתבונן מה רצתה رب יוסף לומר בזאת, הלווא ודאי שהבדל גדול יש בין העוסק בתורה שהוא יודע ובקין, למי שלא עיסוק, הלווא מהיכן ידע? והביאור הוא: בנוגע שביעולם, רופא ומהנדס, חשובים יותר מסנדLER וחיטט, סנדLER וחיטט חשובים יותר מפועל נייקיון, וכן הלאה. אולם אם יلد אדם לבקר בבית אבות ויראה את המהנדס, הרופא, החיטט ופועל הניקיון, ויאמרו לו "מצא את ההבדלים", האם יהיה ניכר הבדל שהוא! אחר שיצאו לפנסיה, המקצוע שלהם איבד ממשמעות, כתע' כולם שווים. אבל בתורה זה לא כך, חכם בתורה, אפילו שהוא זקן מופלג וקשה לו לדבר, כבר לא נהנים מעוצתו ודברו, בכל זאת הוא משחו אחר, הוא חכם, נזהרים בכבודו, יבקשו ממנו ברכה, מרגישים זכות לעמוד על ידו, זכות לשרתאותו. זה שאומר רב יוסף: hari אני עצמי חלייני ושחתני תלמודי, אם כן עכשו אני לא יודע תלמודי, וגם אלה ש��וק לא יודעים, האם אנחנו שווים? לא ולא, הבדל גדול יש בינו לביןם, אני למדתי תורה - נעשית אדום אחר לגמרי, משחו אחר. וכך אמר רבא: "כלחו גופי דרופתקי נינחו [כל הגוף נרתקיים השם], טובי לדזקי דחיי דרופתקי דאוריתא" [אשרי האשה שגופו נעשה נרתיק לתורה] ונהדריו צט ע"ב. זהו שתיקון עזרא הספר קודם חג השבעות, "תכלת שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה", בואו נכללה את הבטלה, והשעומם, והדייבורים בטלים שבליום, ונפתח דף חדש של שאיפות ורצון כמה לעמל תורה, ולעלות מעלה מעלה בדרך התורה.

אומר רב חיים ויטאל, בכל שנה חוזרת אותה הארץ בחג ונפתחים שעריו שמיים כפי שהיא מיימי קדם. בפסח נג אלו - נעשה זמן המסוגל לנגולה, "בנייה נג אלו ובנין עתידים לנג אלו". ראש השנה אדם הראשון נידונו בו - נעשה יום הדין בכל שנה. ביום כיפור שה' אמר למשה "סלחתי כדברך", ומחל על חטא העגל - נעשה יום מיחילה וסליחה לדורות. חג השבעות נפתחו השמיים למתן תורה, "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים, אין עוד מלבדו". ראו מראות אלוקים, שמעו את הקול מדבר מתחיך האש הגדולה, זכו למדרגות נבואה - יום זה מסוגל לקניית אמונה מושרת ובחירה, ולהשגות מромמות לקניית התורה. וניסים במעשה הממחיש זאת, בחור שחלה בחולי קשה כמו ימים קודם חג שבעות, ובא להתרברך אצל הגאון רבי יוסף שלום אלישיב צצ"ל, אמר לו הרב, אתנו לך עצה. תתכונו היטב לפני החג, בשלושת ימי הגבלה תעסוק בתורה בתתמודה, ובפרט בליל החג החדש, ובבוקר בעת קריית התורה, תחשוב ותרגיש שעטה אתה מקבל ממש את התורה בהר סיני, והרי במתן תורה התרפאו כל עם ישראל [מספר לעיל בהרבה בשער האגדה], ובעזרת ה' תתרפא. בחור עשה הכל אשר הרבה. לאחר החג עשה בדיקות, והכל חלף הlk' כלל היה. "מה רבוי מעשיך ה'".

יהי רצון שנזכה לקבל עליינו את התורה מחדש מחדש בחג השבעות הבא עליינו לטובה, ולהתעלות במעלות התורה והיראה, כי הם חינינו ואורך ימינו ובhem נהגה יומם ולילה, אמן ואמן.